

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ BİLİM DALI**

**SSCB PRAVDA GAZETESİNE GÖRE KORE SAVAŞI
(1950-1953)**

Mevlüt Samet YILDIZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman
Doç. Dr. Çağatay BENHÜR**

Konya 2021

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mevlüt Samet Yıldız
	Numarası	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Tarih / Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tezin Adı	SSCB Pravda Gazetesine Göre Kore Savaşı (1950-1953)

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mevlüt Samet Yıldız
	Numarası	184202051005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Tarih / Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Çağatay Benhür
	Tezin Adı	SSCB Pravda Gazetesine Göre Kore Savaşı (1950-1953)

ÖZET

İkinci Dünya Savaşı sonrasında oluşan iki kutuplu dünya düzeni çerçevesinde Kore bir çekişme alanı hâline getirilmiş, taraflar yarımada kimin hükmedeceği konusunda net bir mutabakata varamamış ve nihayetinde 38. paraleli sınır olarak tarihsel ve kültürel olarak ortak geçmişe sahip olan Korelileri iki farklı devlet olarak ayırmışlardır. Böylelikle günümüzde dahi çözüme kavuşturulamamış Kore Sorunu'nun temelleri atılmıştır. 25 Haziran 1950'de iki taraf arasında savaş hâli başlamış, 23 Temmuz 1953 tarihinde ateşkes ile sıcak savaş durumu durdurulmuş ancak bir barış sağlanamamıştır.

Çalışmamızın amacı, 1950 ile 1953 yılları arasında üç yıl süren savaş durumunu, Doğu Bloğunun lider devleti olan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği gözüyle değerlendirmektir. Bu bağlamda, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin en önemli ve tirajı en yüksek gazetesi olan aynı zamanda Komünist Parti Merkez Komitesi'ne bağlı olarak yayın yapan *Pravda* gazetesi çalışmanın merkezi konumunda olmuştur. Böylelikle dolaylı olarak Sovyet Hükûmeti'nin görüşlerine de ulaşılması amaçlanmıştır. Çalışmamızda *Pravda*'ya ek olarak, T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi ve Wilson Center Digital Archive'dan elde edilen belgeler ile CIA'nın online olarak yayınladığı savaş hakkındaki istihbarat raporları da kullanılmıştır. Kore Savaşı'nı konu alan Türkçe, İngilizce ve Rusça ikincil kaynaklara da çalışmamızda yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: SSCB, *Pravda*, Kore Savaşı, Kuzey Kore, Güney Kore.

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mevlüt Samet Yıldız
	Numarası	184202051005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Tarih / Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Çağatay Benhür
	Tezin İngilizce Adı	Korean War According to USSR Newspaper Pravda (1950-1953)

ABSTRACT

Within the framework of the bipolar world order that emerged after the Second World War, Korea was turned into a conflict, the parties could not reach a clear consensus on who would rule the peninsula, and eventually they separated the Koreans, who had a common historical and cultural history, as two different states by taking the 38th parallel border. Thus, the foundations of the Korean Question, which could not be solved even today, were laid. On June 25, 1950, a state of war started between the two sides, and on July 23, 1953, the ceasefire stopped the hot war, but a peace could not be achieved.

The aim of the study is to evaluate the state of war that lasted for three years between 1950 and 1953 from the perspective of the Union of Soviet Socialist Republics, the leading state of the Eastern Bloc. In this context, Pravda newspaper, which is the most widespread and the highest circulation newspaper of the Union of Soviet Socialist Republics and also publishes under the Central Committee of the Communist Party, has become the center of the study. Thus, it was aimed to reach the views of the Soviet Government indirectly. This study used archival documents obtained from the Turkish Republic Archives of Directorate of State Archives of the Presidency of the Republic of Turkey and Wilson Center Digital Archive. Intelligence reports related to Korean War, which were obtained from the CIA Library were also used. Turkish, English, and Russian secondary sources about the Korean War are also included in the study.

Key Words: *USSR, Pravda, Korean War, North Korea, South Korea.*

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
ÖN SÖZ	vii
KISALTMALAR	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KORE YARIMADASI’NIN JEOPOLİTİĞİ, TARİHİ VE SAVAŞ ÖNCESİ GENEL DURUMU

1.1. Kore Yarımadası’nın Jeopolitiği	12
1.2. Kore Yarımadası’nın Tarihi.....	15
1.2.1. Klasik Dönem Kore Tarihi.....	15
1.2.2. Modern Dönem Kore Tarihi.....	21
1.3. Kore Savaşı’nın Nedenleri	32
1.3.1. İkinci Dünya Savaşı’nda Kore.....	32
1.3.2. İkinci Dünya Savaşı Sonrasında Yaşanan Gelişmeler ve Genel Durum ..	35

İKİNCİ BÖLÜM

SAVAŞIN İLK SAFHASI

2.1. Savaşın Başlaması	49
2.2. Amerika’nın Savaşa Müdahil Olmasının Ardından Yaşanan Gelişmeler ..	62
2.3. Türkiye’nin Kore’ye Asker Gönderme Kararı.....	76
2.4. BM Kuvvetlerinin Karşı Taarruzu Sonrası Yaşanan Gelişmeler	78

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇİN'İN SAVAŞA GİRMESİ SONRASI YAŞANAN GELİŞMELER

3.1. Çin'in Savaşa Girmesi.....	87
3.2. Çin'in Savaşa Girmesi Sonrası Yaşanan Gelişmeler.....	91
3.3. Ateşkes Görüşmeleri Dönemi ve Ateşkesin İmzalanması	110
SONUÇ	118
KAYNAKÇA.....	123
EKLER	133

ÖN SÖZ

Bu tezde, 1950 yılında başlayan Kore Savaşı'nın devam ettiği süre boyunca nasıl ilerlediği ve bu süreçte Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin savaşa yaklaşımı, SSCB'nin en yaygın ve tirajı en yüksek gazetelerinden birisi olan *Pravda* gözünden aktarılmıştır.

Tezimiz üç bölümden oluşmaktadır. Bunun yanı sıra Giriş, Sonuç, Kaynakça ve Ekler bölümleri de çalışmamız içerisinde yer almaktadır.

Tez konumuzu belirlerken çalışmamızın temeline almış olduğumuz *Pravda* gazetesi, dolayısıyla *Sovyet Basını* kavramının anlaşılabilmesi amacıyla Giriş bölümü içerisinde önce kısaca Ekim Devrimi anlatılmış, Sovyet basınının ve *Pravda* gazetesinin tarihi hakkındaki bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca çalışmanın konusu, amacı, yöntemi hakkında bilgilere de değinilmiştir.

Bir savaşı daha iyi anlayabilmek amacıyla savaşın gerçekleştiği bölgenin coğrafi önemi ve bölgenin tarihinin de genel hatlarıyla bilinmesi faydalıdır. Bu sebeple çalışmamızın Birinci bölümünde Kore Yarımadası'nın tarihi ile coğrafi özellikleri ve jeopolitik öneminden, Kore Yarımadası'nın İkinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasındaki durumu ile savaşın sebeplerinden bahsedilmiştir.

İkinci bölümde, 25 Haziran 1950'de başlayıp Çin'in savaşa girmesine kadar devam eden süreç *Savaşın İlk Safhası* başlığı altında verilmiş, *Pravda* gazetesi temelinde yaşanan gelişmeler detaylarıyla aktarılmıştır. Bölüm içerisinde savaşın başlamasından ve ABD'nin savaşa girmesinden sonraki süreç, özellikle Sovyet kamuoyunda bu durum sonucunda oluşan tepkiler çerçevesinde yer almış, Türkiye'nin Birleşmiş Milletlerin yapmış olduğu yardım çağrısı neticesinde savaşa girişi ve Türk kamuoyunda bu karara verilen tepkilerin söz konusu gazeteye ne şekilde yansıdığı aktarılmaya çalışılmıştır. Bölüm içerisinde son olarak BM kuvvetlerinin 15 Eylül 1950'de kalkıştığı karşı taarruz neticesinde ortaya çıkan durum da yer almıştır.

Tezimizin Üçüncü ve son bölümünde ise Çin'in savaşa girmesinden, ateşkesin imzalandığı 27 Temmuz 1953 tarihi arasındaki durum kaleme alınmıştır. Bu bölümde Çin'in savaşa girmesinin sebepleri, Çin'in savaşa girmesini takip eden aylarda gelişen süreç ile ateşkes görüşmeleri hakkında bilgiler ortaya konmuştur.

Çalışmanın hazırlanması sürecinde desteğini esirgemeyen saygıdeğer danışman hocam Doç. Dr. Çağatay BENHÜR'e ve yaşamım boyunca maddi ve manevi olarak her zaman yanımda olan aileme teşekkürü borç bilirim.

Mevlüt Samet YILDIZ

Konya 2021

KISALTMALAR

- a.g.e. : Adı geçen eser
a.g.m. : Adı geçen makale
a.g.t. : Adı geçen tez
ABD : Amerika Birleşik Devletleri
BCA : T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi
Bk : Bakınız
BM : Birleşmiş Milletler
C. : Cilt
CIA : Merkezi Haber Alma Teşkilatı (Central Intelligence Agency)
Çev.: Çeviren
Ed. : Editör
Haz. : Hazırlayan
KDHC : Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti
km : Kilometre
KP : Komünist Parti
MÖ : Milattan Önce
MS : Milattan Sonra
NATO : Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (North Atlantic Treaty Organization)
RSDİP : Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi
s. : Sayfa
S. : Sayı
ss. : Sayfa sayıları
SSCB : Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TASS : Sovyetler Birliği Haber Ajansı (Telegrafnoe Agentsva Sovetskova Soyuzu)

GİRİŞ

İnsanlar, var olduğu ilk andan itibaren başkaları ile ihtiyaçlarını, duygu ve düşüncelerini paylaşmak amacıyla haberleşme ihtiyacı duymuşlardır. Bu sebeple günümüz tarih çalışmalarında önemli bir yere sahip olan süreli yayınlar, haberlerin doğrudan aktarılmasının yanı sıra verilen haberlerin daha iyi anlaşılabilmesi veya toplumda kamuoyu yaratılabilmesi için yorumlanmaktadır. Bu sayede süreli yayınlar, gerçekleşen olayların anlaşılmasında ve analiz edilmesinde kolaylık sağlamaktadır. Süreli yayınlar içerisinde ise daha geniş kitlelere hitap etmesi açısından gazeteler oldukça önemlidir.¹

Gazete ve dergilerin başlıca görevi insanların haberlere doğrudan ve tarafsız bir şekilde ulaşmasını sağlamak olsa da şüphesiz ki bu süreçleri etkileyen çeşitli dış faktörler de bulunmaktadır.² İktidar sahipleri tarafından basının elde tutulması vasıtasıyla toplumun yönlendirilebileceğinin keşfedilmesi ile basın iktidarlar için vazgeçilmez bir unsur olmuştur. Bu sayede iktidar sahipleri kendi kamuoyunu yaratabilmişlerdir.³

Basın tarihi çalışmalarında basın ile iktidar ilişkilerinin göz ardı edilmemesi gereklidir. Özellikle Sovyet basını araştırmalarında basının iktidar kontrolü altında olması hasebiyle bu konu daha da önem arz etmektedir. Sovyet basınının sınırlılıklarının anlaşılabilmesi amacıyla özellikle bu kavramın ortaya çıktığı dönemin siyasi olaylarının da bilinmesi gerekmektedir.

Devletlerin yönetiminde meydana gelen köklü değişiklikler, toplumun yaşamın da önemli ölçüde değişmelere sebep olmaktadır. Rusya'da yaşanan siyasi değişiklikler neticesinde de yaşamın tüm alanları politikayla bütünleştirilmiş ve toplum ile parti ortak hareket etmeye başlamıştır. Bununla beraber Rusya'da

¹ E. Semih Yalçın, **Türkiye Cumhuriyeti Tarihinin Kaynakları**, Berikan Yayınevi, Ankara 2017, s.137; Erdoğan Akman, *Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın Sovyet Rusya Basınında Yansımaları (Pravda ve İzvestiya Gazeteleri Üzerinden Basın Analizi)*, **Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi**, C.3 S.3, Bişkek 2014, s.20.

² Akman, *a.g.m.*, s.20.

³ Aslı Yurdigül-Banu Erdoğan Çakar, *Sovyet Basınında Türkiye ve Türkiye Cumhuriyeti'nin İlanı: Pravda ve İzvestiya Gazeteleri Örneği*, **Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, S.47, 2019 Konya, s.275.

gazetecilik faaliyetleri de yönetimin kullanımı ve kontrolü altına geçmiştir. Rusya’da Büyük Petro Dönemi ile başlayan modernleşme hareketleri adı altında ortaya çıkan gazetecilik faaliyetleri ile Rus edebiyatı aynı doğrultuda hareket etmiştir. Ancak Rusya’da gazetecilik faaliyetlerinin devlet kontrolüne girmesi ile bu ortak hareket ortadan kalkmış ve gazetecilik tamamen politik bir unsur hâline gelmiştir.⁴

Rusya’da, XIX. yüzyılın sonu itibariyle burjuvazinin de gelişmesinin etkisiyle basın faaliyetleri öncelikle imparatorluğun büyük şehirlerinde olmak üzere başlamıştır.⁵ Bu süreçte Rusya’da tahtta II. Nikolay bulunmaktaydı ve Rus halkında otokrasiye karşı büyük bir memnuniyetsizlik ortaya çıkmıştı. Çarlık topraklarında yaşayan işçilerin büyük çoğunluğu daha yüksek ücret ve daha kısa çalışma saatleri için grevler yapmaya başlamışlardı. Köylüler de kötü hayat şartları ve toprak sahibi olamamaktan şikâyetçilerdi. Üniversite öğrencileri de Çarlık rejimi tarafından uygulanmakta olan sansür politikalarından şikâyetçilerdi. Bu rahatsızlıkların sonucu olarak aralarında bakanların da olduğu çok sayıda yüksek rütbeli bürokrat suikasta uğramıştır.⁶

Rus-Japon Savaşı’nın, Çarlık Rusyası için istenildiği gibi gitmemesiyle beraber Rusya’da hâlihazırda mevcut rahatsızlık daha da kritik noktaya gelmiştir. St. Petersburg’da bulunan çok sayıda işçi taleplerini Çar II. Nikolay’a sunmak için bir dilekçe hazırlamışlardır. 9 Ocak 1905’te⁷ çok sayıda işçi, St. Petersburg’un şehir merkezine doğru yürüyüşe geçmiştir. Şehir merkezinde onları Çarlık ordusuna mensup askerler karşılamış ve kalabalıktan korkan askerlerin işçilerin üzerine ateş açması sonucu 200 kadar işçi burada ölmüştür. *Kanlı Pazar* olarak adlandırılan bu olay, kaynamakta olan halkı, Çarlık rejimine karşı harekete geçirmiştir.⁸

⁴ Gennadiy Vasilyeviç Jirkov, **Jurnalistika Rossii: Ot Zolotovo Veka do Tragedii. 1900-1918**, İjevsk, 2014, s.171.

⁵ Farid Haji-Hasanzada, **Pravda ve İzvestiya Gazetelerinde Türkiye ve Türklük İmgesi (1939-1946)**, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2014, s.5.

⁶ Basil Dmytryshyn, **USSR A Concise History**, Charles Scribner’s Sons, New York 1965, ss.30-31.

⁷ Rusya’da o dönemde kullanılmakta olan Gregoryen takvime göre 9 Ocak 1905 tarihi, 13 günlük fark ile Miladi takvimde 22 Ocak 1905 tarihine denk gelmektedir.

⁸ Geoffrey Hosking, **Rusya ve Ruslar Erken Dönemden 21. Yüzyıla**, Çev. Kezban Acar, İletişim Yayınları, İstanbul 2015, s.501.

Çar II. Nikolay, 1905'te Mart ayının başında uygulamakta olduğu katı politikalarından taviz vermeye ikna olmuş, danışma meclisi kurma kararı almış ve tepki çeken bazı kanunları yürürlükten kaldırmıştır. Ancak bunlar devrimci hareketin güçlenmesine engel olamamış ve 19 Ağustos 1905 tarihinde yasama meclisi olan Duma kurulmuştur.⁹

Gerçekleşen devrim sonucunda Duma'nın açılmasıyla birlikte ilk kez monarşi düzenine geçilmesi gibi bazı yenilikler de görülmüştür. En dikkat çeken husus ise devrim sonrasında o tarihe kadar süregelenekte olan sansürde gevşeme görülmesi olmuştur. Tüm dünyada olduğu gibi Rusya'da da yazılı basının genişlemesi, geniş halk kitlelerinin haberlere daha kolay ulaşması sağlanmıştır. Eskisi gibi sansürün çok sıkı olmaması XX. yüzyılın henüz başları itibarıyla Rusya'da birçok gazete ve derginin de basılmasını sağlamış, bu dönemde bazı gazeteler kısa sürede yüksek tirajlara çıkmış, sayfa olarak hacimli dergiler de basılmıştır.¹⁰

Çarlık yönetimi 1907'de Duma'daki solcu ve azınlık milletvekillerinin etkisini azaltmak için seçim sistemini değiştirmişti. Bunun sonucunda azınlıkların ve işçi sınıfının çıkardığı vekil sayısı azalırken aristokrat kökenlilerinki artmıştır. Buna ek olarak dönemin Rusya Başbakanı Stolypin, köylülerin toprak konusundaki şikâyetlerini gidermek için toprakta özel mülkiyeti güçlendiren ve köylülerin daha rahat tarım yapmasını sağlayan çeşitli yasaları yürürlüğe sokmuştur. Bunun sonucunda 1907'den itibaren Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'ndeki üye sayısının giderek düştüğü görülmeye başlanmıştır. Stolypin ayrıca, azınlıkların yaşadığı yerleri Rusların göç etmesini özendirmeye de çalışmıştır. Ancak Stolypin'in gerçekleştirdiği reformlar, işçi sınıfının devrimci hareketini yatıştırmaya yeterli gelmemiştir. 1912'de Stolypin'in suikasta kurban gitmesi ve Balkan Savaşları sırasındaki yanlış politikalar, Rusya'daki krizi bir kez daha alevlendirmiştir.¹¹

⁹ Nicholas V. Riasanovsky-Mark D. Steinberg, **Rusya Tarihi Başlangıçtan Günümüze**, Çev. Figen Dereli, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 2016, ss.422-423.

¹⁰ Catherine Evtuhov-Richard Stites, **1800'den İtibaren Rusya Tarihi Halklar, Efsaneler, Olaylar, Güçler**, Çev. Ahmet Cevdet Aşkın, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2018, ss.270-271.

¹¹ Kezban Acar, **Ortaçağ'dan Sovyet Devrimi'ne Rusya**, İletişim Yayınları, İstanbul 2014, ss.350-355.

Rusya, büyük umutlarla girdiği Birinci Dünya Savaşı'nda ciddi kayıplar yaşamış ve ilerleyen Alman güçleri karşısında Polonya ve Baltık Denizi kıyısındaki topraklarını boşaltmak zorundaydı. Bu esnada 1915 yılı itibariyle Rusya topraklarındaki grevler ve askere alınmaya karşı eylemler giderek yaygınlaşıyordu. 1917 yılının başlarında generaller ve Çar'ın akrabaları dâhil II. Nikolay'ı tahttan indirmeyi düşünüyorlardı. Yine aynı dönemde 600 binden fazla işçi grev yapmaktaydı. Şubat 1917'de Petrograd'ın kuzeyinde gıda fiyatlarının yüksekliği ve gıda sıkıntısı sebebiyle bir isyan hareketi başladı. 23 Şubat 1917 tarihinde Petrograd Sosyal Demokratları, Çarlık karşıtı bildiriler dağıtmaya başladılar. Takip eden gün göstericiler polis ile çatışmaya başlamış, bu kez askerler göstericilere saldırmayı reddetmişti. 25 Şubat'ta Çar Nikolay, orduya gösterilerin bastırılmasını emretti. Ancak askerler subaylarını etkisiz hâle getirerek emre uymayı reddetti. 27 Şubat tarihinde ise iki farklı hükûmet kuruldu. Bu hükûmetler işçi sınıfını temsilen kurulan Petrograd Sovyeti ile Duma üyelerini temsil eden Geçici Hükûmet idi.¹²

RSDİP'nin Merkez Komitesi, 28 Şubat 1917'de bir parti manifestosu kaleme almış ve bu manifestoyu kendilerine yakın olan gazeteler vasıtasıyla kamuoyuna aktarmışlardır. Bahsi geçen manifestoda monarşinin lağvedilmesi, kurucu meclisin toplanması, toprakların kamulaştırılması ve devam eden Birinci Dünya Savaşı'ndan çekilmesi gerektiği vurgulanmıştır.¹³

RSDİP kendi programını yayınladığı esnada Geçici Hükûmet, 2 Mart 1917'de Çar II. Nikolay ile görüşmesi için bir heyet göndermişti. Geçici Hükûmet'in hedefi, II. Nikolay'ı tahttan inmesi hususunda ikna ederek yerine kardeşi Mihail'in tahta geçmesini sağlamaktı. Bu girişim işçilerin büyük tepkisini çekmişti. Bu esnada RSDİP'in Bolşevik hizbine bağlı örgütler açıkça faaliyete geçmişlerdi. 3 Nisan'da Lenin Rusya'ya dönmüştü. Rusya'ya döndükten sonra *Nisan Tezleri* başlıklı eserini yazmıştı. Yazmış olduğu eserde Lenin; Sovyet Cumhuriyeti'nin kurulmasını, bir an önce Birinci Dünya Savaşı'ndan barış yoluyla ayrılması gerektiğini, Geçici Hükûmet'e hiçbir şekilde destek verilmemesini, RSDİP'in adını değiştirerek

¹² Evtuhov-Stites, **a.g.e.**, ss.302-308.

¹³ Edward Hallett Carr, **Sovyet Rusya Tarihi Bolşevik Devrimi 1917-1923**, C.1, Çev. Orhan Suda, Metis Yayınları, İstanbul 2012, s.77.

Komünist Parti adını almasını ve 3. Enternasyonel'in toplanmasını talep etmiştir. 14 Nisan'da Lenin'in tezleri Petrograd Sovyeti'nde onaylanmıştır.¹⁴

Nisan Tezleri'nin kabul edilmesinden sonra Bolşevikler, KP'yi kurmuş ve RSDİP'in Menşevik hizbi ile olan bağlarını kestiler. Parti kurulduktan sonra Bolşevikler, Rusya'nın her yerinde Sovyetler kurmaya başladılar. Haziran ayında ise Birinci Tüm Rusya Sovyetleri Kongresi toplandı. Bolşeviklerin azınlıkta kaldığı kongrede savaşa devam konusu görüşüldü. Bolşevikler ve bazı Sosyalist delegeler derhal barış imzalanması gerektiğini ve gerekirse mevcut sınırlar içerisindeki topraklardan bazılarının feda edilebileceğini belirtirken diğer delegelerin çoğunluğu zafer kazanana kadar savaşa devam edilmesinden yana görüş belirtmişlerdir. Üçüncü bir grup ise savaşa karşı olmakla beraber Bolşeviklerin düşüncesinin Rusya'yı aşağılamak olduğu kanaatindeydi. Bunun üzerine Geçici Hükûmet yetkilileri Rusya'nın savaşa devam edeceği teminatını verdi. Ancak Sovyetlerin baskısı üzerine Geçici Hükûmet nezdinde yeni bir kabine kuruldu. Kurulan kabine barış fikrini kabul etti.¹⁵

Geçici Hükûmet'in 1917 sonbaharına gelindiğinde ordu üzerindeki etkisi kaybolmuş, enflasyon yükselmiş ve Rusya'da asayiş yok olmuştu. Lenin, Geçici Hükûmet iktidarının zayıfladığını fark etmiş ve Bolşevikleri, 21-24 Ekim tarihleri arasında gerçekleştirilen toplantılarda eyleme geçmeye ikna etmiştir. 24 Ekim sabahı Geçici Hükûmet, önde gelen Bolşeviklerin tutuklanmasını emretmiş ve *Raboçiy Put* adlı gazeteyi kapatmıştır. Ancak aynı gün içinde Bolşevik yanlısı askerler gazete binasını ele geçirmiştir. 25 Ekim'i 26 Ekim'e bağlayan gece Bolşevikler, Tüm Rusya Sovyetleri Kongresi'nde bulunan diğer grupların desteğini almadan eyleme geçmiş ve Geçici Hükûmet'i devirmiştir. Geçici Hükûmet'in Savaş Bakanı Kerenski hariç tüm bakanları tutuklanmıştır. Bundan hemen sonra Lenin tarafından, önceden kaleme alınmış ve Geçici Hükûmet'in devrildiğini ilan eden bir telgraf Rusya'nın her yerine

¹⁴ **Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi**, Haz. Olcay Geridönmez, Kor Yayınları, İstanbul 2018, ss.229-236.

¹⁵ George Vernadsky, **Rusya Tarihi**, Çev. Doğukan Mızrak-Egemen Ç. Mızrak, Selenge Yayınları, İstanbul 2015, ss.354-355; Aleksander Rabinowitch, **Bolşevikler İktidarda Petrograd'da Sovyet Yönetiminin İlk Yılı**, Çev. Can Saday-Hakkı Başgüney-Nihan Elmas, Yordam Kitap, İstanbul 2016, ss.28-29.

gönderilmiştir.¹⁶ Bu tarihten itibaren Rusya’da Bolşevik iktidarı dönemi başlamış ve basın hayatı da kısa bir süre içinde Bolşevik denetimine girmiştir.

Zaman, mekân ve konu bakımından farklılıklar gösteren Sovyet basını içerisinde yer alan önemli gazetelerin çoğunluğunun, esasen *Ekim Devrimi* sonrasında değil çok daha önceki dönemlerde yayın faaliyetlerine başladıkları görülmektedir. Ayrıca, Sovyet basınının ilk nüveleri sayılan işçi ve asker Sovyetlerine ait yayınların başlarda aralarında bir uyum ve irtibat söz konusu değildir ancak bu durum Ekim Devrimi sonrasında sağlanmıştır. Bu vesile ile Sovyet basınının etki alanı, SSCB’nin etki alanı ile zaman içerisinde doğru orantılı bir şekilde genişlemiştir. Sovyet basın rejiminin temelinde her zaman Sovyet ideolojisi yer almıştır. Bu bağlamda Sovyet basınının konusu da SSCB’nin iç ve dış politikası ile paralel bir şekilde değişiklik göstererek ilerlemiştir.¹⁷

Rusya’da XX. yüzyılın başı itibariyle yaklaşık 1000 kadar farklı süreli yayın, basın faaliyetlerine devam etmektedir. 1901-1916 yılları arasında faaliyette bulunan basın yayın organlarının büyük çoğunluğu Moskova ve St. Petersburg’ta çıkmakta iken taşrada da yayın faaliyetleri sürdürülmüştür. Dönemin yayın karakteristiğinin temelini *Gubernskiy Vedomostey* ve *Pravitelstvenniy Vestnik* gibi resmî yayın organları belirlemiştir. Ayrıca *Moskovskie Vedomosti*, *Grajdantin*, *Novoe Vremya* gibi özel gazeteler de bulunmaktaydı. *Birjeviye Vedomosti* gibi ekonomi gazeteleri de bu dönemde faaliyet gösteren önemli süreli yayınlar arasında yer almıştır.¹⁸

Rusya’da yaşanan karışıklıkların da etkisiyle toplumda kutuplaşmalar görülmeye başlanmıştır. Bu bağlamda siyasi iktidar veya ayrılmış her bir kutbun tarafları kendi düşüncesini veya almış oldukları kararları toplum ile paylaşmak ihtiyacı hissetmişlerdir.¹⁹ Dönem itibariyle Rusya’da liberal çevrelerde anayasal monarşi ve reform düşüncesi hâkimdi. Dolayısıyla kendilerine ait veya dolaylı olarak finanse ettikleri *Russkie Vedomosti*, *Rossiya* ve *Russkaya Smysl* gibi gazeteler reform

¹⁶ Barbara A. Engel-Janet Martin, **Rusya Tarihi**, Çev. Feyyaz Şahin, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 2020, s.116.

¹⁷ Elnur Ağayev, *Atatürk’ün Vefatının Sovyet Basınında Yansıması*, **Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi**, S.11, Ankara 2010, ss.132-133.

¹⁸ Haji-Hasanzada, **a.g.t.**, s.5.

¹⁹ Yurdigül ve Erdoğan Çakar, *a.g.m.*, s.279.

yanlısı haberler yapmaktaydılar.²⁰ *Novoe Vremya*, 1868-1917 yılları arasında St. Petersburg'ta yayınlanmış ve dönemin en yüksek tirajlı gazetelerinden birisi konumunda olmuştur. Bu gazetede yer alan haberler genellikle ilerici ve liberal bir görüş ortaya koymuştur. *Rech* gazetesi, liberal görüşe sahip olan Kadet Partisi'nin resmî yayın organı olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. Liberal görüşe sahip diğer önemli gazete ise Moskova'da günlük olarak yayınlanan *Russkoe Slovo*'dur.²¹

Marksist ekonomiyi ve demokratik özgürlükleri savunan kesim ise *Novoe Slovo* ve *Jizn* gibi belli başlı yayınlar ile bu düşüncülerini topluma aktarmaktaydılar. Marksist devrimci düşüncelere sahip kesim ise Plehanov ve Lenin gibi *Naçalo* ve *Jizn* gibi yayın organları vasıtasıyla görüşlerini kaleme almışlardır. Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin resmî yayın organı olan *İskra*, dönemin en önemli gazeteleri arasında yer almaktadır. 1905 yılında gerçekleşen reformlar çerçevesinde basının özgürleşmesi ile ilk yasal Bolşevik gazetesi olan *Novaya Jizn* yayın hayatına başlamıştır. Bunu, *Volna* ve *Vpered* gazeteleri takip etmiştir. Menşevikler ise *Sovremennaya Jizn*, *Moskovskaya Gazeta* ve *Naçalo* gibi yayınlar çıkararak dönem içerisinde Rus basın hayatında yerlerini almışlardır.²²

Rusya'da 1917 yılına gelindiğinde basın, oldukça güçlü bir konuma gelmişti. Sadece merkez basını değil taşradaki 180'e yakın şehirde de yayın faaliyetleri sürmüştü, bu gazetelerin tirajları ise yıllık 450 milyonu bulmuştur. Bu dönemde başkent Petrograd'da ise 100 kadar gazete, 400'den fazla dergi yayınlanmıştır. 1917 yılının Şubat ayında gerçekleşen devrim ile birlikte Rusya'da basın hayatında önemli gelişmeler yaşandı. Bolşeviklerin aksine rakipleri konumunda olan Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler bu süreçte basına hâkim konumda olmuşlardır. Şubat Devrimi ile ülkede liberal bir görüş hâkim olmuş ve Geçici Hükûmet kurulmuştur.²³

²⁰ Haji-Hasanzada, **a.g.t.**, s.5.

²¹ Levent Şarlak, **The Balkans Wars According to the Pravda Newspaper**, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2012, s.33.

²² Haji-Hasanzada, **a.g.t.**, ss.6-7.

²³ Valentin Vasilyeviç Voroşilov, **Jurnalistika**, İzdatelstvo KnoRus, Moskova 2010, ss.31-32; Peter Kenez, **The Birth of the Propaganda State Soviet Methods of Mass Mobilization 1917-1929**, Cambridge University Press, Cambridge 1985, s.29.

Geçici Hükûmet Dönemi'nde Rusya'daki basın en önemli temsilcisi aynı zamanda hükûmetin resmî yayın organı da olan *Vestnik Vremennogo Pravitelstva* olmuştur. Ancak Geçici Hükûmet, daha önce uygulanmakta olan sansürü sürdürerek *Vestnik Vremennogo Pravitelstva* içerisinde hükûmetin yürütmekte olduğu politikalar aleyhinde hiçbir şekilde yayın bulunmasına izin vermemiştir. Bu gazeteyi *Narodnaya Gazeta* takip etmiştir. Bu süreçte ülkede yaşanan bazı gelişmeler neticesinde özellikle de sosyalist partilerin yasallaşmasıyla birlikte Rusya'da gazetecilik daha da gelişmiştir. Bolşevikler ise bu durumdan daha da faydalanarak çok sayıda gazete çıkarmışlardır. Bu dönemde yaklaşık 16 Bolşevik yanlısı gazetenin toplam tirajı 300 bini bulmuştur. Bunlardan en önemlileri ise 5 Mart 1917 tarihinde tekrar yayın hayatına başlayan ve çalışmamızın da temelini oluşturan *Pravda* ve Moskova'da yayınlanan *Sotsial Demokrat* gazeteleri olmuştur. Ayrıca Menşevikler de *Raboçaya Gazeta* ve *Vpered* gibi bazı önemli gazeteler çıkarmışlardır.²⁴

Ekim Devrimi ile Rusya'da basın faaliyetleri kamulaştırılmış, sendikalar gibi diğer kuruluşlara da yayın yapabilme izni getirilmiştir. Ayrıca 27 Nisan 1917'de kabul edilen Basın Kanunu ile sansür kaldırılmış ve siyasi partilerin yayınları yasallaştırılmıştır. Ancak, devrim karşıtı yayınların yaygınlaşması üzerine basın üzerinde tekrar baskı sağlanmıştır. Basın, iktidar kontrolüne alınmıştır. Gerçekleştirilen bu düzenlemeler ile basın, sosyalizm propagandasını işleyebilmek için bir araç konumuna gelmiştir.²⁵

Bu bağlamda, daha sonra SSCB'nin en önemli gazetelerinden olacak olan *Pravda*, tarihsel süreç içerisinde çeşitli kapatılma ve sansür gibi kısıtlamalara maruz kalsa da yayın hayatını günümüze kadar sürdürmüştür.

Rusya'da 1905 yılında gerçekleşen devrim sonrasında devrimci faaliyetler devam etmiş ancak çeşitli kısıtlamalar sebebiyle bu faaliyetler ya yurtdışında yürütülmüş ya da yurt içinde gizli bir şekilde sürdürülmüştür. *Zvezda* 1910 yılında haftalık bir gazete olarak yayın hayatına başlamış ve giderek Bolşevik yanlısı bir yayın politikası gütmeye başlamıştır. Ancak, Bolşevik yanlılarının günlük gazete

²⁴ Rafail Pogosoviç Ovsepyan, *İstoriya Noveyşey Oteçestvennoy Jurnalistiki*, İzdatelstva Moskovskovo Universiteta, Moskova 1996, ss.7-8.

²⁵ Yurdigül-Erdoğan Çakar, *a.g.m.*, ss.279-280.

ihtiyacı bu gazete tarafından sağlanamamıştır. Bunun sonucunda yeni bir gazete kurulması amacıyla hazırlıklar yapılmış ve 22 Nisan 1912²⁶ tarihinde *Pravda* yayın hayatına başlamış, böylelikle *Zvezda* yayın hayatını sonlandırmıştır. Böylelikle *Pravda*, RSDİP'nin yayın organı olarak faaliyete başlamıştır.²⁷

Yayın faaliyetine başladığı ilk yıldan itibaren yoğun bir iktidar baskısı altında kalan *Pravda* hakkında çok sayıda yaptırım uygulanmıştır. Faaliyetinin henüz ikinci yılında 8 kez kapatılmış, bu süreçte *Severnaya Pravda*, *Raboçaya Pravda*, *Pravda Truda*, *Za Pravdu*, *Proleterskaya Pravda*, *Put Pravda*, *Raboçiy*, *Trudovaya Pravda* gibi isimlerle yayın faaliyetini sürdürmüştür. 8 Temmuz 1914 tarihinde gazete kapatılmış ve çalışanları tutuklanmıştır. 5 Mart 1917 tarihinde RSDİP'nin Bolşevik hizbinin Merkez Komitesi'nin yayın organı olarak faaliyetlerine tekrar başlamıştır. Geçici Hükûmet Dönemi'nde de birkaç kez kapatılan gazete bu dönemde *Listok Pravdı*, *Raboçiy i Soldat*, *Proletariy*, *Raboçiy*, *Raboçiy Put* gibi isimlerle yayın faaliyetlerini sürdürmüştür. Ekim Devrimi ile gazete, kendi adıyla RSDİP'nin yayın organı olarak faaliyetlerine tekrar başlamıştır. 1918'de Moskova'ya taşınan gazete, 1952 yılından itibaren Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi yayın organı olarak SSCB'nin dağıldığı tarihe kadar yayın hayatına aynı çizgide devam etmiştir.²⁸

Pravda, partinin resmî yayın organı olması hasebiyle her zaman siyasetin bir parçası olmuş ve özellikle Stalin Dönemi'nde toplumun yönlendirilmesi amacıyla etkin bir şekilde kullanılmıştır. *Pravda* gazetesi, yayın politikasını her zaman Sovyet ideolojisi doğrultusunda planlamış ve bu amaçla yayın faaliyetlerini sürdürmüştür.²⁹

Türkiye'de sosyal bilimler alanında yapılan ve 1950'li yılların siyasi olaylarını kapsayan çalışmalar sık sık Kore Savaşı'nı konu edinmişlerdir. Bunun yanı sıra bizzat çalışmanın merkezine Kore Savaşı'nı alan birçok çalışma da mevcuttur.

²⁶ Rusya'da o dönem kullanılmakta olan Gregoryen takvime göre 22 Nisan 1912 tarihi, Miladi takvime göre 5 Mayıs 1912 tarihine denk gelmektedir.

²⁷ Haji-Hasanzada, **a.g.t.**, s.25.

²⁸ *Pravda, Sovetskaya İstoriçeskaya Entsiklopediya*, C.11, Ed. E.M. Jukov, İzdatelstvo "Sovetskaya Entsiklopediya", Moskova 1968, ss.491-492.

²⁹ V. Slivker, *Pravda, Bolşaya Sovetskaya Entsiklopediya*, C.46, Ed. O. Yu. Şimidt, Gosudarstvennyy İnstitut "Sovetskaya Enstiklopediya", Moskova 1940, s.621.

Yapılan bu çalışmalar incelendiğinde genellikle savaşın Türk basını üzerinden ele alındığı sonucuna varılmıştır. Ancak Mehmet Kürşat Ordu'nun *Amerikan Kamuoyunda Kore Harbi* başlıklı çalışması bizi, Doğu Bloğunun lider devleti konumunda bulunan Sovyetler Birliği üzerinden konuyu inceleyen bir çalışma yapma konusunda cesaretlendirmiştir. Bunun sonucunda konumuzun başlığını, *SSCB Pravda Gazetesine Göre Kore Savaşı (1950-1953)* olarak belirleyip kapsamını savaşın başladığı 25 Haziran 1950 ile ateşkesin imzalandığı 27 Temmuz 1953 tarihleri ile sınırlandırdık.

Dünya genelinde yapılan basın çalışmalarının aksine Sovyet basını, doğrudan devlet eliyle servis edilen, devletin resmî ideolojisine hizmet eden haberlerin yer aldığı yayın organları olması hasebiyle dolaylı yoldan resmî devlet görüşüne ulaşılabilmesini sağlaması konusunda oldukça önemlidir. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin resmî yayın organı konumunda olan *Pravda* gazetesi, SSCB'nin resmî ideolojisini dolaylı yoldan yansıtmaktadır. Bu doğrultuda çalışmamızın temel amacı, Sovyetler Birliği'nin resmî yayın organlarından sayılabilecek mezkûr gazetenin, SSCB'nin Soğuk Savaş Dönemi'nde yaşadığı ilk büyük kriz olan Kore Savaşı'na nasıl yaklaştığı ve bunu kendi kamuoyuna ne şekilde yansıttığının incelenmesi ve değerlendirilmesidir.

Pravda'da, Kore Savaşı ile ilgili yer alan haberlerin kronolojik bir şekilde taranması yoluyla çalışma ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca, tarih araştırma yöntem ve teknikleri kullanılarak hazırlanan çalışmada konu ile ilgili olduğu düşünülen birçok kitap, tez ve makale de değerlendirilmiştir. *Pravda*'nın, savaşın devam ettiği süre boyunca yayınlanmış tüm nüshaları tarafımızca fotoğraflanarak Belarus'un başkenti Minsk'te bulunan Milli Kütüphanesi'nden elde edilmiştir. *Pravda*'nın savaşın sürdüğü dönemi kapsayan bazı nüshalarının kayıp, fazla yıpranma, kesme, karalama gibi sebeplerle tahrip edilmiş olması gibi durumlar ile tarama sürecinde karşılaşmış bulunmaktayız. Bunun yanı sıra çalışma içerisinde, elimizde tüm nüshalar bulunmasına rağmen bazı günlerde yayınlanan haberlerin gerek tekrar niteliğinde olması gerekse konu bütünlüğü ile uygun olmaması sebebiyle çalışmamızda değerlendirilmemiştir. Ayrıca çalışmada konu ile ilgili T.C. Cumhurbaşkanlığı

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi Kataloğu taranarak konu ile ilgili belgeler temin edilmiştir. ABD’de bulunan ve online olarak erişim sağlanabilen Wilson Center Digital Archive da taranmış, özellikle Sovyetler Birliği ile ilgili belgelere ulaşılmıştır. CIA olarak bilinen ABD Merkezi İstihbarat Teşkilatı’nın online kütüphanesi üzerinden savaş ile ilgili istihbarat raporlarına da ulaşılmış ve çalışma içerisinde değerlendirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KORE YARIMADASI'NIN JEOPOLİTİĞİ, TARİHİ VE SAVAŞ ÖNCESİ GENEL DURUMU

1.1. Kore Yarımadası'nın Jeopolitiği

Fransız coğrafya ve jeopolitik uzmanı Yves Lacoste'ye göre coğrafya, esasen siyasi ve askerî açıdan stratejik bir kavramdır. Coğrafya, askerî açıdan operasyonların yürütülebilmesini sağlamasının yanı sıra bölgedeki siyasi gücün otoritesini sağlaması açısından da önemlidir. Bu bağlamda coğrafyanın hem siyasi hem de askerî açıdan sahip olduğu önem göz önünde bulundurularak ele alınması gerekmektedir.³⁰ Coğrafyanın bu şekilde değerlendirilmesinin sonucunda *jeopolitik* kavramı da önem kazanmıştır.

Jeopolitik kavramı ilk kez XIX. yüzyılın sonlarında İsveçli bilim adamı Rudolf Kjellen tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle Almanlar tarafından İkinci Dünya Savaşı'na kadarki süreçte yaygınlık kazanmış ve savaş sonrasında önemini kaybetmeye başlamışsa da kavram, sonraki süreçte tekrar kullanılmaya başlanmıştır. Jeopolitik temelde, belirli bir coğrafi alandaki toplumlar arasındaki etkileşimleri ve güç mücadelesini ele almaktadır. Thierry de Montbrial'in de savunduğu gibi jeopolitik esasında siyasal coğrafyanın bir parçası konumundadır.³¹

Jeopolitik, ülkelerin diğer ülkelerden farklılıkları dolayısıyla siyaset üretmesinde en önemli konuların başında gelmektedir. Bir ülkenin yer altı veya yer üstü coğrafi özellikleri, konum itibarıyla bulunduğu yer kendi güvenlik politikalarını oluşturmada en temel husustur. Bu bağlamda bir ülkenin savaş ihtimali de jeopolitik ile bağlantılı gelişmektedir.³²

³⁰ Yves Lacoste, *Coğrafya Her Şeyden Önce Savaş Yapmaya Yarar*, Çev. Selim Sezer, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2014, ss.50-51.

³¹ Alexandre Defay, *Jeopolitik*, Çev. İsmail Yerguz, Dost Kitabevi, Ankara 2005, ss.7-9.

³² Sibel Özsağ Atay, *Klasik Jeopolitik Yaklaşımlar ve Eleştirel Jeopolitik Söylem*, *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, C.8 S.2, 2016, ss.145-146.

Ortaya çıkan bazı jeopolitik kuramlar içerisinde Kore'yi önemli kılan şüphesiz ki Amerikalı bilim adamı Nicholas Spykman tarafından geliştirilen *Kenar Kuşak Teorisi*'dir. Bu teoriye göre Avrupa, Türkiye, Irak, İran, Pakistan, Afganistan, Hindistan, Çin, Kore ve Doğu Sibirya kenar kuşak ülkeleridir. Bu bağlamda bu bölgeler merkez bölgesi ile deniz ülkeleri arasında tampon bir bölge konumunda yer almaktadır. Spykman'a göre "*Kenar kuşak ülkelere hâkim olan Avrasya'yı kontrol eder, Avrasya'ya hâkim olan dünyayı kontrol eder.*". İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD'de tarafından yürütülen politikalarda da bu teorinin etkileri görülmektedir.³³

Asya kıtasının doğusunda bulunan Kore, yaklaşık 221 bin km² yüz ölçümüne sahip bir yarımadadır. Kuzeyinde Rusya ve Çin, doğusunda Japon Denizi, batısında Sarı Deniz ve güneyinde de Çin Denizi bulunmaktadır.³⁴ Günümüzde yarımada, *Kuzey Kore* olarak bilinen Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (KDHC) ile *Güney Kore* olarak bilinen Kore Cumhuriyeti bulunmaktadır. Her iki devletin sınırları içerisinde genetik olarak aynı kökten gelen İkinci Dünya Savaşı'na kadar ortak tarih, dil ve kültüre sahip olan Koreliler yaşamaktadır.³⁵

Coğrafi açıdan Kore Yarımadası dağlık bir bölgedir. Yarımadanın kuzey kesiminde yükseltisi 2000 metreyi aşan dağlar varken güneye doğru bu yükselti azalarak gider ve en güneyde ortalama 500 metre yükseltiye sahip dağlar bulunur. Yarımada dağlık olmasının da etkisiyle irili ufaklı birçok akarsuya sahiptir. En önemli akarsuları arasında *Amnokkan, Tumangan, Hangan, Taedongnag, Naktong* ve *Kumgang* nehirleri bulunmaktadır. Bu nehirler genellikle *Sarı Deniz* ile *Doğu Çin Denizi*'ne dökülmektedir. 3 tarafı denizlerle çevrili olmasının da etkisiyle Kore Yarımadası'nda iklim değişkenlik göstermektedir. Güney bölgelerinde iklim ılıman özellikler göstermesine rağmen kuzeye doğru gittikçe iklim oldukça sertleşir. Kuzeyde kış aylarında don olayları görülebilmektedir. Yaz aylarında yağın muson yağmurlarının etkisiyle güneyde sıcaklık +30 ile +40 santigrat derecelere çıkabilmektedir. Kore nüfusu, genellikle kırsal kesimde yaşamasına rağmen yarımada büyük şehirler de bulunmaktadır. Kuzey Kore'nin en önemli şehri

³³ A. Suat Bilge, *Jeopolitik*, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C.13 S.3, 1958, ss.168-169.

³⁴ **Kore'de Türk Muharebeleri**, Genelkurmay Başkanlığı ATASE Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara 2015, s.1.

³⁵ German Nikolayevič Kim, **Respublika Koreya**, Dayk Press, Almatı 2010, s.6.

başkent *Pyongyang*'dır. Bunun yanı sıra *Chinnampo*, *Chongjin*, *Haeju*, *Hamgung*, *Wonsan* gibi şehirler bulunmaktadır. *Chinnampo*, *Chongjin*, *Wonsan* şehirleri önemli liman kentleridir. Güney Kore'nin başkenti ise *Seul*'dur. *Pusan*, *Daegu*, *Gwangju*, *Inchon* şehirleri önemli kentlerinden bazılarıdır. *Pusan*, *Inchon* ve *Mokpo* ise Güney Kore'nin önemli liman kentlerindendir.³⁶

Kore Yarımadası tarih boyunca bulunduğu konum itibarıyla Asya kıtası ile Japonya arasında bir köprü konumunda olmuştur. Bu sebeple de Asya kıtası için kilit bir noktadadır. Kore'de bulunan yol ve demir yolu ağı Japon idaresi döneminde yapılmıştır. Buna örnek olarak savaşın başladığı yıl olan 1950 itibarıyla 6000 kilometrelik demir yolu ağı Kore'de mevcuttur. Nüfus ise 1953 yılı itibarıyla yaklaşık 30 milyondur. Nüfusun yaklaşık 2/3'lük bölümü Güney Kore'de, 1/3'lük kısmı ise Kuzey Kore'de yaşamaktadır.³⁷

Coğrafyanın kendilerine sağlamış olduğu faydalar doğrultusunda Kuzey Kore milis güçleri savaş boyunca gayrinizami harp tekniklerini uygulamışlardır. Arazinin dağlık olması, ormanlık alanların bulunması veya derin vadiler sayesinde Kuzey Kore kuvvetleri, Güney Kore topraklarına sızma faaliyetlerinde de bulunmuşlardır. Arazi koşullarının sağlamış olduğu avantajla Kuzey Kore'nin yürüttüğü gayrinizami harp karşısında Birleşmiş Milletler kuvvetleri de kendi karargâhlarını ve ikmal noktalarını korumak amacıyla bir kuvvetini görevlendirmiştir. Ayrıca düzenli ordu kuvvetleriyle savaşan Birleşmiş Milletler, Kuzey Kore'nin arazisinin kendilerine sağlamış olduğu dezavantajlı şartlar dolayısıyla da oldukça güçlük çekmiştir.³⁸

³⁶ Mehmet Sedat Erkan, **Türkiye Cumhuriyeti Tarihinde Kore Savaşı, Önemi, Öncesi ve Sonrası ile İlgili Değerlendirme**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2009, ss.59-62; Kim, **a.g.e.**, ss.7-11; **Kore'de Türk Muharebeleri**, ss.1-2.

³⁷ Cüneyt Güven, **Sebepler ve Sonuçlarıyla Kore Savaşı ve Türkiye**, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli 2007, ss.79-81.

³⁸ Mehmet Sedat Erkan, **a.g.t.**, s.62.

1.2. Kore Yarımadası'nın Tarihi

1.2.1. Klasik Dönem Kore Tarihi

Kore Yarımadası'nda ilk insan bulguları Paleolitik Çağ'a kadar dayanmaktadır.³⁹ İlk Kore Devleti'nin MÖ 2333 yılında mitolojik bir varlık olan *Tangoon* tarafından kurulduğuna inanılmaktadır.⁴⁰ Kore Yarımadası'nda, MÖ 2333 yılında başlayan Tangoon Hanedanlığı Dönemi MÖ 1122 tarihine kadar devam etmiştir.⁴¹ Bu tarih itibariyle Kore'de birçok farklı devlet kurulmuş ve Kore toprakları özellikle ilk çağlarda Çin tarafından sıklıkla işgal edilmiştir.

Tangoon Hanedanlığı Dönemi'nin sona ermesinin akabinde Kore'de kökenleri Çin'in Shang Hanedanlığı'na dayanan *Gija* tarafından *Joseon*'un kurulduğuna inanılsa da Kore Yarımadası'nda arkeolojik olarak kanıtlanabilen ilk krallık MÖ ikinci yüzyılda *Wiman Joseon* tarafından kurulmuştur. Ancak bu krallık Çinli Han Hanedanlığı tarafından yıkılmış ve *Silla*, *Baekje* ve *Goguryeo* krallıkları kurularak Kore Yarımadası'nda MÖ 57 yılında başlayıp MS 668 yılına kadar sürecek *Üç Krallık Dönemi* başlamıştır. Bahsi geçen krallıklar kendi aralarında mücadele etmiş olmasına rağmen Çin'in Kore Yarımadası'ndaki saldırılarına karşı toprak bütünlüğünü sağlamışlardır.⁴² Bunların arasında kuzeyde bulunması dolayısıyla Çin'e daha yakın olan Goguryeo Krallığı, Çin ile daha fazla mücadele etmek durumunda kalmıştır.

Japonlar ile Koreliler arasındaki ilk temas dördüncü yüzyılın sonu, beşinci yüzyılın başı itibariyle Japonya'nın Kore Yarımadası'na saldırması sonucunda başlamıştır. Ancak bu girişim Goguryeo Krallığı'nın başarılı savunması ile püskürtülmüştür.⁴³ Koreliler topraklarını, tarih boyunca olacağı gibi Çin ve Japonya'ya karşı korumalarının nüveleri bu döneme dayanmaktadır.

³⁹ Valeriy Sergeyevich Han, *İstoriya Korei*, Baktriya Press, Taşkent 2013, s.6.

⁴⁰ Kyung Moon Hwang, **Kore Tarihi**, Çev. Ayşe Su Doğru, Feylesof Kitap, Nisan 2018, ss.19-20; **Kore'de Türk Muharebeleri**, s.5; Han, **a.g.e.**, s.14.

⁴¹ **Kore'de Türk Muharebeleri**, s.5.

⁴² Kadir Temiz, *Güney Kore*, **Dünya Siyasetinde Doğu Asya**, Ed. İsmail Ermağan, Nobel Kitap, Ankara 2016, s.66.

⁴³ **Kore'de Türk Muharebeleri**, s.6

Doğu Asya siyasetinde altıncı yüzyılın sonu itibariyle önemli değişikliklerin yaşandığı görülmüştür. Uzun süredir bütünlük sağlanamayan Çin’de *Sui Hanedanlığı* tarafından 589 yılında siyasi birlik sağlanmıştır.⁴⁴ Ancak Sui Hanedanlığı, 618 yılında *Tang* tarafından yıkılmıştır. Yaşanan bu gelişmeler Kore’de hüküm sürmekte olan Üç Krallık tarafından da hissedilmiştir. Üç Krallık içerisinde yer alan Silla Krallığı, *Tang* ile müttefik olarak yarımada’daki diğer iki devlet olan Goguryeo ve Baekje’nin yıkılmasına sebep olmuş ve yarımada’da 668 yılından 935 yılına kadar devam edecek *Birleşik Silla*’yı kurarak Kore Yarımadası’nda siyasi birliği sağlamıştır. Kore’de sağlanan bu birlik ile özellikle Çin’e özgü hükûmet şeklinin benimsenmesi gibi köklü birçok değişikliğin yaşanmasına da sebep olmuştur. Bununla birlikte kral ve dolayısıyla merkezî yönetimin gücünün artırılması sağlanmıştır.⁴⁵

Bu süreçte Çin’in bölgedeki bir diğer rakibi konumunda olan Türkler ile Kore’nin kuzeyinde oldukça güçlü konumda olan Goguryeo’nun, Çin’de siyasi birliği sağlayan Sui Hanedanlığı’na karşı birlik olabilmek amacıyla diplomatik temaslara başlaması dikkat çekici bir husustur. Sui Hanedanlığı’nın, Goguryeo’ya saldırma sebepleri arasında Göktürkler ile müttefik olma istekleri de yer almaktadır.⁴⁶ Hem Türkler ile hem de Goguryeo Krallığı ile hâlihazırda mücadele içerisinde olan Sui Hanedanlığı, iki devletin birleşmesi durumunda tüm bölgeyi etkileyecek sonuçlar ile karşılaşma ihtimali altında da olmuştur.⁴⁷ Ancak Sui Hanedanlığı tarafından Goguryeo’ya yapılan saldırılar başarısız olmuştur.

Birleşik Silla’nın Kore Yarımadası’nda siyasi ve sosyal birlikteliği sağlamasından sonra yarımada’da *Geç Üç Krallık Dönemi* başlamıştır. Birleşik Silla hâkimiyetini 935 yılına kadar sürdürmüş ve akabinde hâkimiyetini 1392 yılına kadar yarımada’da hüküm sürecek olan *Goryeo (Koryo) Hanedanlığı Dönemi* izlemiştir. Her iki devleti ise yarımada’da hâkimiyetini 1910 yılına kadar sürdürecektir olan *Joseon*

⁴⁴ Michael J. Seth, **A History of Korea From Antiquity to the Present**, Rowman & Littlefield Publishers, ABD 2011, s.42.

⁴⁵ Mark Peterson-Phillip Margulies, **A Brief History of Korea**, Infobase Publishing, New York 2010, s.32.

⁴⁶ Hee-Chul Lee, **Siyasi, Ekonomik, Askeri ve Kültürel Açidan Türkiye-Kore İlişkileri**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2007, ss.3-4.

⁴⁷ Wolfram Eberhard, **Çin Tarihi**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2019, s.195.

Hanedanlığı Dönemi takip etmiştir. Birleşik Silla'nın 668 yılında kurulmasından 1910 yılına kadar geçen süreçte yarımada gerçekeşen olaylar XX. yüzyılda Kore'de gerçekeşecek gelişmelerin de temelini oluşturmuştur.⁴⁸

Birleşik Silla 668 ile 935 yılları arasında Kore Yarımadası'nın tarımsal topraklarına hükmetmesine rağmen günümüzdeki Kore'nin kuzey sınırlarındaki topraklarda net bir hâkimiyet kuramamış, burada *Parhea Krallığı* sekizinci yüzyılın ilk dönemlerinde ortaya çıkmıştır ve kendisinden önce bölgeye hâkim olan Goguryeo *Hanedanlığı* 'na ait toprakların çoğunu işgal etmiştir.⁴⁹ Kuzeyde hüküm süren Parhea Krallığı aynı dönemde Çin'de hüküm süren Tang Hanedanı ile yakın ilişkiler kurmuş ve Çin'in idari, sosyal ve kültürel yaşamından oldukça etkilenmiştir. Ancak Parhea Krallığı'nın bölgedeki hâkimiyetine, toprakları üzerinde hak iddia eden *Liao Hanedanlığı* tarafından 926 yılında son verilmiştir.⁵⁰

Kore Yarımadası'nda birliği sağlamasını takip eden 200 yılda Silla, topraklarının işgale uğramamasının da etkisiyle tarım ve el sanatlarında kayda değer bir ilerleme sağlamıştır. Yine bu dönem içerisinde Silla özellikle Tang Hanedanlığı'nın hüküm sürdüğü Çin başta olmak üzere birçok başka devletle de ticari ilişki kurmuştur. Silla yönetimi öncesinde halk Budizm'e inanmaya başlamışsa da bu dönemde Budizm Kore halkının sosyal yaşamında oldukça etkili olmuştur. Birleşik Silla'da merkezî yönetimin sağlanması amacıyla *Konfüçyüsçülük* de dönem itibariyle yaygınlaşmıştır.⁵¹ Ayrıca Kore'de yaşamın her alanında önemli gelişmeler süreçte yaşanmıştır.

Geç Üç Krallık Dönemi'nde Goryeo Hanedanlığı'nın kurulması ile yarımada tekrar düzen sağlanmıştır. Hanedanın kurucusu olarak kabul edilen *Wang Geon* sayesinde yarımada yeni yönetim biçimiyle birlikte yarımada'nın kültürel unsurları sentezlenerek yeni bir kimlik yaratılmıştır. Wang Geon kendisinden sonra ülke yönetimini devam ettirecek varisleri için *On Emir* adı altında bazı düzenlemeler

⁴⁸ Temiz, **a.g.e.**, s.67.

⁴⁹ Seth, **History of**, s.49.

⁵⁰ Temiz, **a.g.e.**, s.68.

⁵¹ Jinwung Kim, **A History of Korea From "Land of the Morning Calm" to States in Conflict**, Indiana University Press, Indiana 2012, ss.99-105.

bırakmıştır. Wang Geon, *On Emir* ile yarımada da yaşayan halkın dini ve kültürel temelleri vurgulanmış, kendi yaşadıkları coğrafyanın farklı olması ve kendilerinin de Çinlilerden farklı olmaları sebebiyle daha önceki yönetimlerde yapılan Çin'in taklit edilmesi gibi bir hataya düşülmemesi için varislerini uyarmıştır. Ayrıca Wang Geon, yarımada da huzuru bozacak kuzey kavimleri hakkında da uyarısını iletmektedir. Bu sayede Goryeo Dönemi, Kore tarihinde önemli bir mihenk taşı konumunda olmuştur.⁵² *On Emir* esasen, oluşturulmaya çalışılan yeni kimliğin çerçevelerini belirleyen ve koruyan günümüz devletlerindeki anayasaya tekâmül eden bir belge niteliğindedir. Oluşturulan bu düzen ile Goryeo Hanedanlığı, yarımada da ki hâkimiyetini 1392 yılına kadar çeşitli iç ve dış müdahaleler ile sürdürmüştür.

Cengiz Han'ın önderlik ettiği *Moğol İmparatorluğu*, hâlihazırda zayıflamış ve ikiye bölünmüş durumda olan Çin'in kuzey topraklarını 1211 yılında fethetmiştir.⁵³ Goryeo Hanedanlığı, Kore Yarımadası'nda siyasi birliği kurmasının akabinde devlet teşekkülü olarak oldukça başarılı bir sistem inşa etmiştir. Kurmuş oldukları sistem ile ülkede asker sınıfı, sivil idareye itaat eden bir durumda yer almıştır. 1170 yılında bu durum gerçekleştirilen askerî darbe ile yıkılmış ve ülkede istikrarsızlık dönemi başlamıştır.⁵⁴ Moğolların Kore'ye saldırıları da yarımada da istikrarsız bir sürecin yürütüldüğü askerî yönetim döneminde, 1231 yılında başlamış, 1247 yılında bölge tamamen Moğol kontrolü altına girmiş ve Moğolların buradaki kontrolleri 1368 yılına kadar devam etmiştir. Kore Yarımadası, Koreli bir kral tarafından idare edilmeye devam etmiş olmasına rağmen aslında Moğol kontrolünde bir vilayet konumunda yer almıştır. Kubilay Han, Kore üzerindeki kontrolünü sağlama almak amacıyla da kendi kızını, atamış olduğu yeni Kore kralı ile evlendirmiştir.⁵⁵ Bu uygulama sekiz nesil boyunca sürmüş ve Kore hanedanına mensup krallar, Çinli prenseslerle evlenmeye devam etmiştir.⁵⁶ 1274 yılında ise Kubilay önderliğindeki Moğol ordusu Çin'in güney topraklarını da sınırlarına katmıştır. Kubilay'ın bir

⁵² Hwang, **a.g.e.**, ss.41-45.

⁵³ Han, **a.g.e.**, s.58.

⁵⁴ Hwang, **a.g.e.**, ss.54-55.

⁵⁵ Eberhard, **En Eski Devirlerden Zamanımıza Kadar Uzak Doğu Tarihi**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2019, s.93; **Kore'de Türk Muharebeleri**, s.9.

⁵⁶ Djun Kil Kim, **The History of Korea**, Greenwood Press, ABD 2005, s.66.

sonraki hedefi en doğudaki imparatorluk konumunda olan Japonya'ydı.⁵⁷ Kubilay, bu hedefine yani Japonya'ya geçebilmek amacıyla Kore topraklarını önemli bir üs olarak kullanmıştır.⁵⁸

Çin'de iktidarını devam ettiren Moğol hâkimiyeti devrinde, Kore halkı yüksek vergilerin altında ezilmişti. Alınan vergiler arasında Çin'e altın ve gümüş gönderilmesi ile ginseng otu ve avcı doğanların tedarik edilmesi yer almıştır. Bunlara ek olarak her yıl Kore'den çok sayıda zanaatkâr ve cariye gönderilmesi de talep edilmiştir. Zira bu dönemde Moğol aristokrasisinde Koreli kadınlarla evlenme moda hâline gelmişti. Bu durum, Kore'deki birçok aristokrat ailenin Moğol yanlısı bir tavır almasına ve Moğol hâkimiyetinde imtiyazlar edinmesine neden olmuştur. Bu aileler kırsal kesimde *nongjang* denilen geniş arazilere el koymuş ve Kore Devleti'nin vergilerinden muaf tutulmuşlardı. Goryeo kralları ise Moğol eşleri ve annelerinin Çin'deki nüfuzlarını kullanarak kırsal kesimdeki Moğol yanlısı ailelere karşı milliyetçi bir tavır benimsemişlerdi. Diğer bir taraftan da Moğol hâkimiyeti, Kore'de ticaretin gelişmesine neden olmuş ve Kore'ye barut ile pamuk başta olmak üzere birçok ürünün gelmesini sağlamıştı. XIV. yüzyılın başlarında ise gelişmiş tarım yöntemleri ile şifalı otlar tıbbı, Çince kitaplardan Koreceye aktarılmıştı. Bu dönemde Kore toplumundaki en önemli değişiklik ise Budizm'in yozlaşmış bir inanç olarak görülmesi neticesinde Konfüçyüs literatürünün Çince'den Koreceye yeniden tercüme edilmesi ve akabinde *Kore Neo-Konfüçyüsçülüğü'nün* oluşmasıdır.⁵⁹

Kubilay Han'ın ölümünden sonra Moğol hâkimiyeti Kore'de etkisini kaybetmeye başlamıştır. 1368 yılından itibaren Kore, açıkça Moğol karşıtı bir tavır almış ve Moğollara karşı isyan eden *Çing Hanedanı'nı* desteklemiştir. Kore'deki Moğol yanlısı aristokratik ailelerin mallarına el konulmuştur. 1392 yılında ise Goryeo Hanedanı sona ermiş, yerine General Yi Songgye tarafından Neo-Konfüçyüsçü devlet adamları ve âlimlerin desteğiyle kurulan *Joseon Krallığı*, Kore'yi yönetmeye başlamıştır. Ancak *Yuanların* kültürel etkileri devam etmiş ve Kore devlet yapısı ile

⁵⁷ Burak Çınar, *Moğolların İkinci Japonya Seferi: Kyushu 1281*, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, S.10, Ankara 2009, s.39.

⁵⁸ Wolfram Eberhard, *Uzak Doğu Tarihi*, s. 250.

⁵⁹ D. K. Kim, *a.g.e.*, ss.66-68.

kültürü Çinlileşmişti. Öyle ki Joseon Hanedanı'na bu adı verenler Koreliler değil Çin imparatoru olmuştu.⁶⁰

Yi Songgye'den sonra gelen Joseon hükümdarları Japonya ile ilişkilerin bozulması pahasına Çin yanlısı bir politika benimsemişlerdi. Joseon Hanedanı'ndan gelen dördüncü kral *Sejong* (1418-1450) ise yeni bir yol izleyerek Çin'den gelen bütün teknolojik yenilikleri alma ve Çin yanlısı dış siyaseti sürdürme taraftarıyken aynı anda Kore'nin geleneklerini korumaya çalışmıştı.⁶¹

Japonya ve Kore ilişkilerinin bozulması 1592 tarihinde kendisini göstermiştir. Bu tarihte bir ada devleti olan Japonya, emperyalist amaçlarla ilk kez ana karaya, yani Kore'ye saldırmıştır. Kore, Çin'den yardım istemiş, altı yıl süren mücadelenin sonucunda Çin ve Kore orduları, Japonları Kore'den atmıştır.⁶²

Erken dönem Joseon Hanedanı Dönemi'nde Kore'de yaklaşık beş milyon kişinin yaşadığı tahmin edilmekteydi. Bu dönemde dört farklı sosyal sınıf bulunmaktaydı. Bu sınıflar sırasıyla yönetici eliti oluşturan *yangban*, kırsal kesimde devlet görevlerinde bulunan *chungin*, çoğunluğunu köylü ve çiftçilerin oluşturduğu *sangmin* ve yüzde doksan beşini kölelerin oluşturduğu *chonmin* sınıfıdır. Halkın çoğunluğunu sangmin sınıfı oluşturmaktaydı. Tüccarlar, Konfüçyüsçü görüşe göre çiftçilerden daha aşağıdaydı. Köleler ise devletin mülkiyetinde bulunan köleler ve özel mülkiyette bulunan köleler olmak üzere iki farklı gruba ayrılmaktaydı. Devletin mülkiyetinde bulunan kölelerin hayatı daha rahat geçmekteydi. Chonmin sınıfını oluşturan diğer grup ise yasaklı meslekleri yapan kişilerin oluşturduğu gruptu. Bu meslekler babadan oğula geçmekte ve kasaplık, dericilik, hasırcılık gibi iş kollarını kapsamaktaydı. Tüm bunlara rağmen Joseon Dönemi'ndeki sınıf ayrımı, Goryeo Dönemi'nden daha esnekti.⁶³

⁶⁰ Peterson-Margulies, **a.g.e.**, ss.74-83.

⁶¹ Keith Pratt, **Everlasting Flower A History of Korea**, Reaktion Books, Londra 2006, ss.118-124.

⁶² Eberhardt, **Çin Tarihi**, s.286.

⁶³ J. Kim, **a.g.e.**, ss.201-202.

Joseon Hanedanlığı, Çin yanlısı bir politika gütmektedir. Ancak Çin’de devrik Ming Hanedanlığı yanlısı bu politika sebebiyle mevcut Çin imparatorları Kore’ye tam olarak güvenemiyorlardı. Bu sebepten 1644 yılından itibaren Kore, Çin’e vergi ödemeye başlamıştı.⁶⁴

1.2.2. Modern Dönem Kore Tarihi

Kore Yarımadası’nda 1392 yılında kurulduğundan beri Neo-Konfüçyüsçü bir yönetim anlayışıyla ülkeyi yöneten Joseon Krallığı, uygulamış olduğu izolasyon politikası sebebiyle *Yalnız Krallık* olarak tanımlanmıştır. Kabul etmiş oldukları Neo-Konfüçyüsçü ideoloji sayesinde ülkede kurumsallaşmanın temelleri atılmış olsa da XIX. yüzyıla gelindiğinde Kore’de 12 asırdır süren yavaş yavaş değişmesine rağmen hiç kökten değişim yaşamamış bir sistem mevcuttu. Kore’nin, Çin ve Japonya’daki modernleşme faaliyetlerinin gerisinde kalmasını sağlayan en önemli şey hâlihazırda yönetime hâkim olan anlayıştır. Zira yöneticiler ve âlimler, kendilerinin en erdemli toplum olduğuna ve erdemliliği savunduklarına inanmaktalardı. Az sayıda Hristiyan Kore vatandaşı dışında, Asya’da olup bitenlerle hiçbir Koreli ilgilenmemektedir. Kore’nin dış dünyaya karşı kendini izole etmesi yönündeki geleneksel politikası Batılı ülkelerin dikkatini Kore’ye çekmişti.⁶⁵

Bu bağlamda, XIX. yüzyılın ikinci yarısı itibariyle kapitalist devletlerin Uzak Doğu topraklarını işgal etme istekleri şiddetlenmiştir. Bu amaçla Batı emperyalizminin Kore’ye nüfuz etmeye başlamasıyla mevcut durum değişmiştir. 1832 yılında İngiliz tüccarlar Kore’ye ticaret yapmak için gelmiş, ardından 1845’te ise bir İngiliz savaş gemisi yine ticaret teklifinde bulunmak için geldiğinde Koreli liman yetkilileri bu teklifi geri çevirmişlerdir. 1846’da üç Fransız savaş gemisi Kore limanlarına yanaşp Kore kralına sınırların açılmasını teklif eden resmî bir mektup takdim etmişlerdir. 1854 yılında iki Rus savaş gemisi Kore gemileri ile çatışmıştır. Bu girişimlerin dışında Koreliler, Çin’den Batı emperyalizmin saldırganlığı hakkında bilgiler edinmişlerdir. 1860 yılından itibaren Kore ve Rusya sınır komşusu hâline

⁶⁴ Pratt, **a.g.e.**, s.117.

⁶⁵ G.N.Kim, **a.g.e.**, s.113; Müge Kübra Oğuz, *19. Yüzyılda Choson Krallığı’nın Yönetim Anlayışında Meydana Gelen Değişim ve Dış İlişkilerin Başlangıcı*, **ÇOMÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi**, C.4 S.1, 2019, s.52.

gelmiştir. 1863'te ise bir grup Rus tüccarı Kore sınırında ticaret yapmak konusunda ısrar etmeye başlamış ve aynı tarihlerde ise bazı Koreliler, Rusya'ya göç etmiştir.⁶⁶

Kore Kralı *Cholchong*'un 1864'te varis bırakmadan ölmesi üzerine, yerine uzaktan akrabası olan *Kojong* tahta çıkmıştır. Bu kral, devleti ve merkezî idareyi güçlendirmek amacıyla reformlar yapmayı hedeflemekteydi. Hristiyan Korelilerin gücünü kırmak amacıyla 1866'da kovuşturmalar başladı, ülkedeki Fransız misyonerlerin bir kısmı idam edilirken kalanlar ise sınır dışı edildi. Birkaç bin Hristiyan Koreli öldürüldü. Aynı tarihte Amerika'dan gelen bir savaş gemisi yakıldı, Ekim 1866'da olayları araştırmak için gönderilen Fransız askerî gücü geri püskürtüldü. Yakılan Amerikan savaş gemisini soruşturmak için gönderilen 3 farklı Amerikan heyeti geri çekilmek zorunda kaldı. 1868'de Japon imparatorunun *Meiji Restorasyonu*'nu duyurmak ve propaganda faaliyetlerinde bulunmak amacıyla gönderdiği bir Japon heyeti, Japon kralının imparator olmadığı, tek imparatorun Çin imparatoru olduğu gerekçesiyle kabul edilmemiştir. Heyetin karşılanmamasının bir nedeni de Japonya'nın Batılı sömürgecilere direnmek ve Asya halklarına yardım etme kisvesi altında sömürgecilik faaliyetleri gütmemesinin Koreliler tarafından anlaşılmasıydı. Japonlar bu faaliyetlerini doktrinsel olarak "*Asya, Asyalılarıdır.*" propagandasına ve "*Japon millî ruhunun üstünlüğüne*" duydukları inanca dayandırmışlardır. Ayrıca Japonlar, kendilerine tarihî bir misyon addederek "*Beyaz emperyalizmine karşı mücadele*" ve "*Beyaz barbarlardan Çin ve Kore halklarını kurtarmak*" amacıyla kendi emperyalist amaçlarını bir temele oturtmuşlardır.⁶⁷

Japonlar, Kore'ye 1874 yılında yeniden bir heyet gönderdi. Heyet bu kez, Batı usulünde yazılmış resmî bir anlaşma metni ile gelmişti. Japonlar, Kore'yi dış dünyaya açmakta bu kez fazlasıyla isteklilerdi hatta Japon siyasetçilerinin bir kısmı Kore'nin fethedilmesi gerektiğini düşünmekteydi ancak bu girişim Japon imparatoru tarafından reddedilmişti. Kore kralı başta olmak üzere devlet adamlarının çoğunluğu Japonya'nın bu talebinin reddedilmesi gerektiğini savunuyordu ve nihayetinde bu teklif Koreliler tarafından reddedilmiştir. Teklifin reddedilmesiyle Japonlar 1875

⁶⁶ Michael J. Seth, **A Concise History of Modern Korea From the Late Nineteenth Century to the Present**, Rowman and Littlefield Publishers, Plymouth 2010, ss.9-10.

⁶⁷ Seth, **A Concise History** ss.10-12; D.K. Kim, **a.g.e.**, s.103.

yılında bir savaş gemisini Kore'ye göndermiş, geminin Kore tarafından bombalanması üzerine Kore kıyılarını bombalayıp çok sayıda Koreliyi öldürmüşlerdi. Bunun üzerine Japon askerî gücünden ürken Kore, 26 Şubat 1876'da Japonya ile yapılan *Kanghwa Antlaşması* sonucunda ilk kez dışa açılmıştır.⁶⁸ Bu antlaşmada dikkat çeken en önemli husus Kore'de hâkimiyetine devam eden Joseon Hanedanı'nın bağımsız ve egemen bir devlet olarak Japonya ile eşit sayılmasıdır. Bu durum, Kore'yi Çin'e vergi veren bağımlı bir devlet olarak gören geleneksel anlayışa tersti.⁶⁹ Antlaşmanın diğer maddelerinde ise Japon gemilerine Kore kara sularında dolaşma hakkı veriliyor, ayrıca Kore'de ikamet eden Japonların, Japon yasalarına tabi olacakları belirtiliyordu.⁷⁰

Çin'in, Japonların yürütmüş olduğu politikaya verdiği cevap; Japonya'nın Uzak Doğu Asya ana karasındaki emellerini baltalamak amacıyla Batılı güçleri Kore'ye girmeye teşvik etmek olmuştur. Bu fikir, Çin'in XIX. yüzyıldaki dış politikasının mimarı olan *Naib Li Hongzhang*'tan çıkmıştır. Planını gerçekleştirmek amacıyla Kore'nin resmen Çin'e bağımlı olmasından faydalanarak Kore kralına ve önde gelen devlet adamlarına Avrupalı güçlerle ticaret ve dostluk antlaşmaları imzalamaları gerektiğini teşvik eden açık ve gizli mektuplar göndermiştir. 1880 yılında Japonya'da görev yapan Çinli diplomat Huang Zunxhien, Kore'nin Japonya elçisi Kim Hongjip'e *Kore İçin Bir Strateji* başlıklı kendisinin yazmış olduğu kitapçığı takdim etmiştir. Kitapçıkta; Kore'nin sömürgeci güçlere karşı alması gereken önlemler şu şekilde tarif edilmiştir: *Çin ile samimi ilişkiler kurma, Japonya ile eş güdümlü çalışma, Amerika Birleşik Devletleri ile ittifak kurma ve Rusya'ya karşı ihtiyatlı olma*.⁷¹ Elçi Kim Hongjip, kitapçığı Kral Kojong'a takdim etmiş, kral da kitapçığın içeriğinin kendisini etkilemesi üzerine kitapçığın çoğaltılarak devlet adamlarına dağıtılmasını emretmiştir. Bahsi geçen kitapçık, muhafazakâr devlet adamları arasında infial çıkarmış hatta birkaç kişinin krala karşı bir darbe girişiminde bulunmasına sebep olmuştur. Kral da bu darbe girişiminin elebaşlarını idam ettirerek

⁶⁸ D.K.Kim, *a.g.e.*, ss.103-106.

⁶⁹ Seth, *A Concise History*, s.13.

⁷⁰ Seth, *A History of Korea*, s.233.

⁷¹ D.K.Kim, *a.g.e.*, s.109.

ve devletin resmî dış politikasını mezkûr kitapçığa uygun olarak düzenlenmesini emrederek karşılık vermiştir.⁷²

Bu süreçte yaşanan gelişmeler neticesinde Kore’de bazı fikir hareketleri de görülmeye başlanmıştır. Kore Hükûmeti, Batı teknolojisini ve devlet yönetimini öğrenmeleri amacıyla bir dizi araştırma heyetini Japonya ve Çin’e göndermiştir. Bu heyetler içinde üst düzey memurlardan, genç öğrencilere kadar farklı gruplar yer almış, akabinde devlet teşkilatında ve idaresinde önemli değişikliklere yol açmış ve *Aydınlanma Hareketi* ile *Tutuculuğu Savunma ve Aykırılığı Reddetme Hareketi* gibi akımların ortaya çıkmasını sağlamışlardır. Aydınlanma Hareketi faaliyete geçirilmekte olan reformların hızlandırılması gerekliliğini savunurken Tutuculuğu Savunma ve Aykırılığı Reddetme Hareketi ise tam tersi yönde *Konfüçyüsçülük* bağlamında Batı ile bütün ilişkilerin kopartılması gerekliliğini savunmuşlardır.⁷³

Modernleşmenin bir parçası olarak Japon ordusunda görev yapan *Teğmen Horimoto Reizo* bir grup Koreli askeri, Japon askerî sistemine göre eğitmek amacıyla Kore’ye çağırılmıştır. Kore’de bulunan bazı modernleşme ve yabancı karşıtı kesimler Horimoto Reizo’nun yapmış olduğu faaliyetlerden rahatsızlık duymaya başlamışlardır. Horimoto tarafından eğitilen askerlerin kendilerinden daha yüksek bir statüye sahip olduğunu düşünen bazı askerler, modernleşme karşıtı kesimler ile ittifak kurarak 1882 yılında bir ayaklanma girişiminde bulunmuştur. Horimoto tarafından eğitilen askerlere karşı bir saldırı gerçekleşmiş ve bu saldırıda Horimoto ile birlikte eğittiği birlik de öldürülmüştür. Olayların yatıştırılıp daha da büyümemesi amacıyla Kore Kralı Kjong, muhafazakâr eğilime sahip olan babası Daewongun’u kendisine destek vermesi amacıyla sürgünden çağırmıştır. Ancak yaşanan bu olay ve Daewongun’un sürgünden dönmesi hadisesi Kraliçe Min’i oldukça tedirgin etmiştir. Bunun üzerine Kraliçe Min, Çin’den askerî destek istemiş ve akabinde Çin tarafından gönderilen 1000 kişilik bir orduyla olaylar yatıştırılıp Daewongun tutuklanmış ve tekrar sürgüne gönderilmiştir. Daewongun’un tutuklanması ile Kore’de güç Çin yanlısı Kraliçe Min’in kontrolüne geçmiştir. Yaşanan bu olaylar neticesinde Japonya, Kore’deki askerî gücünü artırma yoluna gitmiştir.

⁷² Seth, *A Concise History*, s.14.

⁷³ Hwang, *a.g.e.*, ss.106-107.

Horimoto'nun öldürülmesi sonucunda Japonya, Kore'den tazminat talebinde bulunmuş ve Çin ile Japonya yaşanabilecek herhangi bir olay karşısında birbirlerinden habersiz Kore'ye asker göndermeme hususunda anlaşmışlardır.⁷⁴

Kore'de gerçekleşen 1882 Ayaklanması'ndan sonra aralarında önde gelen siyasetçilerin de bulunduğu muhafazakârlar, Çin modelinde yavaş yapılan bir reform hareketini savunmaya başlamışlardır. Muhafazakârların bu tavrı, reformların daha hızlı hayata geçirilmesini destekleyen Kraliçe Min yandaşları tarafından siyasette önleri kesilen Japon modernleşmesi yanlısı Aydınlanma Hareketi'ne mensup milliyetçi ve Kore üzerinde Çin etkisinin sona ermesini destekleyen gençlerin tepkisini çekmiştir. Önemli makamlara gelmeleri engellenen ve reform planlarını gerçekleştiremeyen bu grup, iktidarı ele geçirmek amacıyla her yolu göze almıştı. Bu bağlamda 1884'te günümüz Vietnam topraklarında gerçekleşen Çin-Fransa savaşı nedeniyle Kore'de bulunan Çinli askerlerin büyük çoğunluğunun yarımadayı terk etmesinden cesaret alarak Japonya'nın da desteğiyle bir darbe girişiminde bulunmuşlar ve 4 Aralık 1884'te Japon askerleri, Kral Kojong'u gözaltına almıştır. Bu esnada bazı muhafazakâr siyasetçiler de öldürülmüştür.⁷⁵

Darbeden sonra Aydınlanma Hareketi üyeleri yeni bir hükûmet kurmuş; anayasal monarşi, köleliğin resmen kaldırılmasını da kapsayan toplumsal eşitlik, ekonomi ile askerî alanları kapsayan köklü değişiklikler ve Çin'den bağımsızlık gibi maddelerin bulunduğu 14 maddelik bir reform planı hazırlamışlardır. Hazırlanan reform paketi, Meiji Hükûmeti'nin ilk dönemlerindeki toprak vergisi, sınıf ayrımının kaldırılması ve polis ile askerî alandaki yeniliklerle büyük benzerlik göstermektedir. Ancak reform programı halka açıklanmadan önce Çinli askerler; Japon askerlerini yenmiş, Aydınlanma Hareketi tarafından kurulan hükûmeti dağıtmış ve Aydınlanma Hareketi'nin önde gelen bazı isimleri öldürmüşlerdir. Darbe girişiminden sonra Kral Kojong, reform programını yürürlükten kaldırmıştır. Yaşanan bu olaylar sonrasında 9 Ocak 1885'te Japonya ile Kore arasında günümüzde Güney Kore'nin başkenti olan Seul şehrinde *Hansong Antlaşması* imzalanmıştır. Yapılan bu antlaşmaya göre Kral Kojong, Japon Büyükelçiliğine vermiş oldukları zarar dolayısıyla 100.000 yen

⁷⁴ Peterson-Margulies, **a.g.e.**, ss.126-127.

⁷⁵ J. Kim, **a.g.e.**, ss.293-294

tazminat ödemeyi kabul etmiştir. 18 Nisan 1885 tarihinde Çin'in Tianjin şehrinde Japonya ve Çin arasında gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde her iki devlet de Kore'de bulunan tüm askerî faaliyetlerini sonlandırmayı birbirlerine taahhüt etmişlerdir. Darbe girişiminde bulunan Aydınlanma Hareketi öncüleri Çin'in Kore üzerindeki etkisini yok etmek üzere harekete geçmişse de yapılan antlaşmalar sonucunda Çin'in Kore'deki nüfuzunun artması dikkat çekici bir husus olmuştur.⁷⁶

Yabancı sermayenin Kore topraklarına nüfuz etmesiyle birlikte Kore ekonomisi zayıflamaya başlamış ve Kore ekonomisinin temeli yabancı ülkelerle kolonyal bir forma bürünmüştür. Bu süreçte Kore'den dışarıya çok büyük miktarlarda yiyecek ürünleri çıkmış, bu da geniş çaplı bir kıtlığa sebep olmuştur. Bunun sonucunda ise kontrolsüz bir şekilde büyük halk kitleleri, Rusya ve Mançurya'ya göç etmiştir. 1889-1892 tarihleri arasında ise köylü ayaklanmaları görülmüştür.⁷⁷

Kore'de büyük sıkıntı çeken köylü kitleleri, bir kurtuluş yolu olarak 1864'te dinî görüşleri nedeniyle idam edilen Choe Cheu'nun *Donghak* felsefesine sarılmıştı. Bu görüş hem Neo-Konfüçyüsçülüğü hem de Hristiyanlığı reddetmekteydi ve sosyal sınıflar arasında eşitliği savunmaktaydı. 1893 yılında bir grup Donghak mensubu, krala idam edilen Choe Cheu'nun ölümünden sonra affedilmesini talep eden bir dilekçe takdim etmiştir. Kral, dilekçeyi kabul etmişse de uygulamamıştır. 1894 yılında kırsal kesimde barışçıl protestolar başlamış ancak bazı Donghak mensupları, silahlı mücadeleye girişerek yolsuzlukla suçladıkları hâkimleri öldürmeye başlamışlardır. İsyancılar sosyal sınıflar arasındaki eşitsizliğin kaldırılmasını, Japon ve Batı etkisiyle yapılan reformların durdurulmasını ve sürgündeki Daewongun'un geri dönmesini talep etmiştir. Nisan 1894'te üzerlerine gönderilen orduyu yenmişler ve Mayıs ayında Kore'nin güneybatı bölgelerini işgal etmişlerdir. Haziran 1894'ün başlarında Min yönetimi Çin'den yardım talep etmiş, Çin de bunun üzerine 3000 asker göndermiştir. Ancak Çin, asker gönderirken Japonya'ya konu hakkında bilgi vermemiş, bunun sonucunda Japonya, derhâl 7000 asker göndermiştir. Yabancı askerlerden korkuya kapılan Donghak isyancıları, Min yönetimiyle anlaşıp

⁷⁶ Seth, **A Concise History**, ss.18-19; J. Kim, **a.g.e.**, ss.294-295.

⁷⁷ Han, **a.g.e.**, s.95.

başkentten çekilmiştir. Yine de güney bölgelerinde Donghak etkisi sürmüş ve önerdikleri reformları uygulamaya koymuşlardır. 1894 Temmuz’unda Japonlar başkentte bir darbe yapmış ve sürgündeki Daewongun’u halk desteğini almak ve Çin ile Min karşıtı bir kukla yönetimin başına geçirmek için Kore’ye getirmişlerdir.⁷⁸

Bunun üzerine Japonya, *Donghak İsyanı’nın* bastırılması gerekçesiyle 1 Ağustos 1894’te Çin’e savaş ilan etti. Japon kuvvetleri hem karada hem denizde Çin kuvvetlerini kesin olarak mağlup etti. Naib Li Hongzhang Çin’i temsilen Japonya’nın Shimonoseki Limanı’nda Japonya ile bir antlaşma imzaladı. Bu antlaşmanın en önemli maddesi, Çin’in Kore’yi bağımsız bir krallık olarak tanıması olmuştur. Japonya’nın Çin’e karşı kazandığı bu mutlak zaferle birlikte; Çin, Tayvan başta olmak üzere bazı toprakları Japonya’ya bırakmış ve savaş tazminatı ödemiştir. Ayrıca Japonya, Kore üzerindeki nüfuzunu güçlendirmiş ve Çin ile Kore arasındaki vasallık ilişkisini yok etmiştir.⁷⁹

Japon desteğiyle gerçekleştirilen Temmuz 1894 Darbesi’nden sonra hızlı bir şekilde reform yapılmasını savunan siyasetçilerin önü açılmıştı. Japonya’nın tam desteğini alan bu grup, hızlı bir reform programına başlamıştı. Bir dizi yasa ve yönetmelik Temmuz 1894 ile Şubat 1896 tarihleri arasında yürürlüğe konmuştu. Bu yasa ve yönetmelikler, Kore’nin eski düzenini radikal bir şekilde değiştirmişti. Darbeden hemen sonra Kral Kjong sarayında göz hapsine alınmış, ardından *Düşünenler Konseyi* olarak adlandırılan ve önce 17 üyeden oluşan daha sonra üye sayısı 23 kişiye ulaşan bir idare organı kurulmuştu. Muhafazakâr devlet adamları ise yetkileri azaltılmış olan *Kraliyet Danışma Meclisi*’ne atanarak etkisizleştirilmişlerdir. Ayrıca sekiz bakanlıktan oluşan Batılı formda bir Bakanlar Kurulu tesis edilmişti. Buna ek olarak yeni bir adliye teşkilatı kurulmuş, polis teşkilatı da yeniden düzenlenmişti. Soylu ailelerin imtiyazları sona erdirilmiş, Çin etkisinin azaltılması amacıyla okullarda Kore tarihi dersleri verilmeye başlanmıştı. Bu reform programı *Kabo Reformları* olarak adlandırılmıştı. Toplamda yaklaşık iki yüz yasa ve yönetmelik, Düşünenler Konseyi tarafından yürürlüğe konulmuştu. Donghak Hareketi kesin olarak imha edilmişti. Reformist iktidarın güç kazanmasıyla

⁷⁸ D.K.Kim, *a.g.e.*, ss.110-111.

⁷⁹ G.N.Kim, *a.g.e.*, s.116; D.K.Kim, *a.g.e.*, s.111.

Daewongun görevden alınmış ve Düşünenler Konseyi lağvedilmiş, bunun yerine sürgünden dönen reformistlerle birlikte *Koalisyon Kabinesi* olarak adlandırılan bir idare organı kurulmuştu.⁸⁰

Bu tarihlerde reformistlerin gücü sarsılmaz görünüyordu. Ancak Çin tarafından Port Arthur Limanı ve çevresinin Japonya'ya bırakılması, Rusya'nın duruma tepki göstererek Fransa ve Almanya'yı yanına almasıyla birlikte Japonya'nın geri adım atması sonucunda muhafazakâr kanat, güç kazanmaya başlamış ve Rus desteğini alarak Kraliçe Min'in etrafında toplanmaya başlamışlardır. Reformist hükûmetin tehdit altında olduğunu fark eden Japonya'nın Kore'den sorumlu bakanı General Miura Goro, Eylül 1895'te meseleyi kesin olarak çözmek için Kraliçe Min'i saf dışı bırakmayı planlamıştır. 8 Ekim 1895'te yanına aldığı bir grup Japon ve Koreli ile birlikte sarayı basıp Kraliçe Min'i, nedimelerini ve kendisine engel olmaya çalışan saray çalışanlarını öldürüp cesetlerini ateşe vermiştir. Bunun üzerine Kore'de büyük bir Japon karşıtı tepki ortaya çıkmıştır. Japonya; Bakan Goro'yu Japonya'ya çağırarak, olaya karışan diğer Japon vatandaşlarını cezalandırmış ve yeni bir bakan atamışsa da tepkileri yatıştıramamıştır. Halkın tepkisi Kabo Reformlarına yönelmiş, ülke genelinde isyanlar çıkmış, reformları uygulamaya çalışan devlet görevlileri öldürülmüş ve reformist hükûmet Şubat 1896'da görevden çekilmiştir. 11 Şubat 1896'da Kral Kojong ve veliahttı, Rus yanlısı devlet adamları tarafından Rus elçiliğine kaçırılmıştır. Burada kral, Reformist hükûmetin kararlarının geçersiz olduğunu ilan etmiş ve Rus yanlısı yeni bir hükûmet kurmuştur.⁸¹

Kral Kojong'un yeni hükûmeti Kabo Reformlarının büyük kısmını yürürlükten kaldırmış ve Rus yanlısı bir dış politika izlemeye çalışmıştır. 1898 yılında Rusya, Mançurya bölgesi üzerinde ekonomik çıkarlarını sağlamlaştırmış ve bu durum Japonya'yı telaşlanmasına neden olmuştur. Nisan 1898'de Japonya ve Rusya, Kore'nin iç işlerine müdahale etmeyeceklerine ve Japonya'nın Kore'deki ekonomik çıkarlarının korunacağına dair bir antlaşma imzalamıştır. 1898'in Ekim ayında Rus yanlısı Bağımsızlık Kulübüne mensup birçok siyasetçi, Kral Kojong tarafından işkenceyle öldürülmüştür. Japonya, Rusya'nın Kore üzerindeki emellerinden endişe

⁸⁰ Seth, *A Concise History*, ss.6-27.

⁸¹ Seth, *A History of Korea*, ss.248-249.

duyduğu için Nisan 1902’de İngiltere ile bir antlaşma imzalamıştır. Bu antlaşmada Japonya, İngiltere’nin Çin üzerindeki çıkarlarını tanımış, bunun karşılığında da İngiltere’den Kore için destek sözü almıştır. 1903 yılının sonlarında Rusya ile Japonya arasında antlaşma çabaları kesin olarak başarısızlıkla sonuçlanmış ve savaşa doğru giden süreç başlamıştır. Aynı tarihte, Japonya Kral Kojong’a baskı yapıp Kore’ye Japon askerlerinin yerleştirilmesini sağlamıştır. Ocak 1904’te Kore, tarafsızlığını ilan etmiştir. 9 Şubat 1904’te Japon gemileri, Rus savaş gemilerine uyarı vermeden ateş açmış, ertesi gün de Japon askerleri Seul’e girmiş ve Japon-Rus Savaşı başlamıştır.⁸²

Japonya, çok sayıda asker kaybetmesine karşın Rusları kara muharebelerinde mağlup etmiş ancak kesin zaferi kazanamamıştır. Durumu düzeltmek isteyen Rusya, Baltık filosunu Japonya’ya göndermiş ancak İngiltere’nin Süveyş Kanalı’nı Rusya’ya kapatması yüzünden Rus filosu güzergâhını uzatmak durumunda kalmıştır. Rus filosu nihayet Mayıs 1905’in sonunda Kore kıyılarına vardığında Japon donanması tarafından imha edilmiştir. Bunun üzerine Rusya, ABD Başkanı Theodore Roosevelt’in arabuluculuk teklifini kabul etmek zorunda kalmıştır. 5 Eylül 1905’te Rusya ve Japonya New Hampshire’de *Portsmouth Antlaşması*’nı imzalamış böylece Rus-Japon Savaşı sona ermiştir. Antlaşmanın ikinci maddesine göre Rusya, Japonya’nın Kore üzerindeki hâkimiyetini kabul etmiştir.⁸³

Japonya, Portsmouth Antlaşması ile Rusya’nın bölgedeki ilerlemesini durdurmuş ve 1905 yılı sonucunda Kore’nin hamisi konumunda olmuştur. Ancak sadece hamilik ile yetinmeyen Japonya, 1910’da Kore’yi tamamen işgal ederek toprakları içerisine katmıştır.⁸⁴ XIX. yüzyılın sonu itibariyle Kore üzerindeki Uzak Doğu’da başlayan güç mücadelesi 1910 yılında Japonya’nın nihai zaferiyle sonuçlanmıştır. Yaşanan bu gelişme ile Kore, öncesinde yapmış olduğu antlaşmalarla sahip olduğu haklarını kaybetmiş ve Japonya, Kore Yarımadası’nda sömürge yönetimini kurmuştur.⁸⁵ Kore Yarımadası’nda Japonya’nın İkinci Dünya Savaşı’nda

⁸² Pratt, **a.g.e.**, ss.190-191.

⁸³ Juergen Kleiner, **Korea A Century of Change**, World Scientific, Singapur 2001, ss.23-24.

⁸⁴ Rifat Uçarol, **Siyasi Tarih 1789-2014**, Der Yayınları, İstanbul 2015, s.343.

⁸⁵ Hatice Köroğlu Türközü, *Japon Sömürgeciliği Döneminde Kore Romanı Üzerine*, **Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C.31 S.43, 2017, ss.8-9.

yenilmesine kadar sürece 35 yıllık Japon hâkimiyeti de bu işgal ile birlikte başlamıştır.

Birinci Dünya Savaşı, 1914 yılında başladığında dünya ilk kez topyekûn bir savaş ile yüz yüze gelmiştir. Uzak Doğu'da uzun süredir bölgenin hamisi olma iddiası ile saldırgan bir tutum sergileyen Japonya da şüphesiz bu savaşın dışında kalamamış ve Dünya Savaşı'nı kendi emelleri için bir fırsat olarak görmüştür. Bu bağlamda 15 Ağustos 1914 tarihinde Almanya'ya bir nota vermiş ve 23 Ağustos 1914 tarihinde de savaşa Müttefikler tarafında dâhil olmuştur. Almanya'nın Uzak Doğu ve Pasifik'te daha önce elde ettiği toprakları kısa sürede ele geçirerek Kasım 1914'te kendi adına savaşı bitirmiştir. Ayrıca Mayıs 1915'te Çin ile Temmuz 1916'da Rusya ile 1917 senesinde ise sırasıyla İngiltere, Fransa ve ABD ile yapmış olduğu antlaşmalar ile bölgedeki menfaatlerini korumuştur.⁸⁶

Birinci Dünya Savaşı'nın sonlanmasının akabinde ABD Başkanı Wilson tarafından Dünya kamuoyuna duyurulan 14 maddelik *Wilson Prensipleri* içerisinde *self-determination* olarak adlandırılan *ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı* sadece Avrupa devletleri ile sınırlandırılmıştır. Birinci Dünya Savaşı'ndan galip olarak çıkan Japonya'nın işgali altında bulunan Koreliler hem coğrafi sınırlamadan hem de Müttefiklerin kendi lehine bu hakkı sınırlamaları dolayısıyla bu haktan yararlanamamıştır.⁸⁷

Self-determination hakkının Wilson tarafından duyurulması üzerine 8 Şubat 1919 tarihinde Tokyo'da bulunan Koreli öğrenciler, Kore'nin bağımsızlığını savunan *Kore Genç Bağımsızlık Partisi*'ni kurmuştur. Koreli birçok aydın da Başkan Wilson'ın açıkladığı ilkeler doğrultusunda bağımsızlıklarına kavuşabileceklerini düşünmüşlerdi. Bunun üzerine 1 Mart 1919'da Seul'da bir parkta, bağımsızlık hareketinin öncü isimlerinden birisi olan *Son Pyonghi* tarafından *Kore Bağımsızlık Bildirgesi* okunmuştur. Ancak bildirgeye imza atan 33 dinî lider ile birlikte, bağımsızlık hareketinin genç liderleri de tutuklanmıştır. Yaşanan bu gelişme halkın üzerinde oldukça olumsuz bir etki yaratmış ve isyana dönüşmüştür. Japonya 6

⁸⁶ Fahir Armaoğlu, **20. Yüzyıl Siyasi Tarihi 1914-1995**, Timaş Yayınları, İstanbul 2015, ss.99-100.

⁸⁷ Mustafa Koçak, *Self Determinasyon Hakkı ve Self Determinasyon Hakkı Teorileri*, **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.23 S.38, 2018, ss.92-94.

haftadan fazla süren isyanı kanlı bir şekilde bastırmış, olaylarda yaklaşık olarak 7500 kişi ölmüş, 15 bin kişi yaralanmış ve çok sayıda kişi tutuklanmıştır.⁸⁸

1 Mart İsyanı ülke içinde ve ülke dışında birçok kesimi bağımsızlık için harekete geçirmiştir. Yurt içinde hareketin merkezi Seul iken yurt dışında Vladivostok ve Şangay bağımsızlık hareketinin merkezi konumunda olmuştur. 9 Kasım 1919'da Şangay'da uzun süredir Amerika'da bulunan Hristiyan demokrat Syngman Rhee⁸⁹ başkanlığında demokrasiyi prensip edinen modern bir cumhuriyetin kurulması amacıyla *Kore Cumhuriyeti Geçici Hükûmet'i* kurulmuştur.⁹⁰ Sol akımların ön plana çıktığı bu dönemde, 1924 yılı sonrasında *Kore Komünist Partisi* de aktif rol almaya başlamıştır. 1936'da her iki grup birleşerek *Milli Cephe*'yi kurmuşlardır. Daha sonra Kore Geçici Hükûmet'i safında bulunan sol hizbe mensup üyeler ayrılarak *Kore Milletinin Kurtuluş Birliği*'ne geçerek Kuzey Kore'deki mücadeleye katılmışlardır.⁹¹

Birinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinin ardından 1929'da yaşanan ekonomik buhran ile birlikte dünya tekrar sıkıntılı bir sürece girmiştir. Bu sürecin devamında ilk kriz ise Uzak Doğu'da gerçekleşmiştir. 1931 yılında Japonya; sahip olduğu tarım, sanayi ve maden potansiyeli dolayısıyla Kore'nin kuzeyinde yer alan Mançurya'ya saldırmıştır. Japonya'nın Birinci Dünya Savaşı sonrasında Uzak Doğu'da daha önceki dönemlerde yürütmüş olduğu sert politikalarda yumuşama olmasına rağmen 1927 yılı itibariyle tekrar Çin'i hâkimiyeti altına alma politikası önem kazanmaya başlamıştı. Çin üzerinde otoritenin sağlanabilmesi amacıyla da Mançurya önemli bir

⁸⁸ D.K. Kim, **a.g.e.**, ss.127-130.

⁸⁹ **Syngman Rhee**: 1875 yılında doğdu. Öğrencilik yıllarında milliyetçi hareketlere katıldığı için hapsedildi. Hapisteyken Hristiyan oldu. Hapisten çıktıktan sonra ABD'de sürgün hayatı yaşamaya başladı. 1910 yılında Princeton Üniversitesi'nde Teoloji dalında doktorasını verdi. Doktoradan sonra kısa bir süreliğine Kore'ye döndü, ancak yine ABD'de yaşamaya başladı. 1919 yılında sürgündeki Kore Geçici Hükûmeti'nin başına geçti. İkinci Dünya Savaşı'nın sonrasında Kore'ye dönerek 38. Paralel'in güneyinde denetimi sağladı ve 15 Ağustos 1948'de resmen Güney Kore'nin Cumhurbaşkanı oldu. Kore Savaşı başladıktan sonra ABD ve BM'den yardım istedi. Savaş esnasında ABD ile ortak hareket etti, ancak savaşın Kuzey Kore tamamen ele geçirilinceye kadar sona ermesine karşı olduğu için ABD'nin tepkisini çekti. Kuzey Kore ile ateşkes anlaşmasını imzalamayı reddetti, ancak ABD baskısıyla onaylamak zorunda kaldı. 1960 yılına kadar Güney Kore'yi idare etti, ancak 27 Nisan 1960'ta öğrenci darbesiyle yönetimden çekilmek zorunda kaldı. Sürgüne gittiği Hawaii'de 1965 yılında öldü. Paul M. Edwards, **Historical Dictionary of the Korean War**, The Scarecrow Press, Maryland 2010, ss.250-251.

⁹⁰ D.K. Kim, **a.g.e.**, s.132.

⁹¹ **Kore'de Türk Muharebeleri**, s.13.

merkez konumunda bulunmaktaydı. SSCB'nin Uzak Doğu'daki askerî teşekkülünü henüz tamamlamamış olmasının da etkisiyle Japonya, 1932 yılının Mart ayında tüm Mançurya'yı işgal etti ve burada kendi kontrolünde kukla bir Mançuko Devleti'nin kurulmasına önayak oldu.⁹²

1.3. Kore Savaşı'nın Nedenleri

1.3.1. İkinci Dünya Savaşı'nda Kore

İkinci Dünya Savaşı, 1 Eylül 1939 tarihinde Hitler Almanyası'nın Polonya sınırını geçmesiyle başlamıştır. Buna karşılık olarak SSCB de 17 Eylül'de Polonya'yı işgal ederek savaşa girmiştir.⁹³ Bu olaydan yaklaşık iki yıl sonra savaş uzun süredir karışıklık içerisinde bulunan Uzak Doğu'ya da sıçradı. Japonya, bölgede uzun süredir saldırganca bir tutum izlemekteydi. Almanya'nın Avrupa'da 1940 yılında gerçekleştirdiği işgaller sonucunda, Japonya da Fransa'nın mevcut durumunun etkisiyle Fransız Hindi Çini'ni işgal etti. Bu durum karşısında Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Roosevelt, 24 Temmuz 1941 tarihinde Japonya'nın Fransız Hindi Çini'ni boşaltmasını talep etti ve bazı önlemler aldı. Alınan bu önlemler içerisinde Japonya'ya konulan petrol ambargosu dikkat çekicidir. ABD'nin bu kararını İngiltere ve Hollanda da takip ettiler. Konulan bu ambargo ile Japonya'nın bu tutumunun sonlanması amaçlanmasına rağmen gerekli hazırlıkları tamamlamasının ardından Japonya, 7 Aralık 1941'de Hawaii Adaları'nda konuşlu bulunan Amerikan donanmasına saldırı gerçekleştirmesiyle iki ülke arasındaki savaş durumunu başlatmış oldu.⁹⁴ Yaşanan bu gelişme ile Japonya, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'ye savaş ilan etti ve böylelikle Dünya Savaşı, Uzak Doğu ve Pasifik Okyanusu'na taşınmış oldu.

Kore Geçici Hükûmet'i Nisan 1942 tarihinde Müttefiklere, Geçici Hükûmet'in Kore'nin yasal hükûmeti olarak kabul edilmesini deklare etmiş olmalarına rağmen ABD Başkanı Roosevelt ve İngiliz Dışişleri Bakanı Anthony Eden tarafından bu

⁹² Armaoğlu, **a.g.e.**, ss.208-213; V.S. Han, **a.g.e.**, s.105.

⁹³ A. Best-J.M. Hanhimaki-J. A. Maiolo-K.E. Schulze, **20. Yüzyılın Uluslararası Tarihi**, Çev. Taciser Ulaş Belge, Siyasal Kitabevi, Ankara 2015, s.211.

⁹⁴ Basil Liddell Hart, **İkinci Dünya Savaşı**, Çev. Kerim Bağrıaçık, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2016, ss.275-276.

teklif, Kore'nin kurulacak bir uluslararası konsorsiyum yönetiminde kalması gerektiği yönündeki görüşleri dolayısıyla reddedilmiştir. 1943 yılında Kahire'de Asya'nın geleceğini görüşmek amacıyla toplanan konferansta Çinli lider Çang Kay Şek, ABD Başkanı Roosevelt ve İngiltere Başbakanı Churchill tarafından ileride Kore'nin bağımsız ve özgür bir devlet olarak ortaya çıkması yönünde bir görüş dile getirilmiştir. Kahire'de öne sürülen bu görüş Müttefiklerin, Kore hakkındaki planları üzerine ilk söylemleri olması hasebiyle oldukça önemlidir. Ancak bu şekilde bir görüş öne atılmış olmasına rağmen Başkan Roosevelt, esasında uzun yıllar Japonya'nın kolonisi durumunda olan Kore'nin bağımsızlığını kazanmak için 10 ile 40 yıl arasında, daha önce dile getirdiği şekilde kontrol altında kalması gerektiğine inanmaktaydı.⁹⁵

Savaşın devam ettiği bir dönemde Müttefik liderlerden Roosevelt, Churchill ve Stalin'in⁹⁶ savaşın sonunun yaklaştığı öngörüsüyle sonrasında yapacakları eylemleri görüşmek amacıyla 4-11 Şubat 1945 tarihinde Yalta Konferansı'nda bir araya gelmişlerdir.⁹⁷ Konferansta, Kore Yarımadası'nda işgalci durumda bulunan Japonların çıkarılması görevi ABD ve Sovyet ordularına verilmiştir.⁹⁸

Almanya'nın 7 Mayıs 1945'te teslim olması sonucunda İkinci Dünya Savaşı, Avrupa kıtasında sona ermiştir. Savaşın sona ermesinden sonra sağlanacak barışın hangi şartlarda olması gerektiği ile ilgili olarak ABD, SSCB ve İngiltere'nin katılımıyla 17 Temmuz 1945 tarihinde Berlin yakınlarındaki Potsdam'da bir konferans düzenlenmiştir. ABD'yi bu konferansta Franklind D. Roosevelt'in ölümü sonrasında başkan seçilen Harry S. Truman, İngiltere'yi Winston Churchill'in yerine

⁹⁵ Seth, **A Concise History**, ss.83-84; Peterson ve Margulies, **a.g.e.**, ss.180-181.

⁹⁶ **Joseph Stalin:** 1879 yılında doğdu. 1922 yılında ölene kadar sürdüreceği Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreterliği görevine başladı. 1941 yılında SSCB Başbakanı oldu ve bu görevi de öldüğü tarihe kadar sürdürdü. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ABD'nin Kore'nin bölünmesi hususundaki teklifini kabul etti ve Soğuk Savaş başlayıncaya kadar birleşik bir Kore'nin kurulması fikrini savundu. 1948 yılında SSCB askerlerini Kore'den geri çekti. Ancak, askeri malzemeleri ve danışmanları Kore'de bıraktı. 1950 yılında başlayan Kore Savaşı öncesinde ve esnasında Kuzey Kore lideri Kim İl Sung ile temas halinde oldu. Stalin, savaş sırasında askeri malzeme ve personel göndermeye devam etti. Ancak bunu Çin üzerinden yaparak doğrudan bir rol almadı. Ayrıca Stalin, Kore Savaşı'nı bir iç savaş olarak değerlendirdi ve yeni bir Dünya Savaşı'na dönüşmemesi için çaba sarf etti. 5 Mart 1953 tarihinde öldü. Edwards, **a.g.e.**, s.270.

⁹⁷ Oral Sander, **Siyasi Tarih 1918-1994**, İmge Kitabevi, Ankara 2016, s.193.

⁹⁸ Burcu Yener, **Türk Basınında Kore Savaşı ve Türkiye**, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hatay 2019, s.9.

başbakan seçilen Clement Attle ve SSCB'yi de Stalin temsil etmiştir. 2 Ağustos 1945 tarihinde sonuçlanan Potsdam Konferansı'ndaki görüşmelerin çoğunluğunu Avrupa'daki meseleler oluşturmalarına rağmen alınan bir karar ile SSCB'nin Japonya'ya savaş ilan etmesi de burada kararlaştırılmıştır. Potsdam Konferansı, İkinci Dünya Savaşı'nda ortak mücadele eden Müttefikler arasındaki anlaşmazlıkların şiddetini arttırmış ve savaş sonrasında oluşacak iki kutuplu dünya düzeninin de temellerinin atılmasına vesile olmuştur.⁹⁹

İkinci Dünya Savaşı'na 1941 yılında katılan Japonya'nın, devam eden savaş içerisinde deniz ve hava kuvvetlerini tamamen kaybetmesinin de etkisiyle 1945 yılına gelindiğinde savaştan mağlup olarak ayrılacağı yönündeki düşünce, Müttefikler nezdinde yüksek bir ihtimal olarak görülmekteydi. Ancak işgali beklenen Japonya, kendi ana karasında 2,3 milyon, Mançurya'da ise 1 milyon askerini konuşlandırmıştı. Tüm bu gelişmeler ışığında SSCB ise uzun yıllardır Japonya ile arasında itilafı bir konumda olan Mançurya'yı geri almak için askerî hazırlıklarını sürdürmekteydi. Nihayetinde 9 Ağustos 1945 tarihinde SSCB, Mançurya'yı almak için Japonya'ya savaş ilan etmiştir.¹⁰⁰ İkinci Dünya Savaşı'nın sonuçlanmasına kısa bir süre kala gerçekleşen bu harekât, Japonya'nın savaştan mağlup devlet olarak ayrılması ile sonuçlanmış ve SSCB Mançurya'yı işgal etmiştir.

ABD tarafından 6 ve 9 Ağustos 1945 tarihlerinde Japon ana karasında bulunan Hiroshima ve Nagazaki'ye atılan atom bombaları, Japonya'nın teslim olmasına yol açmıştır. Akabinde Kore'de 38. paralelin kuzeyinin SSCB, güneyinin ise ABD tarafından işgal edilmesi fikri ABD tarafından ortaya atılmış ve kabul edilmiştir. Bunun üzerine SSCB 12 Ağustos 1945, ABD ise 8 Eylül 1945 tarihinde belirlenen alanları işgal etmişlerdir. Kısa bir süre sonra ise SSCB, ABD'nin 38. paralelin kuzeyine geçmesini yasaklamış ve Kore fiilen ikiye bölünmüştür.¹⁰¹ Potsdam Konferansı'nda nüveleri atılmış olan iki kutuplu dünya düzeni çerçevesinde ilerleyen

⁹⁹ Uçarol, **a.g.e.**, ss.888-891.

¹⁰⁰ Emre Aras-Çağatay Benhür, *İkinci Dünya Savaşı'nda Stratejik Mançurya Operasyonu ve Türk Basını*, **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, C.2 S.1, 2019, ss.66-71.

¹⁰¹ **Kore'de Türk Muharebeleri**, s.14.

yıllarda meydana gelecek olan komünizm ve anti-komünizm mücadelesi, bu topraklarda fiili olarak savaş meydanında kısa bir süre sonra karşı karşıya gelecektir.

1.3.2. İkinci Dünya Savaşı Sonrasında Yaşanan Gelişmeler ve Genel Durum

İlk kez İngiliz yazar George Orwell tarafından kullanılan *Soğuk Savaş* terimi, tarihçiler tarafından ise 1940'lı yılların sonlarına doğru kullanılmaya başlanmıştır. Bu dönemde genellikle Amerikalı tarihçiler tarafından kullanılan bu terim; SSCB, ABD ve İngiltere arasındaki müttefikliğin sarsılmaya başladığı İkinci Dünya Savaşı'nın son zamanlarında Sovyet lider Stalin'in yürütmekte olduğu politikalar ile savaş sonrası dönemdeki politikalarının karşılaştırılması sonucunda ortaya çıkmıştır.¹⁰² *Soğuk Savaş* olarak adlandırılan dönemin sebepleri hususunda dünya literatüründe çok farklı görüşler olmasına rağmen genel kanı İkinci Dünya Savaşı'nın sonuçları üzerinedir. Zira 1939 ile 1945 yılları arasında tam 6 yıl süren savaş süresince daha önce hiçbir şekilde benzeri görülmemiş düzeyde gerek beşerî gerek de fiziki anlamda yıkım ve kayıplara neden olmuştur.¹⁰³

Ancak XX. yüzyıl boyunca sürececek olan Soğuk Savaş'ın kökenleri esasında 1917 yılında gerçekleşen Büyük Ekim Devrimi'ne kadar dayanmaktadır. Başlarda rekabet sadece iki ülke arasında olsa da İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru bu rekabet küresel bir boyut kazanmıştır. ABD ve SSCB arasındaki küreselleşen rekabet sadece ekonomik ve askerî alanda olmamış, Amerikan liberalizmi ile Sovyet komünizmi arasında fikirselleşen bir rekabete de dönüşmüştür.¹⁰⁴ Zira her iki devlet de diğer ülkelere sadece ürettikleri ürünleri pazarlamamış aynı zamanda yönetsel ideolojilerini de dünyaya arz etmişlerdir.

¹⁰² Odd Arne Westad, *The Cold War and the International History of the Twentieth Century*, **The Cambridge History of the Cold War**, C.1, Ed. Melvyn Leffler-Odd Arne Westad, Cambridge University Press, Cambridge 2010, s.3.

¹⁰³ Robert J. McMahon, *Soğuk Savaş*, Dost Kitabevi, Ankara 2013, s.9.

¹⁰⁴ David C. Engerman, *Ideology and The Origins of The Cold War*, **The Cambridge History of the Cold War**, C.1, Ed. Melvyn Leffler ve Odd Arne Westad, Cambridge University Press, Cambridge 2010, s.20.

ABD Başkanı Franklin D. Roosevelt'in 1945 yılındaki ölümü sonrasında başkanlığa seçilen Harry S. Truman¹⁰⁵, şüphesiz ki savaş sonrasında dünyanın en büyük ekonomik ve askerî güçlerinden birisine başkanlık etmiştir. İkinci Dünya Savaşı beklenenin aksine ABD ekonomisinde önemli bir büyümeye sebep olduğu gibi ABD topraklarındaki refah seviyesinin artmasını da sağlamıştır. ABD yine bu süreçte askerî teknolojide de önemli ölçüde gelişme kaydetmiş ve aynı doğrultuda askerî gücünü arttırmıştır. Tüm yaşanan bu gelişmeler savaş sonrasında ABD'yi diğer müttefiklerden ayırıp başka bir noktaya koymuştur.¹⁰⁶

SSCB topraklarında Büyük Vatan Savaşı olarak adlandırılan İkinci Dünya Savaşı esnasında çok büyük kayıplar verilmesine rağmen özünde komünist rejime geniş çaplı bir meşruiyet kazandırmış, Sovyet lider Stalin'de kendi ününü arttırmıştır. Ayrıca savaş sonrasında iki büyük düşmanı Almanya ve Japonya'nın yenilmesi ile Sovyetler Birliği etki alanını daha geniş coğrafyalara ulaştırmıştır. Bu süreçte Avrupa'da sol tandanslı partilerin güçlenmesi ile Asya'da yaşanan gelişmeler, Sovyet nüfuzunun genişlemesi için yeni bir yol olmuştur.¹⁰⁷ Üstelik SSCB, kendisini kurulmakta olan komünist rejimlerin de hamisi olarak görmekteydi.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında yaşanan gelişmeler hem ABD hem de SSCB tarafında büyük değişikliklerin yaşanmasına sebep olmuştur. Yukarıda bahsi geçtiği üzere ABD ekonomik alanda güçlenirken SSCB ise etki alanını genişletmiştir.

¹⁰⁵ **Harry S. Truman:** 1884 yılında ABD'nin Missouri eyaletinde doğdu. Birinci Dünya Savaşı'nda askeri görev aldı. Savaştan sonra politikaya atıldı. 1934 yılında ABD Senatosu'na seçildi. 1944'te ABD savunma sanayindeki yolsuzlukları soruşturduktan sonra dönemin ABD başkanı Franklin D. Roosevelt tarafından ABD Başkan Yardımcılığı görevine getirildi. Roosevelt'in ölümünden sonra ABD Başkanlığı'na vekâlet etti. Japonya'ya atom bombası atılmasını onayladı. Truman Doktrini ve Marshall Planı ile Yunanistan ve Türkiye'ye ABD yardımı gönderilmesini sağladı. 1948 yılında yapılan seçimleri kazanarak ABD Başkanı oldu. NATO'nun kurulmasına önayak oldu. ABD'nin, Dünya'yı komünizmden koruma politikasının mimarıydı. Kuzey Kore'nin, Güney Kore'ye saldırmasını uluslararası komünizmin yayılması olarak değerlendirmesi dolayısıyla Kore'ye askeri bir müdahalenin yapılmasını emretti. Çin'in savaşa dahil olmasıyla politikasını değiştirerek Kuzey Kore'nin ele geçirilmesi fikrinden vazgeçti. Bunu savunan General MacArthur'u görevden aldı. ABD kamuoyunun General MacArthur'un görevden alınmasına gösterdiği sert tepki nedeniyle 1952 yılındaki başkanlık seçimlerinde aday olmadı. 1953 yılında da başkanlık görevi sona erdi. Edwards, **a.g.e.**, s.291.

¹⁰⁶ Melvyn P. Leffler, *The Emergence of an American Grand Strategy, 1945-1952*, **The Cambridge History of the Cold War**, C.1, Ed. Melvyn Leffler-Odd Arne Westad, Cambridge University Press, Cambridge 2010, s.67.

¹⁰⁷ Vladimir O. Pechatnov, *The Soviet Union and The World*, **The Cambridge History of the Cold War**, C.1, Ed. Melvyn Leffler ve Odd Arne Westad, Cambridge University Press, Cambridge 2010, s.90.

Ancak iki ülkenin siyasetinde gerçekleşen değişiklikler sadece bu yönde olmamış, her iki ülke de gerek dış politikalarında izledikleri yol gerekse de askerî doktrinlerinde önemli değişiklikler yapmışlardır.

ABD'nin dış politikasını ve askerî doktrinini değiştirmesinin temelinde Japonya'nın 1941 yılında gerçekleştirdiği *Pearl Harbor* saldırısı bulunmaktadır. Bu bağlamda ABD'li uzmanlar, hava kuvvetlerinin öneminin arttığını bu sayede de ABD'nin artık vatan savunmasını kendi topraklarında değil çok daha uzaklarda sağlaması gerektiği çıkarımını yapmışlardır. İlaveten ABD'li uzmanlar ülkenin askerî gücünün hiçbir zaman zayıflatılmaması gerekliliğini vurgulamışlardır. Buna ek olarak ise bundan böyle ABD, düşman bir devletin Avrupa ve Doğu Asya'da baskın bir konuma gelerek kontrolü sadece kendi elinde tutmasına asla izin vermemesi gerektiği çıkarımını da yapmıştır.¹⁰⁸

SSCB tarafında da oluşturulan yeni yaklaşımın temelinde ülke topraklarının güvenliğinin sağlanması yer almıştır. Zira geçmiş dönemlerde Rus toprakları işgal edilme tehlikesi ile birçok kez karşı karşıya gelmiştir. Kremlin'in yeni yaklaşımı, daha önce gerçekleşen saldırıların Polonya toprakları üzerinden gelmesi üzerine bu geçidin tamamen kapatılması yönünde olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Almanya, büyük zayıat vererek savaşı kaybetse de Sovyet lider Stalin, Almanların tekrar güçleneceği ve SSCB topraklarını tehdit edeceğini düşünmüştür. Bu bağlamda SSCB, Polonya ve Doğu Avrupa devletlerinde SSCB yanlısı yönetimler kurulması ile Almanya'ya büyük yaptırımlar uygulanması gerekliliğini savunmuştur. Dış politikada ise SSCB artan meşruiyeti doğrultusunda büyük bir güç kabul edilerek hak ettiği saygıyı görmeyi talep etmiştir.¹⁰⁹ Bu süreçte SSCB, ABD'nin aksine kendi topraklarının savunmasını tampon devletler vasıtasıyla sağlamayı planlamıştır.

Bu atmosfer altında, Kore'nin geleceğini tartışmak üzere İkinci Dünya Savaşı'nın sonuçlanmasından sonra 26 Aralık 1945 tarihinde ABD ve SSCB Dışişleri Bakanları öncülüğünde Moskova'da bir konferans toplanmıştır. Konferansta Kore'de bir geçici hükûmetin kurulması ve 5 yıl boyunca SSCB, ABD, İngiltere ve

¹⁰⁸ McMahon, **a.g.e.**, ss.16-17.

¹⁰⁹ McMahon, **a.g.e.**, ss.20-24.

Çin'in kontrolü altında bu hükûmetin faaliyetini sürdürmesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca Kore'deki demokratik partilerin ve örgütlerin önerilerinin de dikkate alınacağı belirtilmiştir. Ancak bu son madde SSCB ve ABD arasında görüş ayrılıklarına neden olmuştur. Zira SSCB sadece komünist partilerin görüşlerinin dikkate alınması gerektiğini savunurken ABD ise bu görüşü reddetmiş ve sadece komünizm karşıtı sağcı hareketlerin görüşlerinin dikkate alınması gerektiğini belirtmiştir. Konferansa katılan 4 ülkenin temsilcileri 20 Mart 1946'da ilk toplantısını yapmıştır. Bu toplantıda Kore'de kurulacak geçici hükûmetin hangi siyasi örgütlerden oluşacağı tartışılmış, ancak SSCB ve ABD arasındaki görüş ayrılıkları nedeniyle iki ay süren görüşmelerden bir sonuç alınamamıştır. Ayrıca hem Kuzey'de hem de Güney Kore'de yabancılara karşı protestolar başlamıştır. İkinci toplantı ise 27 Mayıs 1947'de başlayıp 1947'nin sonbaharına kadar devam etmiş ancak görüşmeler yine iki ülke arasındaki görüş ayrılıkları dolayısıyla çıkmaza girmiştir.¹¹⁰

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupalı devletler, ekonomik olarak oldukça sıkıntılı bir döneme girmişlerdir. Değişen dünya konjonktürü çerçevesinde SSCB'nin Doğu Avrupa'da yürüttüğü politika ABD tarafında endişe ile karşılanmış ve Avrupalı devletlerin her açıdan desteklenmesi gerektiği düşüncesi ortaya çıkmıştır. Askerî açıdan bahsi geçen devletleri desteklenme gayesiyle *Truman Doktrini*, ekonomik açıdan destek amacıyla da *Marshall Planı* devreye sokulmuştur.¹¹¹

İkinci Dünya Savaşı sonrasında SSCB'nin Avrupa kıtasında rakipsiz bir hâl alması ve İngiltere'nin kıta üzerindeki gücünü kaybetmesi üzerine 12 Mart 1947'de açıklanan Truman Doktrini ile ABD, kıta Avrupası'nda etkin bir güç olacağını deklare etmiştir.¹¹² Daha önce bahsedildiği üzere ABD'nin savaş sonrasında geliştirmiş olduğu politikalar çerçevesinde, SSCB'nin yayılmasını sınırlandırmak

¹¹⁰ Carter Malkasian, *The Korean War 1950-1953*, Osprey Publishing, Oxford 2001, ss.12-13; William Stueck, *The Korean War An International History*, Princeton University Press, New Jersey 1995, s.22; Kleiner, *a.g.e.*, ss.55-56.

¹¹¹ Hatice Alanoğlu, *The Times Gazetesine Göre Demokrat Parti'nin Dış Politikası (1950-1960)*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya 2018, s.12.

¹¹² Faruk Sönmezoğlu, *Soğuk Savaş Döneminde Türk Dış Politikası 1945-1991*, Der Yayınları, İstanbul 2016, s.21.

amacıyla özellikle Avrupa kıtasında gerçekleştireceği faaliyetlerin ilk önemli ayağı konumunda olan Truman Doktrini ile esasında İngiltere, kıta üzerindeki hamilik görevini de ABD'ye devretmiş oluyordu.¹¹³ Söz konusu doktrin ile ABD, Yunanistan ve Türkiye'ye 400 milyon dolar değerinde askerî teçhizat yardımında bulunacağını taahhüt etmiştir. ABD her iki ülkeye sadece teçhizat temin etmeyecek aynı zamanda bunların kullanılmasıyla ilgili teknik destek de vereceğini söylemiştir. Yapılan yardımlar sayesinde Türkiye, hâlihazırda Sovyet tehdidi altında bulunmasının da etkisiyle ABD'ye yakınlaşmış ve bu minvalde dış politikasını oluşturmaya başlamıştır.¹¹⁴

ABD'nin, Yunanistan ve Türkiye'ye yapacağı yardımlar Avrupa'nın kalkınmasına yardımcı olmamış bunun üzerine de ABD tüm Avrupa'yı kapsayacak şekilde bir ekonomik yardım planı geliştirmiştir. *Marshall Planı* olarak adlandırılan bu plan, 16 Avrupa devletinin katılımıyla Paris'te 12 Temmuz 1947 tarihinde gerçekleştirilen bir toplantıda görüşülmüştür. Burada hazırlanan rapor neticesinde yaklaşık 22 milyar dolarlık bir yardımın yapılması öngörülse de daha sonra bu yardım paketi 17 milyar dolara düşürülmüştür. ABD senatosunda bu plana muhalefet olmasına rağmen kamuoyunun da vermiş olduğu destek ile *Marshall Planı*, 3 Nisan 1948'de Başkan Truman'ın onayıyla yürürlüğe girmiştir.¹¹⁵ Paris'te gerçekleştirilen toplantı sonucunda Avrupa devletleri önce *Avrupa Ekonomik Kalkınma Programı*'nı hazırlamış ardında da *Avrupa Ekonomik İş Birliği Örgütü* kurulmuştur. Bununla üye devletler kendi aralarında ekonomik iş birliği sağlayarak Avrupa'nın kalkınmasını hedeflemişler ve böylece hem Avrupa devletleri örgütlenmiş hem de ABD ile ekonomik ve askerî alanda bütünleşme sağlamışlardır.¹¹⁶

Kore'ye dönecek olursak Ortak Komisyon'un sürdürdüğü görüşmeler esnasında 38. paralelin kuzeyinde komünistlerin çoğunluğunu oluşturduğu Kore Millî Demokratik Cephesi, kontrolü ele geçirmiştir. SSCB ise bu hareketin içindeki

¹¹³ Türkkaya Ataöv, *Amerika Nato ve Türkiye*, İleri Yayınları, İstanbul 2006, s.99.

¹¹⁴ Hüner Tuncer, *Türk Dış Politikası 2. Cilt Cumhuriyet Dönemi (1920-2002)*, Kaynak Yayınları, İstanbul 2017, ss.277-279.

¹¹⁵ Alanoğlu, *a.g.t.*, ss.13-14.

¹¹⁶ Uçarol, *a.g.e.*, ss.942-943.

Kim İl Sung¹¹⁷ hizbini desteklemiştir. 38. paralelin güneyinde ise Syngman Rhee önderliğindeki sağcı siyasetçiler, ABD'nin genel politikasını desteklemekle beraber Moskova'da karara bağlanan 4 ülkenin vekâleti konusuna karşı çıkmışlardır. Tüm bunlar yaşanırken Kore'deki ABD güçleri, Rhee'nin etkinliğini azaltmaya çalışmış ancak onun Ekim 1946'daki geçici meclis seçimlerini kazanmasını engelleyememişlerdir. 25 Eylül 1947'de ABD Genelkurmayı yayınladığı bir muhtıradan Kore'de asker ve üs bulundurmanın gereksiz olduğu görüşünü öne çıkarmıştı ve 29 Eylül'de ise dönemin ABD Dışişleri Bakanı Marshall, kabinede Kore'den rezil olmadan nasıl çıkılabileceğini araştırdıklarını söylemişti. Bununla birlikte, SSCB ile gerçekleştirilmekte olan görüşmelerin de çıkmaza girmesi sonucunda ABD Hükûmeti, Kore Sorununu Birleşmiş Milletlere havale etmeye karar vermiştir. Ayrıca, Syngman Rhee'ye verilen siyasi destek arttırılmıştır.¹¹⁸

ABD'nin 1947 yılında BM Genel Kuruluna götürdüğü sorun görüşülmüş ve SSCB'nin karşı çıkmasına¹¹⁹ rağmen 6 çekimser oy ve 43 kabul oyuyla 14 Kasım 1947'de kabul edilmiştir. Alınan karara göre oluşturulacak Kore geçici komisyonunun gözetiminde seçimler gerçekleştirilecek ve yarımadada işgalci konumunda bulunan SSCB ve ABD güçleri geri çekilecektir.¹²⁰ Kurulan bu komisyonu başlangıçta Avustralya, Kanada, Çin, El Salvador, Fransa, Hindistan,

¹¹⁷ **Kim İl Sung:** 1912 yılında doğdu. Japonya'nın Mançurya'yı işgali sırasında gerilla mücadelesine katıldı. İkinci Dünya Savaşı'nda Stalingrad'ı savunan Kore gönüllü birliklerinin komutanlığını yürüttü. İkinci Dünya Savaşı'nın akabinde SSCB, Kore'ye asker çıkardığında işgal bölgelerinin yöneticilerinden birisi oldu. 1946 yılının Şubat ayında SSCB'nin desteğiyle Geçici Kuzey Kore Halk Komitesi'nin lideri oldu. Daha sonra Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti Ordusu'nun tartışmasız lideri haline geldi. Güney Kore'ye saldırı emri vererek Kore Savaşı'nı başlattı. ABD ve BM Kore'ye asker çıkardığında ise Çin Halk Cumhuriyeti'nden destek istedi. 1994 yılındaki vefatına kadar Kuzey Kore'yi yönetti. Paul M. Edwards, **a.g.e.**, ss.144-145.

¹¹⁸ Malkasian, **a.g.e.**, s.13.; Stueck, **a.g.e.**, ss.22-23; Kleiner, **a.g.e.**, ss.57-58.

¹¹⁹ SSCB'nin BM Genel Kurul Temsilcisi Vişinski; 29 Ekim 1947 saat 17.40'ta ve 18.00'de SSCB Dışişleri Halk Komiseri Molotov'a iki ayrı telgraf göndermiştir. İlk telgrafta kendisine ABD'nin BM Temsilcisince iletilen Kore ile ilgili tasarı metnini göndermiş, ikinci telgrafta ise bu tasarı için BM Genel Kurulu'nda red oyu vereceğini belirtmiştir. Molotov ise, Stalin'e 29 Ekim 1947 Saat 19.50'de göndermiş olduğu bir telgrafta SSCB'nin BM nezdindeki temsilcisi Vişinski'nin, görüşmelere Korelilerin de dâhil edilmesi hususunda ısrar etmesi gerektiğini, bunu sağlayamadığı takdirde de görüşmelerde çekimser oy kullanması gerektiğini belirtmiştir. **Wilson Center Digital Archive**, Telegram No. 408-411, Vyshinsky to Molotov, 29 Ekim 1947; **Wilson Center Digital Archive**, Telegram No. 418 From Vyshinsky, 29 Ekim 1947; **Wilson Center Digital Archive**, Telegram No. 293, V. Molotov to Cde. Stalin, 29 Ekim 1947.

¹²⁰ A. LeRoy Bennett-James K. Oliver, **Uluslararası Örgütler**, Çev. Nasuh Uslu, BB101 Yayınları, Ankara 2015, s. 199; Burcu Yener, **a.g.t.**, s.10.

Filipinler, Suriye ve Ukrayna oluşturmuşken daha sonra Ukrayna, komisyondan çekilmiştir.¹²¹

BM nezdinde kurulan komisyona Türkiye'yi temsilen CHP Adana Milletvekili Kasım Gülek, 16 Aralık 1949 tarihinde delege olarak atanmıştır.¹²²

Kore geçici komisyonunun gözetiminde yapılacak seçimler için Güney Kore'de hazırlıklar başlamış ancak SSCB, Kore geçici komisyonu temsilcilerinin Kuzey Kore'ye girişine izin vermemiştir. SSCB yetkilileri, Güney Kore'nin nüfusunun Kuzey Kore'nin iki katı olduğunu ve komisyonun Güney Kore'de seçim hilelerini engelleyemeyeceğini iddia etmiştir. ABD bunun üzerine Kore Geçici Komisyonu'nu en azından Güney'de seçimlerin yapılması için ikna etmeyi başarmıştır. Güney Koreli bazı siyasetçiler bu öneriye Kore'nin bölünmesini meşrulaştıracak gerekçesiyle karşı çıkmışlar ancak sonuç değişmemiş ve 10 Mayıs 1948'de Güney Kore'de seçimler yapılmıştır. Seçimlerin sonucunda Güney Kore'deki Millî Meclise 200 milletvekili seçilmiştir. Seçilen meclis, Syngman Rhee'yi Cumhurbaşkanı olarak seçmiş ve 15 Ağustos 1948 tarihinde Kore Cumhuriyeti¹²³ ilan edilmiştir. Kim İl Sung, yapılan seçimleri tanımadığını açıklamış ve Güney Kore Hükûmeti'ni, ABD kuklası bir hükûmet olarak yaftalamıştır. Özgür seçimlerin yerine Pyongyang'da hem Kuzey'den hem de Güney'den gelen komünist ve sosyal demokrat delegelerin toplandığı bir Kongre yapılmış ve 9 Eylül 1948'de Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti kurulmuştur.¹²⁴

Kore Cumhuriyeti Meclisi, Eylül 1948'de *Millî Hainler Yasası* adlı bir kanun çıkartmış ve önce Japon hâkimiyeti döneminde bürokratik görev almış Korelileri ve komünizm sempatiyanlarını soruşturmaya başlamıştır. Ayrıca Syngman Rhee, savaştan sonra ortaya çıkmış gençlik örgütlerini de komünizme karşı aktif olarak kullanmıştır. 13 Eylül 1948'de ABD askerî güçleri, sivil yönetimi Kore Cumhuriyeti'ne devretmiş ve 13 Ekim 1948 yılında ABD askerleri Güney Kore'den

¹²¹ Kleiner, **a.g.e.**, s.59.

¹²² **BCA**, 30-18-1-2/121-90-18.

¹²³ Türkiye Cumhuriyeti 11 Ağustos 1949'da Kore Cumhuriyeti'ni bağımsız bir devlet olarak tanımıştır. **BCA**, 30-18-1-2/120-57-16.

¹²⁴ Stanley Sandler, **The Korean War: No Victors, No Vanguished**, UCL Press, Londra 2003, s. 27; Seth, **A Concise History**, s.95.

çekilmeye başlamıştır. Kore Cumhuriyeti topraklarında kurulan yeni yönetime karşı bazı isyan hareketleri de görülmüştür. Bunun üzerine 27 Ekim 1948’de *İsyancılara Karşı Özel Cezalar* adlı bir kanun daha çıkarılmış ve buna ek olarak da 20 Kasım 1948 tarihinde *Millî Güvenlik Yasası* adlı başka bir kanun daha çıkarılmıştır. Çıkarılan bu kanunlar gereğince 1948’de Kasım ayının henüz ilk haftasında 700’den fazla kişi tutuklanmış ve tutuklananların sayısı 1949 yılının ortalarında yaklaşık 30 bin kişiye ulaşmıştır.¹²⁵

KDHC’nin kuruluşundan kısa bir süre sonra Kim İl Sung, Güney Kore’yi işgal ederek Kore Yarımadası’nda tek bir devlet kurma hayaline kapılmıştır. İlk kez bu fikri Mart 1949’da Stalin’e açmışsa da Sovyet lider, Çin İç Savaşı’nın henüz sona ermediğini, Amerikan askerlerinin hâlâ Kore’de bulunduğunu ve Kuzey Kore ordusunun bir taarruz için yeterince güçlü olmadığını belirterek bu fikre karşı çıkmıştır. Bundan beş ay sonra Amerikan askerleri çekilince Kim İl Sung, Stalin’le yeniden buluşmuş ve bir kez daha bu fikri öne sürmüştür. Stalin bu kez de Kore’nin işgalinin Çin İç Savaşı gibi uzun soluklu bir savaşa sebebiyet vereceğini söyleyerek vaktini Güney Kore’deki komünist sempatizanlarını güçlendirmeye harcamasını önermiştir.¹²⁶

SSCB Savunma Bakanı Vasilyevski ve Genelkurmay Başkanı Ştemenko tarafından Stalin’e gönderilen 20 Nisan 1949 tarihli telgrafta; 1 Ocak 1949 ile 15 Nisan 1949 arasında Kuzey Kore ve Güney Kore arasında 37 kez sınır ihlali yaşandığı, bütün sınır ihlallerinin Güney Kore tarafından yapıldığı ve 15 Mart’tan itibaren 24 kez sınır ihlali olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, Güney Kore tarafından yeni provokasyonlara girişilebileceği bu yüzden Kuzey Kore Genelkurmayı’nın sınıra daha fazla askerî güç göndermesi ve provokasyonlara uygun bir şekilde cevap vermesi gerektiği tavsiye edilmiştir.¹²⁷

SSCB lideri Stalin, 1949 yılının Eylül ayından itibaren Kore’ye yapılacak askeri müdahalenin faydalı olup olmayacağını Sovyet Politbürosu ile istişare etmeye başlamıştı. Bu hususta 11 Eylül 1949 tarihinde SSCB Dışişleri Bakanlığı, Kore

¹²⁵ Seth, *A Concise History*, ss.96-97.

¹²⁶ Sandler, *a.g.e.*, s.28.

¹²⁷ *Wilson Center Digital Archives*, Telegram, Shtemenko and Vasilevsky to Stalin, 20 Nisan 1949.

Büyükelçiliğinden Güney Kore ordusu ve Kuzey Kore'nin savaş planları hakkında bilgi talep etmiştir.¹²⁸ 14 Eylül 1949 tarihinde ise Kore Büyükelçiliği, talep edilen bilgi üzerine göndermiş olduğu cevapta; Kuzey Kore'nin Güney Kore'ye saldırıyı planladığını ancak Kuzey Kore'nin askerî gücünden emin olamadıklarını ve hazırlanan planların bu iş için uygun olmadığını düşündüklerini aktarmıştır.¹²⁹

Stalin'in, Sovyet yönetiminin ileri gelenleri ile bu istişareleri gerçekleştirmesinin ve Kuzey Kore'nin askerî gücü hakkında bilgi istemesinin temelinde 4 neden yatmaktaydı. Bunların ilki, Çin İç Savaşı'nı Çinli komünistlerin kazanması ile Doğu Asya'da komünist bloğun gücünü arttırmak istemesiydi. İkincisi, eylül ayında SSCB'nin ilk atom bombası denemelerini başarı ile tamamlaması ve bu hususta ABD ile aynı seviyeye gelmiş olmasıydı. Üçüncü sebep, NATO'nun kurulması ve Batı ile ilişkilerin kötüleşmesiyle birlikte SSCB dış politikasının hedeflerini diplomasi ile elde edilmesi ihtimalinin azalmış olmasıydı. Dördüncü sebep ise ABD'nin Kore için herhangi bir savaşa gireceğinin SSCB yönetimince öngörülmemesiydi. Bu düşüncenin oluşmasında iki önemli etken vardır. Bunlar, ABD Dışişleri Bakanı Dean Acheson, 12 Ocak 1950'de verdiği bir demeçte Güney Kore'nin Amerikan çıkarları içerisinde olmadığını belirtmesi ve 19 Ocak 1950 tarihinde ise ABD Meclisinin Güney Kore'ye yardım yapılması teklifini reddetmesiydi. Ancak ABD Meclisi, Şubat 1950'de gerekli yardım teklini kabul etmesine rağmen Stalin hâlihazırda ABD'nin askerî bir müdahalede bulunmayacağı düşüncesine devam etmekteydi.¹³⁰

Chen Jian'ın *China's Road to the Korean War* adlı eserinde; Stalin'i, ABD'nin Kore'de herhangi bir askerî müdahalede bulunmayacağı görüşüne ikna edenin Mao¹³¹ olduğu iddia edilmiştir. Ayrıca Jian, aynı eserinde bazı Çin kaynaklarında

¹²⁸ **Wilson Center Digital Archives**, Telegram from Gromyko to Tunkin at the Soviet Embassy in Pyongyang, 11 Eylül 1949.

¹²⁹ **Wilson Center Digital Archives**, Telegram from Tunkin to the Soviet Foreign Ministry in Reply to 11 September Telegram, 14 Eylül 1949.

¹³⁰ Malkasian, **a.g.e.**, s.15.

¹³¹ **Mao Zedong**: 1893 yılında doğdu. 1921 yılında Çin Komünist Partisi'nin kurucu üyelerinden birisidir. 1924 yılında Çin milliyetçileriyle birlikte derebeylerine karşı savaşımaya başladı. 1927 yılından sonra Çin milliyetçileriyle yollarını ayırarak Hasat İsyanı'nı başlattı. 1934 yılında ilerleyen Milliyetçi güçlere karşı Uzun Yürüyüş ile başarılı bir şekilde geri çekilmiştir. Japon işgalinden sonra Çin milliyetçileriyle yeniden ittifak kurdu. 1945'ten sonra çıkan Çin İç Savaşı'nda milliyetçi güçleri

Mao'nun Güney Kore'yi işgal planından o anda haberi olmadığı belirtilirken diğer bazı Çin kaynaklarında ise Mao ve Stalin'in Kim İl Sung'un planı üzerine konuştuğu ancak Mao'nun Stalin'i temkinli olması hususunda uyardığını yazmıştır.¹³²

Kuzey Kore ordusu, 1949 yılının Ekim ayında Güney Kore mevzilerine saldırmış ancak Stalin'in talebiyle geri çekilmişlerdir. 1950 yılının başlarında ise Kim İl Sung, Pyongyang'da bir resepsiyon vermiş ve burada Sovyet büyükelçisine Güney Kore'ye saldıramamasının kendisini rahatsız ettiğini ancak kendisinin disiplinli bir komünist olduğunu ve Stalin'in emirlerini kanun olarak saydığından dolayı saldıramayacağını belirtmiştir. Yine ocak ayında Stalin, Kore büyükelçisine yazdığı bir telgrafta Kim İl Sung'a yardım etmeye hazır olduğunu iletmıştır. 9 Mart tarihinde ise Kim İl Sung, Stalin'den 150 milyon ruble değerinde askerî malzeme talep etmiş, karşılığını ise değerli madenlerle ödeyeceğini beyan etmiştir. 11 Mart'ta Güney Kore'ye kaçan iki kişi, Kuzey Kore ve SSCB yetkililerinin savaş için kesin bir tarih belirlenmemiş olmasına karşın, işgal planları hazırlamaya başladıkları yönünde bir istihbarat vermişlerdir. Kim İl Sung'un askerî teçhizat talebine Stalin, 18 Mart 1950 tarihinde yazdığı bir telgrafta olumlu cevap vermiştir.¹³³

Çin Genelkurmay Başkan Vekili Nie Rhongzhen, 29 Aralık 1949'da Mao'ya yazdığı bir telgrafta Çin ordusu içinde yaklaşık 16 bin Koreli askerin bulunduğunu, bu askerlerin Çinli subaylar tarafından başarılı bir şekilde eğitildiklerini ve Kore'ye gönderilmelerinin Kore'nin çıkarlarına uygun olacağını belirtmiştir. Ayrıca Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin askerlerin Kore'ye gönderilip gönderilmemesinin tartışması gerektiğini iletmıştır.¹³⁴ 11 Ocak 1950'de Rhongzhen'in bu talebine Çin Komünist Partisi Merkez Askerî Komisyonu'nun verdiği cevapta; Merkez Komite'nin, Kore İşçi Partisi Merkez Komitesi'nden Koreli

yenerek Tayvan hariç Çin'in kontrolünü ele geçirdi. 1950 yılında Kuzey Kore'ye destek vermek için Kore Savaşı'na girdi. 1976 yılındaki vefatına kadar Çin'i idare etmeye devam etti. Edwards, **a.g.e.**, s. 170.

¹³² Chen Jian, **China's Road to the Korean War The Making of the Sino-American Confrontation**, Columbia University Press, New York 1994, ss.85-87.

¹³³ Sandler, **a.g.e.**, ss.29-30; **Wilson Center Digital Archive**, Telegram from Shtykov to Vyshinsky, 9 Mart 1950; **Wilson Center Digital Archive**, Message, Stalin to Kim İl Sung (via Shtykov), 18 Mart 1950.

¹³⁴ **Wilson Center Digital Archive**, Telegram to Mao Zedong from Nie Rhongzhen concerning the Repatriation of Ethnic Korean Soldiers to North Korea, 29 Aralık 1949.

askerlerin Kore'ye dönüş hazırlıklarına başlatmak için 3 kişilik bir heyet talep edildiğini ve Rhongzhen'in talebinin olumlu karşılandığı ifade edilmiştir.¹³⁵

Kim İl Sung ise 19 Ocak 1950'de Nie Rhongzhen'den Çin ordusunda görev yapan Koreli askerlerin silahlarıyla birlikte terhis edilerek Kore'ye gönderilmesini talep etmiştir. 21 Ocak'ta Rhongzhen, bu talebi Mao'ya ve Çin Komünist Partisi Politbürosu'na iletmiş ve 22 Ocak'ta Politbüro, 25 Ocak'ta ise Mao bu talebi onaylamıştır. Talep üzerine 1950 yılının ilkbahar aylarında, Çin ordusunda görev yapan Koreli askerlerin 140 bini, teçhizatlarıyla ve Kore'den gönderilen 3 kişilik heyetle beraber Kore'ye gönderilmiştir.¹³⁶

SSCB'nin Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'nde bulunan diplomatlarından Aleksey Ignatyev, Vişinski'ye 10 Nisan 1950 tarihinde, Mao ile Kuzey Kore'nin Çin Büyükelçisi Ri Ju Yon ile mart sonunda Pekin'de görüştüğüne dair bir telgraf göndermiştir. Bu görüşmede Kim İl Sung'un, Mao ile görüşme talep ettiği ancak Kim İl Sung'un sağlık problemleri dolayısıyla kesin bir tarih belirtmediğini, Mao'nun da bunun üzerine nisan sonu veya mayıs ayı başında görüşmenin gerçekleştirilebileceğini belirtmiştir. Ayrıca Mao, görüşme konusunun Kore'nin birleşmesi hakkında olacağını tahmin ettiğini, bu yüzden de gerçekleştirilecek görüşmenin hâlihazırda bir plan olması durumunda gizli, aksi hâlde açık bir şekilde yapılabileceğini aktarmıştır. Ek olarak Kuzey Kore ordusunun olası bir savaşa karşı hazır olması gerektiğini tavsiye etmiştir. Son olarak ilgili telgrafta belirtildiği üzere Mao, Çin Halk Cumhuriyeti ile KDHC arasında ticaretin gelişmesini arzu ettiğini belirtmiştir.¹³⁷

Kim İl Sung, 20 Mart 1950 tarihinde SSCB'nin KDHC Büyükelçisi Ştikov ile bir görüşme gerçekleştirmiştir. Bu görüşmede Kim İl Sung, Stalin ile nisan ayı başında bir görüşme talebinde bulunmuştur. Gerçekleştirilmesi talep edilen

¹³⁵ **Wilson Center Digital Archive**, Cable Central Military Commission to Lin Biao, Deng Zihui, Tan Zhen, Xiao Ke, and Zhao Erlu, 11 Ocak 1950.

¹³⁶ Jian, **a.g.e.**, s.88; Gönderilen 14000 askeri personel ile birlikte 12000 tüfek 440 hafif makineli tüfek 189 ağır makineli tüfek, 120 tabanca, 132 bomba atar, 72 tank topu, 36 adet roketatar ve bir miktar mermi de gönderilmiştir. **Wilson Center Digital Archive**, Cable, Liu Shaoqi to Chairman Mao [Zedong], 22 Ocak 1950.

¹³⁷ **Wilson Center Digital Archive**, Ciphred telegram, Soviet Representative Aleksei Ignatieff in Pyongyang to Vyshinsky, 10 Nisan 1950.

görüşmenin gizli olması hususu Kim İl Sung tarafından özellikle talep edilmiştir. Ayrıca Kim İl Sung, ziyaret için gerekli maddi hazırlıkların tamamlandığını ve ziyaret esnasında Stalin'e; Güney ve Kuzey Kore'nin birleşmesinin ne şekilde yapılabileceği, Kuzey Kore'deki ekonomik gelişme beklentileri ve Kore İşçi Partisi içerisindeki bazı sorunlardan bahsedeceğini belirtmiştir.¹³⁸

SSCB'nin KDHC Büyükelçiliği, Kim İl Sung'un talep etmiş olduğu görüşme hakkında 24 Mart 1950'de, Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanlığına seyahat hazırlıklarına ilişkin bilgi vermiştir. İlgili telgrafa göre Kim İl Sung, 30 Mart 1950'de Moskova'ya hareket etmeyi planlamaktadır. Bunun için büyükelçilik, Kim İl Sung'a özel bir uçak tahsis edilmesi gerektiğini ve bu uçağın Pyongyang'a 29 Mart 1950'de gelmesi gerektiğini belirtmiştir. Uçak tahsis edilememesi halinde Kim İl Sung'un önce deniz yolu ile Vladivostok'a getirilmesi, buradan da şahsına tahsis edilmiş bir tren ile Moskova'ya ulaştırılması gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca Kim İl Sung'a, beraberinde KDHC Dışişleri Bakanı, bir tercüman ve bir yaver eşlik edeceği planlanmıştır. Bu hususta büyükelçi, elçilikten bir görevlinin Kim İl Sung'a Moskova'ya kadar eşlik etmesini talep etmiştir.¹³⁹

Daha önce planlandığı şekilde KDHC lideri Kim İl Sung, Nisan 1950'de SSCB'yi gizlice ziyaret etmiştir. Burada gerçekleştirdiği görüşmede Stalin, Kim İl Sung'a Güney Kore'nin işgal edilmesi için onay vermiş ancak doğrudan askerî destek veremeyeceğini ve bu desteği Mao'dan alması gerektiğini söylemiştir. Ayrıca Güney Kore'nin işgalinin bir Dünya Savaşı'na yol açmaması gerektiğini belirtmiştir. Stalin, gerçekleşecek bir savaşta Kuzey Kore yönetimini 3 nedenle desteklemiştir. Bu sebeplerin ilki, Japonya güçlenmeden Güney Kore'nin ele geçirilmesinin Doğu Asya'daki Sovyet güvenliğini arttıracak olduğunu düşünmesidir. İkinci olarak Stalin, Syngman Rhee'nin kısa bir süre içinde Kuzey Kore'ye saldıracağını varsaymasıdır. Üçüncü sebep ise olası bir savaşta Çin Halk Cumhuriyeti'nin SSCB ile olan bağlarının kuvvetleneceğine dair inancıdır. Buna karşılık olarak Stalin, SSCB'nin Batı'ya karşı topyekûn bir savaşa girebilecek kadar güçlü olmadığını düşünmekte bundan dolayı da doğrudan bir Sovyet müdahalesine karşı çıkmaktadır. Kim İl Sung,

¹³⁸ **Wilson Center Digital Archive**, Ciphred Telegram, Shtykov to Vyshinsky, 21 Mart 1950.

¹³⁹ **Wilson Center Digital Archive**, Telegram, Shtykov to Vyshinsky, 24 Mart 1950.

gerçekleşen görüşmeden sonra Pekin’de Mao ile görüşerek Güney Kore’ye saldırma hususunda onayını almıştır.¹⁴⁰

SSCB ve Kuzey Kore tarafında bu gelişmeler yaşanırken ABD’de Başkan Truman, 31 Ocak 1950’de ABD politikalarının nasıl şekillenmesi gerektiğinin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapılmasını emretti.¹⁴¹ ABD Dışişleri ve Savunma Bakanlıkları bu hususta çalışmalara başladı. Hazırladıkları program 14 Nisan 1950’de ABD Millî Güvenlik Kurulunda kabul edilerek NSC-68 adını aldı.¹⁴² NSC-68 adını alan program, SSCB’nin ve onun büyüyen askerî gücünün küresel bir tehdit olduğunu ve bu tehdide karşı çıkılabilmesi için özgür dünyanın askerî gücünün buna uygun olarak güçlendirilmesi gerektiği aynı isimli belge ile deklare edilmiştir. Bu hususta ABD askerî bütçesinin 3 katına çıkarılmasını ancak bu yapılırken ABD ekonomisine zarar verilmemesi gerektiğini vurgulamıştır. Kore Savaşı’nın başlamasından sonra adı geçen belge Başkan Truman tarafından Eylül 1950’de yürürlüğe sokulmuştur.¹⁴³

Kore Cumhuriyeti’nde Mayıs 1950’de ikinci kez genel seçimler yapılmış ve 210 milletvekili mecliste temsil etme hakkı kazanmıştır. Milletvekillerinin birçoğu bir önceki meclise göre daha az eğitilmiş ve siyasi alanda daha az tecrübe sahibi kimselerden oluşmaktaydı. Ayrıca Rhee’nin destekçileri mecliste çoğunluğu kazanamamıştı. Bu sonucu öngören Rhee, seçimleri ertelemeye çalışmışsa da ABD’nin tepkisi sonucunda bu girişimi başarısız olmuştur. Oluşan yeni meclisi oluşturan 210 üyenin; 57’si Rhee taraftarı, 27’si küçük partileri temsilen seçilmişler ve kalanların çoğunluğu ise Rhee karşıtı bağımsız milletvekillerinden oluşmuştur. Bu dönemde KDHC’de, Kore Cumhuriyeti’nin tam tersine siyasi bir istikrar mevcuttu. Kim İl Sung ve 1949 tarihinde adını Kore İşçi Partisi olarak değiştiren Kuzey Kore İşçi Partisi ülke yönetiminde mutlak söz sahibi konumundaydı. Kore İşçi Partisi ülke genelinde yaklaşık 700 bin üyeye sahip ve Kim İl Sung ile arkadaşlarının kontrolü

¹⁴⁰ Malkasian, **a.g.e.**, ss.15-16.

¹⁴¹ Mehmet Kürşat Ordu, **Amerikan Kamuoyunda Kore Harbi**, Berikan Yayınları, Ankara 2009, s.52.

¹⁴² Malkasian, **a.g.e.**, s.15.

¹⁴³ Edwards, **a.g.e.**, s.191.

altında bulunmaktaydı. KDHC aynı zamanda Sovyet ve Çinli danışmanlardan idari ve askerî alanda teknik destek de almaktaydı.¹⁴⁴

¹⁴⁴ Seth, **A Concise History**, ss.98-99.

İKİNCİ BÖLÜM

SAVAŞIN İLK SAFHASI

2.1. Savaşın Başlaması

Hem Amerikalılar hem de Sovyetler Birliği, Kore’de 1949’un Mayıs ayı itibariyle başlayan sınır çatışmalarının er ya da geç sıcak savaşa döneceğinin farkındaydı. 1949 yılının yaz aylarında Güney Kore ordusunun mevcudu yaklaşık 100 bin kadardı. Kuzey Kore’de ise bu sayı Haziran 1950’de yaklaşık 95 bin civarındaydı. Amerikan istihbaratına göre her iki ordunun kuvveti birbirine eşitti. Sovyet belgelerinde ise Kuzey Kore’nin 1950 Haziran’ından önce sıcak savaşa hazırlandığı belirtilmiştir.¹⁴⁵ Birleşmiş Milletlerin bölgede görevli heyetinin 23 Haziran 1950’de hazırladığı rapora göre yakın bir tarihte herhangi bir askerî hareket olacağı öngörülüyordu¹⁴⁶

İnceleme konumuzun merkezinde yer alan *Pravda* gazetesi Kore Savaşı hakkındaki ilk haberini 23 Haziran 1950 tarihinde yayınlamıştır. 22 Haziran 1950’de Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti’nin başkenti Pyongyang’dan TASS ajansının aktardığı bilgileri *Kore Halkı Ülkenin Barışçıl Bir Şekilde Birleşmesini Talep Ediyorlar* başlığıyla aktarmıştır. İlgili haberin metninde Kuzey Kore vatandaşlarının, KDHC Yüksek Halk Prezidyumu’nun Kore’nin barışçıl yollarla birleştirilmesi yönünde almış olduğu kararı büyük mitingler ile radyo ve yazılı basın aracılığıyla dile getirildiği aktarılırken Syngman Rhee gibi hainlerin tutuklanarak bu sürecin hızlandırılması gerektiği yönündeki görüşleri haberin ilk bölümünde yer almıştır. *Pravda* gazetesi haberin ikinci bölümünde Kuzey Kore’de yayın yapmakta olan *Rodong Sinmun* gazetesinin konu hakkındaki görüşlerini de Sovyet kamuoyu ile paylaşmıştır. İlgili haberin içeriğinde ABD’nin Uzak Doğu’daki emelleri doğrultusunda BM Kore Komisyonu’nu kullandığı bu vesile ile de BM’nin Kore’nin dış işlerine gizlice müdahale ederek iki devletin birleşmesi önünde büyük bir engel

¹⁴⁵ Bruce Cumings, **The Korean War A History**, The Modern Library, New York 2010, ss.19-22.

¹⁴⁶ Seth, **A History of**, s.324; Ancak Stueck Kore’de görevli BM heyetinin Kuzey Kore’nin, Güney Kore’yi işgal etmek için ayrıntılı planlar hazırladığını rapor ettiğini, bu raporun da ABD tarafından BM Güvenlik Konseyi üyelerini ikna etmek için kullanıldığını beyan etmiştir. Bk. Stueck, **a.g.e.**, s.12.

olduğu aktarılmıştır. *Rodong Sinmun* gazetesinin iki ülke arasındaki mevcut durumun barışçıl yollarla çözülmesi amacıyla Kore'nin BM Kore Komisyonu'nu ya da başka herhangi bir ülkeyi görevlendirmedeğini, Kore halkının bu hususta tek yetkili olarak Merkez Komiteyi gördüğünü ve desteklediğini belirtmiştir.¹⁴⁷

Pravda gazetesinden Marinin, tam sayfada 3 sütun olarak yayınlanan hacimli köşesinde, İkinci Dünya Savaşı sonrasında dünya genelinde barış hareketlerinin önem kazandığı ve Mart 1950 tarihinde açıklanan *Stokholm Bildirgesi* ile nükleer silahların yasaklanması ve kullanan ülkenin suçlu sayılmasına dünya genelinde destek verildiğini yazmıştır. Ancak yazı içerisine Marinin tüm bu barış hareketlerinin yanında Truman, Dulles ve Acheson gibi ABD yöneticilerinin tam aksi yönde hareket ettiğini bunu gizlemek içinde propaganda yolu ile basını yönlendirdiklerini aktarmıştır. Yazının devamında Marinin, ABD'nin İkinci Dünya Savaşı sonrasında izlediği politikaları eleştirmiştir.¹⁴⁸

Kore Savaşı'nın başlamasından birkaç gün önce ABD Dışişleri Bakanlığı danışmanı John Foster Dulles, Savunma Bakanı Johnson ve ABD Genelkurmay Başkanı General Bradley Tokyo'ya gelmiş ve burada görevli olan General MacArthur¹⁴⁹ ile görüşmüşlerdir. *Pravda* gazetesinden Vasilyev'e göre bu görüşmenin asıl gayesi Japonya'nın daha fazla köleleştirilmesi ve ABD'nin Uzak Doğu'daki faaliyetleri için askerî bir üs olarak öneminin artırılmasıdır. ABD basınından bazı temsilcilerin de bu görüşmeyi sayfalarına aktardığını belirten Vasilyev, *New York Herald Tribune* gazetesinin MacArthur'un Uzak Doğu için özel bir askerî-ekonomik bir plan geliştirdiğini, *Sunday Star* gazetesinin ise Japonya'nın

¹⁴⁷ **Pravda**, 23 Haziran 1950, s.3.

¹⁴⁸ M. Marinin, *Zagovorşiki Protiv Mira, Protiv Organizatsii Ob'yedinnonnih Natsiy*, **Pravda**, 24 Haziran 1950, s.4.

¹⁴⁹ **Douglas MacArthur**: Amerika'nın Onur Madalyası sahibi önemli generallerinden Arthur MacArthur'un oğlu olarak 1880 senesinde doğdu. Birleşik Devletler Askeri Akademisi'nden mezun olup, Birinci Dünya Savaşı'nda tümen komutanlığı yaptı. Birinci Dünya Savaşı sonrasında Kara Harp Okulu Baş Müfettişliği ve Genelkurmay Başkanlığı görevlerinde bulundu. 1937 yılında emekli olarak Filipin Ordusu'nun başına geçti, ancak 1941 yılında ABD'nin Uzak Doğu Komutanlığı görevine atanarak göreve döndü. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Uzak Doğu Komutanlığı'nın yanı sıra Japonya Askeri Valisi görevlerinde bulundu. 8 Temmuz 1950'de Birleşmiş Milletler Komutanlığı'na getirilerek Kore Savaşı'nı yönetti. Ridgway komutasındaki Sekizinci ABD Ordusu'nun 38. Paralelin arkasına çekilmesi sonrasında Başkan Harry S. Truman ile yaşadıkları fikir ayrılıkları neticesinde 11 Nisan 1951 tarihinde görevinden alındı. Onur Madalyası ve Beş Yıldız olarak bilinen Ordu Generali Rütbesi sahibi olarak 1964 yılında öldü. Edwards, **a.g.e.**, ss.163-164.

bütün Uzak Doğu için anahtar konumunda olduğunu köşesinde yazmıştır. Vasilyev'e göre ABD kendi amaçları doğrultusunda Japonya'daki varlıklarını güçlendirmek amacıyla Potsdam Deklarasyonu'nu çiğnemekte ve Japonları silahlandırarak faşizmi dayatmaktadır. Görüşlerini açıklamaya devam eden Vasilyev, Japon Başbakanı Yoshida'yı kukla olarak yorumlamış ve ABD'nin Japonya politikasını Uzak Doğu'daki saldırgan politikası ile doğrudan bağlantılı olduğunu, bunu da gizlemek için ABD'li yetkililerin Japonya'daki komünist faaliyetleri bahane ettiklerini yazmıştır.¹⁵⁰

Kuzey ve Güney Kore arasında yaşanan gerilimli süreç sonucunda 25 Haziran 1950'de sabaha karşı saat üçte Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti Sınır Muhafızlarına ait 3. tugayın güneye saldırısı sonucunda iki ülke arasında sıcak savaş hâli başlamıştır. Sabah 5.30'da Kuzey Kore ordusunun 6. tümeni, Kore Cumhuriyeti'nin 7. tümenine saldırmış ve geri çekilmeye zorlamıştır. Yine aynı gün Kuzey Kore ordusuna ait 3 ve 4. tümenler Seul'e doğru ilerlemeye başlamıştır. Kore Cumhuriyeti'nin kaynaklarına göre KDHC'nin bu saldırısı 17. alay tarafından püskürtülmüş ve karşı saldırı ile 38. paralelin kuzeyine geçilmiştir. Ancak Birleşmiş Milletler Gözlemci Heyeti'nde bulunan Avustralya ordusunda görevli Albay James Peach'e göre Kore Cumhuriyeti'nin bu iddiaları gerçeği yansıtmamaktadır ve 17. alayın gerçekleştirmiş olduğu karşı taarruzun sonuçları açık değildir.¹⁵¹

Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı 25 Haziran 1950 tarihinde Pyongyang radyosu vasıtasıyla yaşananlar hakkında kendi kamuoyuna bir açıklama yapmıştır:¹⁵²

“25 Haziran sabah erken saatlerde, Güney Kore kukla hükûmetinin sözde ulusal savunma birlikleri, 38. paralel hattı boyunca Kuzey Kore topraklarına ani bir saldırı başlattı. Beklenmedik bir şekilde Kuzey Kore'ye saldıran düşman, Kuzey Kore topraklarını

¹⁵⁰ V. Vasilyev, *Mezhdunarodnoye Obozreniye*, **Pravda** 25 Haziran 1950, s.5.

¹⁵¹ Cumings, **a.g.e.**, ss.22-23.

¹⁵² **Pravda**, 26 Haziran 1950, s.3; KDHC İçişleri Bakanlığı'nın yapmış olduğu bu açıklama SSCB Büyükelçisi Shtykov tarafından Gromiko'ya aynen iletilmiştir. **Bk. Wilson Center Digital Archive**, Cable, Shtykov to CDE Gromyko, 25 Haziran 1950.

Hyadyu'nun batı kesimi ile Kımçon ve Çervon bölgelerini kapsayan, 1 ila 2 km derinliğe kadar işgal etti. Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı, Cumhuriyet güvenlik güçlerine Kuzey Kore'yi işgal eden düşman saldırılarını geri püskürtme emri verdi. Şu anda Cumhuriyet'in güvenlik güçleri Kuzey Kore topraklarını işgal eden düşmanın saldırılarını püskürttü. Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükûmeti, İçişleri Bakanlığı'na Güney Kore kukla hükûmet yetkililerini 38. Paralel bölgesinde girişmiş oldukları askerî operasyonları derhâl durdurmaları hususunda uyarması talimatını verdi. Düşman kuvvetlerini bastırmak için kararlı önlemler alınacak ve Güney Koreli yetkililer girişmiş oldukları bu maceralı operasyonların getirebileceği tüm ciddi sonuçlardan tamamen sorumlu olacaklardır."

Günün ilerleyen saatlerinde KDHC İçişleri Bakanlığı yeni bir açıklama yayınlarak Güney Kore ordusunun başlatmış olduğu saldırıların püskürtüldüğünü, Halk Ordusu'nun karşı taarruza geçtiğini ve 38. paralelin 5 ila 10 km güneyindeki bölgelere kadar ilerlediğini belirtmiş, muharebelerin devam ettiğini de açıklamaya eklemiştir.¹⁵³

Dünyanın önde gelen haber ajansları da yaşanan gelişmeler hakkında haberler yapmışlardır. Associated Press'in Seul muhabirinin aktardığına göre Kuzey Kore birliklerinin harekete geçtiği, iki Kuzey Kore uçağının Seul üzerinde uçtuğu ayrıca Güney Kore birliklerinin hâlihazırda Onjin Yarımadası'nı tahliye ettiklerini aktarmıştır. Geçilen haberde muhabir, Kuzey Kore birliklerinin Kaison şehrine girdiğini ve Chunchon bölgesine de güçlü bir şekilde taarruz ettiklerini söylemiştir. Güney Kore'de bulunan askerî danışman Albay Wright'ın Japonya'da bulunduğu ve 27 Haziran'da Seul'e dönmesinin beklendiği de ilgili haber içerisinde verilmiştir. Agence France-Press'in Seul muhabiri ise Güney Koreli kaynaklardan edindiği, Kuzey Kore birliklerinin 38. paraleli 7 noktadan geçtiği bilgisini ajansıyla paylaşmış, radyolardan izinde olan askerlerin görevlerine dönmelerinin emredildiği ve asker

¹⁵³ **Pravda**, 26 Haziran 1950, s.3.

taşıyan kamyonların Seul sokaklarında Kuzeye doğru hareket ettiği yönündeki gözlemlerini de aktarmıştır. Reuters'in Seul muhabiri de 38. paralel bölgesinde muharebeler yaşandığını, muharebelerin şu anda Chuncin, Onjin ve Kayson bölgelerinde devam ettiğini belirtmiş, Kuzey Kore birliklerinin Seul'un 40 mil kuzeyinde stratejik bir konumda bulunan Kaison demiryolunu işgal ettiklerini, Kannun bölgesinde ise gemilerden tanklı birliklerin indirildiğini, Chunchon bölgesinde de şiddetli muharebelerin yaşandığını aktarmıştır. İlerleyen saatlerde Reuters'in Seul muhabiri ise ajans merkezine tekrar bir haber geçmiş ve Kuzey Kore birliklerinin ilerlemesinin devam ettiğini iletmiştir.¹⁵⁴

Kuzey Kore tarafının iddialarının aksine Amerika'nın Kore'deki askerî ataşesi 25 Haziran sabah 6.30'da Kuzey'den gelen bir saldırının olduğu haberini aldı. Haberi Güney Kore askerî kaynaklarından doğrulattıktan sonra Kore'deki ABD elçiliğine bildirdi. Ancak elçiliktekiler bu haberin bir dedikodu olduğunu varsayarak saat sabah 9.30'a kadar ABD büyükelçisine konu hakkında bilgi vermediler. Saat 10.30'da büyükelçi, durumu Washington'a bildirdi. Washington'da ise Savunma Bakanı Johnson, Kore'de çatışmalar olduğuna dair dedikodular olduğunu söyleyerek sorumluluğu General MacArthur'a bıraktı. Savaşın başlangıcında durumun ABD tarafından ciddiye alınmamasının nedeni Güney Kore ordusunun ve hükûmetinin daha önce birçok kez Kuzey Kore ile aralarındaki sınır çatışmalarını abartmaları ve bunun sonucunda Stanley Sandler'in ifadesi ile “*yalancı çoban*” konumuna düşmeleri idi.¹⁵⁵

ABD Savunma Bakanı Johnson'un sorumluluğu kendisine bırakması üzerine General MacArthur, Washington'dan herhangi bir emir beklemeden Japonya'dan Güney Kore'ye silah ve mühimmat gönderilmesini sağlamıştı. 26 Haziran sabahı Başkan Truman, ABD Hava ve Deniz güçlerinin Güney Kore'deki Amerikalıların tahliye edilmesini sağlamak amacıyla görevlendirilmesini emretmişti. Ancak General

¹⁵⁴ **Pravda**, 26 Haziran 1950, s.3.

¹⁵⁵ Sandler, **a.g.e.**, s.50.

MacArthur'un Güney Kore güçlerinin dağılma tehlikesi altında olduğunu ve başkent Seul'ü savunmalarının mümkün olmadığını Başkan Truman'a iletmiştir.¹⁵⁶

Bunun üzerine ABD Başkanı Truman, 27 Haziran'da General MacArthur'a, Güney Kore ordusuna destek vermek amacıyla Amerikan Deniz ve Hava kuvvetlerini kullanması için yetki verdi. Ancak muhalefetin kontrolündeki meclisten destek alabileceğine emin olmadığı için konuyu, 25 Haziran 1950 tarihinde Yugoslavya'nın Kore'de çatışmaların durdurulması hususunda sunduğu tasarıyı ABD'nin baskısıyla reddetmiş olan Birleşmiş Milletlere taşımaya karar verdi. Bunun için Birleşmiş Milletler nezdinde ABD'nin Kore'ye askerî müdahalede bulunması hususunda bir yasa tasarısı sundu. Tasarı, Sovyetler Birliği'nin BM'yi boykot etmesi sonucunda olumsuz yönde oy kullanamaması sebebiyle yasalaştı. BM Güvenlik Konseyi, kabul ettiği tasarıda Kuzey Kore güçlerinin Güney Kore'den çekilmesi ve BM üyelerinin Güney Kore'ye askerî yardımda bulunması talep ediliyordu.¹⁵⁷ BM Güvenlik Konseyi'nin Kore'deki durumu değerlendirmek amacıyla toplandığı bilgisi *Pravda* gazetesi tarafından Sovyet kamuoyuyla paylaşılmıştır.¹⁵⁸

Reuters'in Tokyo muhabiri, Kuzey Kore kuvvetlerinin güçlü saldırıları sonucunda Seul'un 20 km kuzeyinde bulunan Ydenpu şehrini savunan Güney Kore 7. tümeninin Seul'e çekildiğini, Kuzey Kore zırhlı birliklerinin Seul'e doğru ilerlediğini ve Kuzey Kore Hava Kuvvetlerine ait uçaklarının Kore'nin güney bölgelerini bombaladığını aktarmıştır. Ayrıca Reuters, Japon gazetelerinin Kuzey Kore birliklerinin Seul'e girdiği yönündeki haberlerini de paylaşmıştır. Associated Press Ajansı da Ydenpu bölgesinde şiddetli çarpışmaların gerçekleştiğini belirtmiş, ayrıca 600 tonluk deplasmana sahip bir Kuzey Kore gemisinin 500 asker ve subay ile batırıldığı bilgisini iletmiştir. Agence Franse-Press ise Güney Koreli askerî yetkililerden almış olduğu bilgi ile Kuzey Kore ilerlemesinin durdurulduğunu ve cephenin istikrara kavuşturulduğunu haber yapmıştır.¹⁵⁹

¹⁵⁶ Stueck, **a.g.e.**, s.11.

¹⁵⁷ Seth, **A History of**, s.324; Stueck, **a.g.e.**, s.12.

¹⁵⁸ **Pravda**, 27 Haziran 1950, s.5.

¹⁵⁹ **Pravda**, 27 Haziran 1950, s.5.

ABD Başkanı Truman, bir taraftan BM'ye başvururken diğer taraftan da olayları yatıştırmak amacıyla 27 Haziran günü Moskova'ya bir muhtıra göndermiştir. Bu muhtıra, Kore Savaşı boyunca ABD ve SSCB arasındaki ikili ilişkilerde gönderilen ilk muhtıra olması hasebiyle önem arz etmektedir. Muhtırada Truman, SSCB'yi Kuzey Kore'nin Güney Kore'ye saldırması hususunda suçlanmaktan kaçınmış ve Kremlin'e Kuzey Kore yönetimini Güney Kore'den çekilmesi konusunda ikna etmeye çağırmıştı. Stalin, bu talebi savaşı başlatan tarafın Güney Kore olduğu ve çatışmanın Kore'nin bir iç meselesi olduğu gerekçesiyle reddetmiştir.¹⁶⁰

Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti Halk Ordusu Komutanlığı 27 Haziran'da yaşanan gelişmeler hakkında resmî bir açıklama yapmıştır. Yapılan açıklama da 25 Haziran saat 15.00 itibarıyla birlikler Güney Kore topraklarında 10 ila 15 km ilerlemiş, 26 Haziran sabah saatlerinde ise bu mesafe 20-25 km'ye kadar çıkmıştır. Yapılan açıklamada dikkat çeken bir husus ilerlenen bölgelerde bulunan Kaysen, Phengan, Phonchen ve Dayangan şehirleri ile Onjin Yarımadası gibi bazı bölgelerin “*kurtarıldığı*” bilgisidir. Ayrıca kendi kara sularında bulunan bir Güney Kore gemisinin de batırıldığı bilgisi açıklamada yer almıştır. Söz konusu açıklamada dikkat çekici diğer husus ise “*gerici polis rejiminden kurtarılmış*” şehirlerde ve köylerde halkın geniş kitleler hâlinde Halk Ordusu birliklerini karşılaması olmuştur.¹⁶¹ *Pravda*'nın TASS'tan aktardığı *Güney Kore Halkı, Halk Ordusu'nun Savaşçıları Karşılıyor* başlıklı haberinde Kuzey Kore ordusunun denetimine giren yerlerde Güney Korelilerin askerleri içten bir şekilde karşılamış ayrıca bu şehirlerde Kuzey Kore'yi destekleyen mitingler düzenlenmiştir. Gazete haberinin devamında Kuzey Kore ordusunun ele geçirdiği yerlerde “*kukla yetkililer*” olarak tanımladığı Güney Koreli devlet adamlarını tasfiye ettiği ve Geçici Halk Komiteleri kurduğu bildirmiştir. *Pravda*, bu haberde KDHC tarafından yapılan resmî beyanlarda olduğu gibi ele geçirilen yerleri “*kurtarılmış*” olarak adlandırmıştır.¹⁶²

¹⁶⁰ Stueck, a.g.e., s.50.

¹⁶¹ *Pravda*, 28 Haziran 1950, s.3.

¹⁶² *Pravda*, 28 Haziran 1950, s.3.

Aynı tarihte KDHC Hükûmeti de radyo üzerinden bir açıklama yapmıştır. Yapılan açıklama: “*Edilen bilgiye göre 25 Haziran’da Syngman Rhee’nin hatası sonucunda ortaya çıkan iç savaş nedeniyle BM Güvenlik Konseyi, Kore’deki durumu görüştü. Güvenlik Konseyi, KDHC’yi göz ardı etmiş ve temsilcisi katılım sağlamadan Kore Meselesi’ni tartıştı ve bir karara vardı. Ayrıca Konsey toplantısında SSCB ve Çin gibi devletlerin de temsilcileri bulunmaktaydı. Bu nedenle, KDHC Hükûmeti, konu ile ilgili tartışmayı ve Güvenlik Konseyi tarafından alınan kararı yasadışı olarak değerlendirmektedir.*”¹⁶³

ABD’li General MacArthur gelişmeler hakkında bir açıklama yapmış ve Seul’de Güney Kore askerlerinin kötüleştiğini, açıklamanın devamında ise Güney Kore güçlerinin Kuzey Kore güçleri karşısında etkisiz kaldığını ifade etmiştir. Ayrıca Kuzey Kore birliklerinin Güney Kore içinde ilerlediklerini belirtmiştir. Gazete verdiği bir başka haberde ABD Başkanı Truman’ın Amerikan donanmasına ait 7. filonun Güney Kore ve Tayland’ın korunması amacıyla görevlendirdiği bilgisini paylaşmıştır. Gazete bu açıklamayı 25 Haziran tarihinde BM Güvenlik Konseyi toplantısında ABD’nin Güney Kore Hükûmeti’ne destek sağlanması yönündeki teklifinin bir başka versiyonu olduğu şeklinde yorumlamıştır. *Pravda* gazetesi ayrıca Associated Press’ten almış olduğu Kore’de yaşanan sıcak gelişmeler ile bağlantılı olarak New York Borsası’nda işlem gören önde gelen ABD’li şirketlerin hisse senetlerinde büyük düşüşler olduğunu Sovyet kamuoyu ile paylaşmıştır. Habere göre bu düşüş son 4 yılın en keskin düşüşüdür ve yaklaşık 4 milyar dolarlık zarara yol açmıştır.¹⁶⁴

ABD Başkanı Truman’ın 27 Haziran’da Kore’deki gelişmeler hakkında basına verdiği demeç *Pravda*’da yer bulmuş ve gazete tarafından şiddetli bir şekilde eleştirilmiştir. Gazete, 25 Haziran’da savaşı başlatan tarafın Güney Kore olduğu, Kuzey Kore’nin ise kendisine yapılan saldırılara karşı aktif bir şekilde cevap verdiği görüşünü tekrarlanmıştır. *Pravda*, Kuzey Kore’nin Kore halkının çıkarlarını ve demokratik bir şekilde birleşme arzusunu koruduğunu, buna karşılık ise Güney Kore’nin saldırgan bir şekilde cevap verdiğini, Güney Kore yönetiminin ve Syngman

¹⁶³ *Pravda*, 28 Haziran 1950, s.3.

¹⁶⁴ *Pravda*, 28 Haziran 1950, s.3.

Rhee'nin “denizaşırı sahiplerinin” askerî yardımlarına güvendiğini ifade etmiştir. Truman'ın vermiş olduğu demeç, ABD'nin Kuzey Kore ve Çin Halk Cumhuriyeti'ni doğrudan hedef aldığının bir göstergesidir. ABD iktidar çevreleri doğrudan saldırganlık eylemlerine girişmiş ve BM tüzüğünü açıkça çiğnemiştir. Zira BM, ABD Hükûmeti'ni Kore ve Çin'e karşı harekete geçilmesi için yetkilendirmemiştir.¹⁶⁵

Kuzey Kore ordusunun Seul şehrini 28 Haziran'da ele geçirmesi *Pravda*'nın 29 Haziran sayısında yer bulmuştur. Habere göre 28 Haziran sabahı Seul şehrinin tamamı Kuzey Kore denetimine girmiştir. Kuzey Kore ordusunun bir kısmı ülkenin güneyine doğru ilerlemesini sürdürmüştür. Kuzey Kore lideri Kim İl Sung, Kuzey Kore ordusunun askerlerini ve subaylarını başarılarından dolayı tebrik etmiş, Seul sakinlerinin ise boyunduruktan kurtulduğunu radyoda verdiği bir demeçte ifade etmiştir. Kuzey Kore Hükûmeti ise Seul sakinlerini, düzeni tesis etmeye çağırarak KDHC Adalet Bakanını geçici olarak Seul Halk Komitesi Başkanı olarak atamıştır. KDHC Halk Ordusu Komutanlığı, Seul'un ele geçirilmesine ilişkin resmî bir açıklama yapmıştır. Açıklamada, Güney Kore ordusuna mensup 2000'den fazla askerin etkisiz hâle getirildiği, çok sayıda ağır ve hafif silahın da ele geçirildiği belirtilmiştir. Ayrıca Kuzey Kore birliklerinin güneye doğru ilerlemesinin devam ettiğini ve Güney Kore'deki askerî hedeflerin bombalandığı yapılan açıklamada ifade edilmiştir.¹⁶⁶

General MacArthur'un 27 Haziran'da yapmış olduğu açıklamaya göre ABD silahlı kuvvetleri Kuzey Kore kuvvetlerine karşı askerî faaliyetlere başlamıştır. Truman'ın Associated Press'e yansıyan açıklamaları şu şekildedir: “*Uzak Doğu'daki Hava Kuvvetleri ve Uzak Doğu Komutanlığının emrindeki gemilerin, 38. paralelin güneyinde, Kore Cumhuriyeti'ni destekleyen savaş operasyonlarını yürütmektedirler. Güney Kore kuvvetlerine hava ve deniz yoluyla yardım etmek amacıyla mühimmat ve yardım gönderiliyor. Ayrıca Kore topraklarında gelişmiş bir kurmay merkezi kurulmuştur.*” Ayrıca Associated Press'in Pearl Harbor'da bulunan muhabiri, ABD'nin Pasifik filosuna bağlı 7. filonun Filipinler'de bulunduğunu ve kısa sürede

¹⁶⁵ *Pravda*, 28 Haziran 1950, s.1.

¹⁶⁶ *Pravda*, 29 Haziran 1950, s.3.

MacArthur'un kontrolüne verileceğini bildirmiştir. United Press'in Tokyo muhabiri ise Güney Kore 7 ve 2. tümenlerinin güneye doğru çekilmeye devam ettiklerini iletmiş, Suwon muhabiri ise Kuzey Kore birliklerinin Seul'un güneyinde bulunan Suwon şehrinde konuşlu Amerikan birliklerine 10 mil yaklaştığını ve Amerikan birliklerinin bu bölgeden uzaklaşmak için emir beklediğini belirtmiştir. Bölgede uçuş yapan pilotlar, Seul'un tamamen Kuzey Kore kontrolüne geçtiğini ve Seul ile bağlantının koptuğunu aktarmışlardır. 27 Haziran tarihinde ABD'li bazı yetkililer Güney Kore kuvvetleri ile koordinasyonun sağlanması amacıyla Suwon'a geldiler. Japonya'daki Itantsuke Hava Üssü'nde de Amerikan nakliye uçakları görülmüştür. General MacArthur'un aktardığına göre Güney Kore sınırları içerisinde Kuzey Kore uçakları, ABD Hava Kuvvetlerine ait 2 uçağı düşürmüşler, 3 uçak ise Suwon'a acil iniş gerçekleştirmiştir.¹⁶⁷

ABD'nin Kore'deki savaşa müdahil olması üzerine *Pravda*'dan Rassadin ve Flippov konuyu değerlendiren bir yazı kaleme almışlardır. Mevzubahis köşe yazısında; ABD'nin Kore'ye karşı açıkça savaş ilan etmesi sonrasında, özellikle Wall Street propagandacıları başta olmak üzere radyo ve basın, Güney Koreli “*kuklalarını*” savunarak girişmiş oldukları eylemleri haklı çıkarma gayreti içerisinde bulunmaktadır. Yazara göre, KDHC'ye karşı girişilen saldırgan tutumun çok daha öncesinden hazırlanmaya başladığını görmek için ABD'de yayın yapan gazetelerin geçmiş sayılarına göz atmakta fayda vardır. Zira basına yansıyan açıklamalar neticesinde Güney Kore Hükûmeti saldırı için hazırlıklarına uzun zaman öncesinde başlamıştır. Ayrıca köşe yazısında ABD'nin girişmiş olduğu eylemleri saklamak için BM'yi kullanıldığı ifade edilirken, Truman'ın Kore'ye Hava ve Deniz Kuvvetlerini göndermesi kararının BM'den bağımsız alındığı ve uluslararası hukukun açıkça çiğnendiğinin tüm kamuoyu tarafından açıkça bilindiği vurgusu yapılmıştır. Yazarlara göre Güvenlik Konseyi, 27 Haziran'da toplandığında ABD çoktan Kore'ye karşı saldırgan tutumuna başlamış ve ABD iktidar çevreleri Güvenlik Konseyi'ni eylemlerini maskelemek ve sürdürebilmek için bir çözüm bulmak üzere kullanmıştır.¹⁶⁸

¹⁶⁷ **Pravda**, 29 Haziran 1950, s.3.

¹⁶⁸ G. Rassadin-N. Flippov, *Neukliye Manevri*, **Pravda**, 30 Haziran 1950, s.5.

Kuzey Kore birlikleri, ele geçirdiği yerlerde halk tarafından sıcak bir şekilde karşılanmış ve buralarda büyük kitlelerin katıldığı mitingler gerçekleştirilmiştir. Mitinglerde ele alınan temel konular halk komitelerinin yeniden teşkili ve toprak reformu olmuştur. Ayrıca Kuzey Kore birliklerinin ilerlemesinden cesaret alarak Güney Kore’de KDHC yanlısı milis güçlere katılım artmıştır. 27 ve 28 Haziran tarihlerinde Kuzey Kore’ye ait uçakların Seul’un güneyindeki askerî noktalara çok sayıda baskın düzenlediği resmî bir açıklama ile bildirilmiştir. Ayrıca bu açıklamada savaşın başlamasının üzerinden geçen 4 günde Kuzey Kore birliklerinin cepheyi 70 ile 100 km arasında derinleştirdiği, başta başkent Seul olmak üzere birçok bölgeyi de ele geçirdiği aktarılmıştır. 29 Haziran tarihinde Uzak Doğu’daki ABD Hava Kuvvetleri karargâhı “B-29” ağır bombardıman uçaklarının Kimpo Havaalanı’nı bombaladığı bilgisini paylaşmıştır. Aynı gün saat 17.30 itibarıyla 27 Amerikan “B-29” uçağının Pyongyang üzerinde uçtuğu, şehrin farklı bölgelerine 300 kadar bombanın düşmesi sonucunda da birçok bina hasar görmüş ve önemli sayıda insan hayatını kaybetmiştir.¹⁶⁹

Pravda bu süreçte diğer ülkelerin haber ajanslarından elde ettiği bilgileri de sayfaları aracılığı ile kendi kamuoyuna duyurmuştur. Associated Press’in Tokyo muhabiri 29 Haziran tarihinde; Güney Kore ordusunun geri çekilirken tüm ağır silahlarını ve teçhizatlarını geride bıraktığını, bu sırada da dağılan ordunun tekrar düzeni oluşturamaması üzerine cephede istikrarı sağlayamadığını bildirmiştir. Reuters ise MacArthur’un Güney Kore’ye gittiğini, askerlerin moralini yükseltmek ve durumu değerlendirmek amacıyla iki gün boyunca cephelerde bulunacağını aktarmıştır. United Press, Kuzey Kore birliklerinin ABD Hava Kuvvetlerinin de konuşlu bulunduğu Suwon şehrine 10 mil kadar yaklaştığını, burada bulunan ABD ve Güney Kore askerlerinin tahliyesinin beklendiğini yazmıştır. Akabinde ise ABD Hava Kuvvetlerinin Suwon Hava Üssünü kurtarmak amacıyla geniş bir saldırı başlattığını ve böylelikle Güney Kore ordusunun çöküşünün de önlendiği ajans tarafından aktarılmıştır.¹⁷⁰

¹⁶⁹ *Pravda*, 30 Haziran 1950, s.6.

¹⁷⁰ *Pravda*, 30 Haziran 1950, s.6.

ABD'nin fiilen Kore Savaşı'na dâhil olması üzerine ABD topraklarında oluşan durum karşısında çeşitli tepkiler meydana gelmiştir. Bu bağlamda Amerika Komünist Partisi Ulusal Komitesi Sekreterliği bir açıklama yapmış ve Truman'ı Asya ve Pasifik Okyanusu'nda gerçekleştirmiş olduğu saldırgan, sert ve emperyalist politikaları dolayısıyla eleştirmiştir. Ayrıca ABD'nin Kore'de girişmiş olduğu saldırgan tutumu protesto etmek için de New York'ta çok sayıda insanın katıldığı bir miting düzenlenmiştir. Çin hükûmet yetkilileri ile Çin Halk Cumhuriyeti Devlet Başkanı Mao Zedong, ABD Başkanı Truman'ın yapmış olduğu açıklamalar üzerine özellikle kendi toprak bütünlüklerini ilgilendiren kısımlar başta olmak üzere ABD'nin Asya kıtasındaki emperyalist girişimlerine vurgu yapan cevabi nitelikte birer açıklama yapmışlardır.¹⁷¹

Bu arada, Kuzey Kore birlikleri 29 Haziran tarihinde de Güney Kore topraklarında ilerlemelerini sürdürmüştür. Zırhlı birlikleri Seul'un güneyinde saldırılarda bulunmuş, ABD Savunma Bakanlığının görüşüne göre ise Kuzey Kore zırhlı birlikleri gece saatlerinde Kan Nehri'ni büyük olasılıkla geçmiştir. Yine ABD Savunma Bakanlığına göre Güney Kore birlikleri ise bu süreçte çok sayıda ağır ekipman kaybı yaşamıştır. Kuzey Kore tarafı ise yapmış olduğu açıklamada; 26 Haziran itibarıyla ABD savaş uçaklarının Kore'deki köy ve şehirleri bombalamaya başladığını, aynı tarihte 9 ABD savaş uçağının Kuzey Kore birlikleri tarafından ele geçirilen Kaysen şehrini bombaladığını, Kuzey Kore Hava Kuvvetlerinin bu saldırıyı püskürttüğünü ve 2 ABD bombardıman uçağının ise düşürüldüğünü açıklamıştır. Truman ise MacArthur'u Kuzey Kore'deki tesislere baskın yapmak ve tüm Kore kıyıları etrafında bir deniz ablukası oluşturmak için Kore'de bazı kara birliklerini ve hava kuvvetlerini kullanmak için yetkilendirmiştir. Fransız Komünist Partisi, ABD'nin Kore müdahalesini, İkinci Dünya Savaşı öncesinde 1936 tarihinde Hitler ve Mussolini'nin İspanya'daki müdahalesine benzeterek eleştirel bir açıklama yapmış, ABD'nin Kore'deki müdahalesini sonlandırarak Korelilerin kendi geleceklerini tayin etmeleri gerektiğini vurgulamıştır. Fransız Komünist Partisi Merkez Kurulu benzer mahiyette bir telgrafı da Kore İşçi Partisi Merkez Kuruluna göndermiştir. Ayrıca Berlin ve Londra'da ABD'nin Kore müdahalesine karşı gösteriler gerçekleşmiş,

¹⁷¹ **Pravda**, 30 Haziran 1950, s.6.

Pakistan Komünist Partisi de ABD'nin Kore müdahalesini eleştiren bir açıklama yapmıştır. Çin kamuoyunda ise ABD müdahalesinin Çin halkı tarafından protesto edildiği Çin Ulusal Sendikalar Federasyonunun yapmış olduğu açıklama vasıtasıyla paylaşılmıştır.¹⁷²

Kuzey Kore Genelkurmayı'nın yapmış olduğu açıklamada; Kuzey Kore ordusunun, geri çekilen Güney Kore kuvvetlerini takip ederek cephede 10 ile 15 km arasında bir mesafe ilerlediği, bu esnada irili ufaklı 500 civarında yerleşim yerinin de ele geçirildiği bildirilmiştir. Ayrıca bu ilerleme esnasında Güney Kore birliklerinden 9 bin askerin etkisiz hâle getirildiği 3 binden fazla asker ve subayın da esir alındığı eklenmiştir. Teçhizat olarak da çok sayıda silah ele geçirilmiştir. Devam eden hava muharebeleri esnasında ise 29 Haziran itibariyle Kuzey Kore Hava Kuvvetlerine ait uçakların İnchon Limanı'na gerçekleştirmiş olduğu saldırı sonucunda düşük tonajlı 11 gemi batırılmış ayrıca İnchon tren istasyonu ile Seul ve İnchon arasındaki otoyol da Kuzey Kore uçakları tarafından bombalanmıştır. Yapılan açıklamanın devamında Seul'un güneyinde bulunan Suwon şehrine gelen MacArthur'un, "kukla" Syngman Rhee komutasındaki Güney Kore ordusunun, Kuzey Kore orduları karşısındaki başarısızlığı sonucunda Suwon'un kaybedilmesi riskine karşı buradan ayrıldığı ve ayrılırken de bölgede bulunan tüm köprülerin havaya uçurulması talimatı verdiği bildirilmiştir. 30 Haziran itibariyle Kuzey Kore ordularının cephenin tamamında ilerlediği ve Suwon Havalimanı'nın bombalandığı, burada ve devam eden hava muharebeleri neticesinde ise 4 adet B-29 bombardıman uçağının etkisiz hâle getirildiği de Kuzey Kore Genelkurmayı tarafından açıklanmıştır.¹⁷³

Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Pak Hon-yong, 1 Temmuz 1950 tarihinde radyo aracılığıyla açıklamalarda bulunmuştur. ABD Başkanı Truman'ın 27 ve 30 Haziran tarihinde yapmış olduğu açıklamalara atıfta bulunan Bakan, ABD ve onunla hareket eden ülkelerin Uzak Doğu'da emperyalist gayeleri neticesinde uzun yıllardır faaliyetlerde bulunduğunu ve son olarak da bu amaçla Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'ne karşı savaş ilan ettiklerini belirtmiştir. *Pravda* gazetesi haberin devamında, *Kore'deki Gelişmeler* başlığı altında Kore

¹⁷² *Pravda*, 1 Temmuz 1950, s.6.

¹⁷³ *Pravda*, 2 Temmuz 1950, s.5.

Demokratik Halk Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığının yapmış olduğu açıklamalara yer vermiştir. İlgili açıklamaya göre 28 Haziran'da Seul'ü ele geçiren KDHC birliklerinin, Suwon ve Taijon yönünde panik hâlinde geri çekilen Güney Kore birliklerini takip ettiği ve geri çekilme yönünün kapatıldığı belirtilmiş, bu sayede birçok Güney Kore birliğinin ya tahrip edildiği ya da ele geçirildiği aktarılmıştır. Açıklamanın devamında Güney Kore içerisinde partizanların girmiş olduğu mücadeleler ile denizde ve havada girişilen muharebeler hakkında da bilgi verilmiştir.¹⁷⁴

2.2. Amerika'nın Savaşa Müdahil Olmasının Ardından Yaşanan Gelişmeler

Kore'de 25 Haziran 1950 tarihinde başlayan savaş sonrasında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği tarafını, *Pravda*'nın savaşın başlamasını takip eden haftalar içerisinde sayfalarında yayınladığı haberlerden yapmış olduğumuz çıkarımlar neticesinde Kuzey Kore'den yana belirlediği aşikârdır. Nitekim İkinci Dünya Savaşı sonrası değişen konjonktür çerçevesinde Sovyetler Birliği'nin hâlihazırda kendisini tüm Dünya'da sosyalizm ile yönetilen devletlerin hamisi olarak görmesi de bu durumun sebeplerindendir.

ABD'nin Kore'ye doğrudan müdahale etmesine karşı SSCB topraklarında tepkiler görülmüştür. Çalışmamızın merkezinde bulunan *Pravda* gazetesi ise 2 Temmuz 1950 tarihinde bu tepkileri ilk sayfasından okuyucusuna “*Sovyet Halkı Amerikan Hükûmeti'nin Kore'ye Karşı Doğrudan Saldırganlık Eylemini Öfkeyle Karşıyor.*” başlığıyla duyurmuştur. İlgili haberin *Saldırganı Frenlemek, Savaş Kundakçılara Karşı Barış İçin ve Kore Korelilerindir* alt başlıklarında ise Moskova'nın çeşitli fabrikalarında çalışan işçilerin toplandığı ve ABD'yi protesto eden konuşmalar gerçekleştirdiği bilgisi aktarılmıştır. Yapılan açıklamalarda ortak bir şekilde İngiliz ve Amerikan emperyalizminin saldırganlığına karşı öfke söylemleri dile getirilerek Kore halkının sahip olduğu haklara müdahale edilmemesi gerekliliği vurgulanmıştır. Ayrıca A.M. Gorki Moskova Sanat Akademi Tiyatrosu da

¹⁷⁴ **Pravda**, 3 Temmuz 1950, s.6.

benzer bir açıklama yaparak Amerikan emperyalizminin Çin ve Kore'deki saldırgan tutumunu eleştirmiştir.¹⁷⁵

Takip eden günde *Pravda*, *Sovyet Halkı Büyük Bir Öfke ile Amerikan Hükûmeti'nin Kore'ye Karşı Doğrudan Saldırganlık Eylemini Yargılıyor* ana başlığı altında Moskova'da fabrika işçilerinin Amerika'nın Kore'deki saldırgan tutumu karşısında gerçekleştirdikleri mitinglerdeki konuşmaları aktarmıştır. Moskova'da bulunan çeşitli fabrikalarda gerçekleştirilen mitinglerde öne çıkan alt başlıklar ise *Kore'ye Karşı Saldırganlığı Sonlansın, Savaş Kundakçılarına Karşı Savaşalım ve Barışı Sağlayalım* olmuştur.¹⁷⁶

Daha önce sadece Moskova'daki mitingler hakkında bilgi veren *Pravda*, 4 Temmuz itibariyle Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği içerisinde yer alan diğer şehirlerde gerçekleştirilen mitingler hakkında da bilgi vermeye başlamıştır. Bu haberler *Sovyet Halkı Kore'de Amerikan Saldırganlığının Sona Ermesini Talep Ediyor* ana başlığı altında aktarılmıştır. Gazete, Sovyet Estonya'nın başkenti Talin'de gerçekleşen mitingi *Barış Meselesini Çözelim* alt başlığı altında Talin muhabiri aracılığıyla paylaşmıştır. Talin şehrinde gerçekleştirilen mitingdeki konuşmalarda “*ABD emperyalizminin Kore'ye müdahalesini durdurmasını talep ediyoruz. Ülkenin özgürlüğü, bağımsızlığı ve birleşmesi için savaşan Kore halkından uzak durun!*” söylemi ön plana çıkmıştır. Leningrad'da gerçekleştirilen mitingde ise Amerika'nın Kore'ye müdahalesi emperyalist amaçlar doğrultusunda değerlendirilerek eleştirilmiş, emperyalizme karşı mücadelede Kore halkına destek çağrıları yapılmıştır. Aynı gün Bakü'de, Kiev'de ve Gorki'de de mitingler düzenlenmiş ve gerçekleştirilen bütün mitinglerde aynı doğrultuda benzer söylemler dile getirilmiştir.¹⁷⁷ 9 Temmuz tarihine kadar aralıksız bir şekilde ABD'nin savaşa müdahil olmasına karşı gerçekleştirilen mitingler, SSCB toprakları içerisinde gerçekleşmeye devam etmiş, önceki mitinglerde dile getirilen söylemler ile aynı doğrultuda fikirler, hatipler tarafından katılımcılara iletilmiştir.

¹⁷⁵ *Pravda*, 2 Temmuz 1950, s.1.

¹⁷⁶ *Pravda*, 3 Temmuz 1950, s.1.

¹⁷⁷ *Pravda*, 4 Temmuz 1950, s.1.

SSCB Dışışleri Bakan Yardımcısı A.A. Gromıko da ABD'nin Kore'ye gerçekleştirdiği silahlı mücadele hakkında açıklama yayınlamıştır. Gromıko açıklamasına, 25 Haziran'da gerçekleştirilen olayların daha öncesinde Güney Koreli yetkililer tarafından planlandığını söyleyerek başlamıştır. Gromıko bu düşüncesini, Güney Koreli lider Syngmann Rhee'nin 7 Ekim 1949 tarihinde ABD'li haber ajansı United Press'e verdiği bir demece dayandırmıştır. İlgili açıklamada Güney Koreli liderin, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin başkenti konumunda olan Pyongyang şehrini birkaç gün içerisinde ele geçirebilecek güçte olduklarını beyan ettiği Gromıko tarafından aktarılmıştır. Güney Kore'de ABD tarafından eğitilmiş ve donatılmış 100 bin kadar askerin var olduğu ve mevcut savaş durumu başlamadan birkaç gün önce ABD yetkililerinin Japonya'ya geldiği, burada General MacArthur ile özel toplantılar yaptıkları, takip eden günlerde ise Güney Kore birliklerinin 38. paralele saldırıda bulunduğu ve yaşanan olayların arkasında ABD'nin yer aldığı Gromıko tarafından iddia edilmiştir. Geçmiş yıllarda gerçekleşen hadiseler ile hâlihazırda yaşananlar çerçevesinde ABD yöneticilerinin tutumlarını ön planda tutan Gramıko, vuku bulan olayların tamamen ABD'nin emperyalist çıkarları doğrultusunda gerçekleştiğini ve sorumlusunun da ABD olduğunu açıklamasında ön plana çıkarmıştır.¹⁷⁸

Devam eden savaşta ise Kuzey Koreli askerî yetkililerin yapmış olduğu açıklamaya göre Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ordusuna bağlı birlikler, zaman zaman yavaşlasa da güneye doğru ilerlemelerine devam etmektedirler. İngiliz ve ABD'li ajansların da ilerlemeyi doğrulayan haberleri aktardıkları *Pravda* aracılığıyla Sovyet kamuoyu ile paylaşılmıştır. Ayrıca bu süreçte Amerikan uçakları da Kuzey Kore'ye yönelik hava saldırılarına devam etmektedirler. Amerikan Hava Kuvvetlerine ait uçakların başkent Pyongyang'a gerçekleştirdikleri hava saldırılarında konutlara ve pazar yerlerine ateş açtıkları bilgisi *Pravda* tarafından özellikle vurgulanmıştır.¹⁷⁹

Kore'de 25 Haziran'da başlayan savaşa ABD'nin müdahil olmasına tepkiler sadece SSCB sınırları içerisinde yaşayan insanlardan gelmemiş, dünyanın çeşitli

¹⁷⁸ *Pravda*, 4 Temmuz 1950, s.2.

¹⁷⁹ *Pravda*, 4 Temmuz 1950, s.6.

yerlerindeki savaş karşıtları ile sosyalist örgütler ve işçi sendikalarından da tepki mesajları yayınlanmıştır. *Pravda*, *Ellerini Kore'den Çek* ana başlığı altında açıklamalara sayfalarında yer vermiştir. İngiltere'de açıklama yapan işçi sendikaları temsilcileri, Kore'ye atom bombası atılması yönündeki iddialar üzerine üyeleri olan milletvekillerinden bu hususun parlamentoda dile getirilerek eleştirilmesini istemişlerdir. Fransız işçi grupları da ABD'nin savaşa girmesini eleştirmiş ve protesto gösterileri düzenlemişlerdir. Çekoslovakya genelinde de protestoların gerçekleştiği bilgisi *Pravda*'nın Prag muhabiri aracılığıyla aktarılmıştır. *Pravda* ayrıca Budapeşte, Sydney ve Melbourne'de de protestoların olduğu bilgisini paylaşmıştır.¹⁸⁰

Sürmekte olan savaş hakkında Amerikalı ve İngiliz haber ajanslarından aldığı bilgiyi paylaşmaya devam eden *Pravda*, Güney Kore birliklerinin geri çekilmeye devam ettiklerini, Kuzey Kore ordusuna bağlı birliklerin ise boşalan Suwon şehrine girdikleri bilgisini aktarmıştır. Güney Kore ordusunun geri çekilmesi, Amerikalı gazeteci Miller tarafından bozgun olarak yorumlanması da *Pravda*'nın haberi içerisinde yer almıştır. Ayrıca güney istikametinde ilerleyişine devam eden Kuzey Kore birlikleri ile Amerikan piyadelerinin ilk kez temas sağladığı bilgisi de Associated Press muhabiri tarafından bildirilmiştir. *Pravda*'nın aktardığına göre ABD basını geri çekilmeyi genel olarak bozgun olarak yorumlamıştır. Ayrıca *Pravda* gazetesi, *Ellerini Kore'den Çek* ana başlığı altında daha önceden verdiği gibi ABD'nin savaşa müdahil olmasına karşı dünyadan gelen tepkileri aktarmış olduğu haberlerine devam etmiş, Polonya, Romanya, Bulgaristan, Macaristan, Moğolistan ve ABD'de gerçekleştirilen protesto gösterileri hakkında kendi kamuoyunu bilgilendirmiştir.¹⁸¹

Pravda, süreç içerisinde ABD'nin Kore'deki durumunu eleştiren haberler yayınlamaya devam etmiştir. *Kore'de Amerikan Saldırganlığına Nasıl Hazırlanıldı* başlıklı imzasız haberinde, Kore'de yaşanan gelişmeler öncesinde ABD tarafından Güney Kore Hükûmeti'ne silah yardımı yapıldığının ABD Kongresi'nin Dış İlişkiler Komisyonu tarafından hazırlanan bir raporda belirtildiğini yazmıştır. Gazeteye göre

¹⁸⁰ *Pravda*, 5 Temmuz 1950, s.6.

¹⁸¹ *Pravda*, 6 Temmuz 1950, s.6.

ilgili raporda yapılan yardım detaylarıyla verilmiş ve bu yardımın bedelinin yaklaşık 110 milyon dolar değerinde olduğu belirtilmiştir. İlgili yardımın içeriğini ise hafif piyade tüfeği, kamyon, anti-tank silahları, obüsler ile çeşitli türde askerî gemiler oluşturmaktadır. Ayrıca ilgili haberin sonunda gazete, ABD yönetimi tarafından Kore'nin ham madde elde etmek amacıyla kaynak olarak kullanma gayesinde olduğunu belirtmiştir. Ayrıca *Pravda*, Gromıko'nun ABD aleyhinde yapmış olduğu açıklamaların Çin, Polonya, Macaristan, Demokratik Almanya Cumhuriyeti ve Romanya'da yayın yapan gazetelerde de yayınlandığı bilgisini paylaşmıştır.¹⁸² Böylece *Pravda*, daha önce de belirttiği gibi ABD'nin uzun süredir emperyalist amaçlarına hizmet etmek için hazırlık yaptığını ve yaşanan savaşın da bunun bir sonucu olduğu görüşünü tekrar öne çıkartmıştır.

Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti Genelkurmayı tarafından 7 Temmuz'da yapılan açıklamaya göre ordu güneye doğru ilerleyişini sürdürürken 4 Temmuz tarihinde Suwon şehrinin “özgürleştirildiği”, düşman kuvvetlerinin Kan Nehri'nin güneyinde savunma hattı oluşturduğu belirtilmiştir. Ayrıca düşman kuvvetleri içerisinde Japon askerlerinin de yer aldığı Suwon bölgesinde gerçekleştirilen muharebelerde 30 Japon subayın cesedi bulunduğu da açıklanmıştır. KDHC Yüksek Halk Meclisi Başkanlığı tarafından yapılan açıklamada ise Kuzey Kore lideri Kim İl Sung'a KDHC silahlı kuvvetlerinin başkomutanlığı unvanı verilmiştir. Ayrıca Kuzey Kore kaynakları son dönemde Koreli gençlerin yoğun bir şekilde orduya katıldıklarını da açıklamışlardır. Çin Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Zhou Enlai, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyelerine bir mesaj göndermiş, hükûmeti adına mesaj yayınladığını belirten Enlai, Kore hususunda ABD'nin manipülasyonu sonucunda ve özellikle Çin ile SSCB gibi iki daimî üyenin olmadığı toplantıda Güney Kore'ye yardım kararının alındığını ve ABD'nin politikasının desteklendiğini ileri sürmüş, alınan bu kararın hem Kore'nin iç işlerine müdahale hem de kendilerinin toplantıda yer almaması sebebiyle geçersiz olduğunu söylemiştir.¹⁸³

Bu tarihlerde; *Pravda*'dan Rassadin ve Flippov, *Birleşmiş Milletler Bayrağı Altında Müdahale* başlıklı bir yazı kaleme almışlar ve yazılarına ABD'nin Kore

¹⁸² *Pravda*, 7 Temmuz 1950, s.6.

¹⁸³ *Pravda*, 8 Temmuz 1950, s.6.

halkına karşı açıkça bir savaş ilan ettiğini, bu macerasını örtbas etmek ve maskelemek için BM'yi kullanmak için yoğun bir çaba sarf ettiğini belirterek başlamışlardır. Yazının devamında ise yazarlar, *Pravda*'nın daha önce öne attığı ABD'nin emperyalist gayelerini ön plana çıkaran tezlerini destekleyici doneler kullanırken Güvenlik Konseyi'nin iki daimî üyesi olmadan almış olduğu karar ile ABD'nin kendisini Kore'de ve hatta diğer Asya ülkelerinde jandarma olarak görmesini desteklediğini, ABD'nin halen saldırgan tutumunu sürdürdüğünü ve BM'nin ise kaba ve küstahça hareket ettiğini kaleme almışlardır.¹⁸⁴

Başkomutan unvanını almasının ardından Kuzey Kore lideri Kim İl Sung 9 Temmuz'da Pyongyang radyosu aracılığıyla halka seslenmiştir. Konuşmasına Amerikan emperyalistlerinin ülkelerine savaş açtığını söyleyerek başlamıştır. Konuşmasının genelinde Amerikan emperyalizmine değinen Kim İl Sung, Syngman Rhee'nin de ABD'nin kuklası olduğunu belirtmiştir. ABD Hava Kuvvetlerinin hem 38. paralelin güneyinde KDHC tarafından “özgürleştirilen” şehirleri bombaladığını hem de 38. paralelin kuzeyinde bulunan şehirleri bombaladığını belirtmiş, ABD'nin Hitler gibi faşist yöntemler izlediğinin altını çizmiştir. ABD'nin, BM bayrağı altında emperyalist faaliyetlerini sürdürdüğünü ancak yaşanan bu gelişmelerin hem uluslararası hukuka hem de BM hukukuna aykırı olduğunu söylemiştir. Konuşmanın devamında ise kendi iç politikasına uygun bir şekilde halkının moral ve motivasyonunu arttırıcı söylemlerde bulunmuştur. Ayrıca Pyongyang'da yaşayan Kuzey Koreliler de ABD'nin kendilerine karşı gerçekleştirdiği saldırgan tutumu protesto etmek amacıyla toplanmışlardır. KDHC Genelkurmayı da aynı gün askerî birliklerinin Suwon'un güneyinde ilerleyişlerine devam ettiklerini ve Chonan şehri ile Chinchon şehirlerinin kendileri tarafından özgürleştirildiğini, 60 kadar Amerikan asker ve subayının esir alındığını bazı Amerikan uçaklarının da düşürüldüğünü açıklamıştır.¹⁸⁵

BM Güvenlik Konseyi, 7 Temmuz tarihinde SSCB ve Çin Halk Cumhuriyeti delegasyonunun bulunmadığı bir toplantı gerçekleştirmiştir. *Pravda* gazetesi,

¹⁸⁴ G. Rassadin-İ. Flippov, *Interventsiya Pod Flagom Organizatsii Ob'yedinnonnih Natsiy*, **Pravda**, 10 Temmuz 1950, s.3

¹⁸⁵ **Pravda**, 10 Temmuz 1950, s.4.

Amerikan Saldırganlığının Birleşmiş Milletler Bayrağı Altında Örtbas Etme Girişimleri başlıklı haberinde gerçekleşen bu toplantıyı ABD'nin saldırgan politikasının bir aracı olarak BM'yi kullandığının açık bir kanıtı olduğunu öne sürmüştür. Zira ilgili toplantıda öne atılan fikirlerden birisi Kuzey Kore'ye karşı kullanılan silahlarda BM bayrak ve logolarının kullanılması ile Kore'de görevli ABD komutanının ise BM güçleri komutanı olarak atanması gerektiğini savunmaktadır.¹⁸⁶

KDHC Genelkurmayı tarafından 11 Temmuz tarihinde yapılan açıklamada, birliklerin ABD silahlı kuvvetleriyle olan çatışmalarının devam ettiğini, ABD Hava Kuvvetlerinin, kara birliklerini havadan yapmış oldukları atışlar ile desteklediklerini ayrıca KDHC'nin doğu kıyılarında yer alan şehirlerin ABD Deniz Kuvvetlerine ait gemiler tarafından bombalandığı açıklanmıştır. Söz konusu açıklamaya akşam saatlerinde yapılan eklemelerde KDHC birliklerinin içindeki bulundukları çatışmalara ve ilerlemesine devam ettikleri ayrıca ABD Hava Kuvvetlerine ait uçakların Kuzey Kore'de bulunan bazı şehirleri bombalamaya devam ettiklerini bu süreçte ise 3 Amerikan B-29 bombardıman uçağının ise KDHC orduları tarafından vurulduğu açıklanmıştır. KDHC birliklerinin ilerleyişi ABD karargâhı tarafından da doğrulanmış ve bu bilgi Associated Press'in Tokyo muhabiri tarafından bildirilmiştir. Reuters'in Tokyo muhabiri ise ABD karargâhından yapılan bir açıklamada 25 Haziran tarihinden itibaren ABD Hava Kuvvetlerinin Uzak Doğu'da 20 uçağını kaybettiğini aktarmıştır.¹⁸⁷

Temmuz ayı boyunca *Pravda*, KDHC Genelkurmayı tarafından yürütülmekte olan muharebelerin durumu hakkındaki resmî açıklamaları günlük olarak yayınlamıştır. Ayrıca özellikle Amerikan basını başta olmak üzere başka ülkelerin haber ajanslarının konu hakkında yayınladıkları haberleri de TASS aracılığıyla kendi sayfalarından duyurmuştur. Bu süreçte yapılan açıklamalarda ön plana çıkan ilk husus; KDHC ordusuna bağlı birliklerin tüm cephelerde başarı ile ilerledikleri ve ayrıca ABD Hava Kuvvetleri ile de mücadelenin sürdürüldüğü bilgisinin günbegün KDHC Genelkurmayı tarafından duyurulmasıdır. Örnek olarak 13 Temmuz tarihli açıklamada bir adet B-17, bir adet B-26 olmak üzere toplam 5 ABD uçağının

¹⁸⁶ *Pravda*, 11 Temmuz 1950, s.4.

¹⁸⁷ *Pravda*, 12 Temmuz 1950, s.4.

düşürüldüğü belirtilmiştir.¹⁸⁸ Pyongyang'dan yapılan bir sonraki açıklamada ise Kuzey Kore topraklarında bulunan şehir ve köylerin ABD Hava Kuvvetleri tarafından “*vahşice*” bombalandığı, bu bombalama esnasında sivil halkın hedef alındığı ve hastane, okul gibi binaların zarar gördüğü, birçok kadın ve çocuğun da bu saldırılar sonucunda yaralandığı veya öldüğü açıklanmıştır.¹⁸⁹ Güney Kore'nin önemli şehirlerinden birisi olan Taejon şehrine doğru ilerleyişini sürdüren KDHC birlikleri şehrin 32 km kuzeybatısına kadar yaklaşmışlardır.¹⁹⁰ Taejon'un kuzeybatısında yer alan Kimgan Nehri'nin güney kıyılarında KDHC birlikleri ile ABD birlikleri arasında sert bir çarpışma gerçekleşmiş, gerçekleşen muharebe sonucunda KDHC birlikleri 100 Amerikalı askeri esir alırken 8 tank, 25 adet 105 mm'lik silah, 9 adet 155 mm'lik silah, 19 adet anti-tank mühimmatı, 10 adet bazuka, 25 adet uçaksavar, 30 adet makineli tüfek, 800 adet silah, 700 adet tüfek ve çok sayıda mermi ve ekipman da ele geçirilmiştir.¹⁹¹

Marinin'in, *Uluslararası İnceleme* başlıklı köşe yazısında genel bir durum değerlendirilmesi yapılmıştır. Yazar, 3 haftadan beri Kore'de ABD'nin emperyalist amaçlarını gerçekleştirmek amacıyla Kore halkına karşı savaştığını, bu durumun İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD'nin iktidar çevrelerinin Kore'nin bir köprü olarak kullanılması yönündeki Uzak Doğu stratejisinin temeli olduğunu, bu stratejinin yürütücüleri olarak geminin başına General MacArthur'un getirildiğini belirterek yazısına başlamıştır. Yazara göre ABD, Uzak Doğu'da çıkacak bir savaş için Japonya'da konuşlu bulunan ABD askerlerini 1949 yılından itibaren hazırlamaktaydı. Amerikan basınına atıflar yaparak çıkarımlarını kaleme alan Marinin, “*Güney Koreli Kukla Syngman Rhee'nin*” de 1950 itibariyle saldırı planladığını hatta Mart 1950'de Güney Kore Meclisinde yer alan 13 üyenin kamuoyuna böyle bir saldırının gerçekleşeceğini açıklamaları dolayısıyla tutuklandığını belirtmiştir. Ayrıca ABD'nin, sadece güneyi değil aynı zamanda kuzeyi de kontrolü altına almak için girmiş olduğu bu maceracı savaş ile Kore halkının nefretini kazandığının altı çizilmiştir. Yazar bu süreçte BM tüzüğü gereği

¹⁸⁸ **Pravda**, 14 Temmuz 1950, s.4.

¹⁸⁹ **Pravda**, 15 Temmuz 1950, s.6.

¹⁹⁰ **Pravda**, 16 Temmuz 1950, s.4.

¹⁹¹ **Pravda**, 19 Temmuz 1950, s.4.

uluslararası barışı ve güvenliği koruma sorumluluğunu üstlenen organı Güvenlik Konseyi'nin, ABD Genelkurmayı'nın yardımcısı olarak hareket ettiğini öne çıkarıp Kore'ye karşı toplanacak bir BM kuvvetinin başına MacArthur'un getirilmesinin bunun açık bir örneği olacağını, BM Güvenlik Konseyi'nin bundan vazgeçmesi ve tüzüğüne göre hareket etmesi gerektiğini söylemiştir.¹⁹²

Kim İl Sung, 18 Temmuz tarihinde KDHC Başkomutanı unvanıyla Güney Kore ordu komutanlarına Pyongyang radyosu aracılığıyla seslenmiş ve Güney Koreli subayların kendi saflarında savaşmaları için çağrı yapmıştır.

“Tüm Kore halkının desteğini alan Halk Ordusu, ana vatanımızın başkenti Seul ile Gangwon vilayetini, Gyeonggi eyaletini, Kuzey ve Güney Chungchen eyaletlerinin tüm topraklarını neredeyse tamamen özgürleştirip, Kuzey Gyeongsang eyaletinin topraklarına girdi, ABD karargâhı ile kukla Syngman Rhee'ye bağlı subay ve askerler ise Tyden'den kaçtı. Bütün Kore halkı ile onun silahlı gücü olan Halk Ordusu kesinlikle iç savaş istemiyorlar ve hızlıca savaşı sonlandırarak ülkelerinin birleşmesini arzuluyorlar. ABD emperyalistleri iç savaşımıza müdahale etmemiş ve silahlı saldırganlık başlatmamış olsalardı, vatan uzun zaman önce birleşecek ve savaş da uzun zaman önce sona erecekti. Amerikan emperyalistleri uzun zamandır ülkemizi kolonileri ve doğuda askerî-stratejik bir üs hâline getirmek için plan geliştirmişlerdi. Ülkemize karşı bu aşağılık saldırgan hedefini gerçekleştirmek için ABD emperyalistleri kara, deniz ve hava kuvvetlerini harekete geçirerek silahlı saldırganlık başlattı. On binlerce kardeşimizi, kız kardeşimizi ve çocuğumuzu öldürmek için ülkenin şehirlerini, köylerini ve sanayi tesislerini bombalamaya başladılar. Halk Ordumuzun mücadelesi sonrasında kukla Syngman Rhee'nin hükûmeti ve Güney Kore'nin ulusal olarak adlandırılan meclisi de dağıldı... Kukla Syngman Rhee hükûmeti ordusunda görev yapan tümen komutanları ve subaylar! Artık ne hükûmet ne meclis ne

¹⁹² M. Marinin, Mezhdunarodnoye Obozreniye, **Pravda**, 17 Temmuz 1950, s.4.

de genelkurmay var. Hepsi kaçtı ve sizi Amerikan emperyalistlerine bıraktı. Şimdi emirleri kim veriyor ve orduyu kim kontrol ediyor? Bunlar Amerikan ordusunun subayları. Amerikan saldırganlarının yanında olmamalı ve vatandaşlarına, ebeveynlerine ve kardeşlerine karşı savaşmamalıdır. Siz, kendi halkınızdan taraf olmak zorundasınız ve Amerikan ordusunun saldırganlığına karşı mücadele etmelisiniz. Bu savaşta ABD silahlı kuvvetlerinin silahısınız, vatanımızı onların sömürgesi ve Korelileri de onların kölelerine dönüştürmeye çalışıyorsunuz. Halk Ordusu tarafına geçin! Komuta ettiğiniz birliklerin silahlarını Amerikan saldırganlarına karşı çevirmesini sağlayın. Ana vatan ve halk bunu takdir edecek ve tüm geçmişinizi affedecektir.”¹⁹³

Pravda’dan Rassadin ve Flippov kaleme aldıkları *Nazilerin İzinde* başlıklı yazılarında ABD’nin, tıpkı Hitler Almanyası’nın İkinci Dünya Savaşı esnasında gerçekleştirdikleri Blitzkrieg’in benzerini Kore’de gerçekleştirmek istediklerini bu amaçla da öncesinde eğitip donattığı kukla Syngman Rhee’nin ordusu aracılığıyla yıldırım hızıyla Kore halkını mağlup etmeyi hedeflediklerini yazmışlardır. Ancak yazarlara göre gerçek ile plan örtüşmemiş ve Kore Halk Ordusu, Syngman Rhee’nin ordusunu geri püskürtmüş, ABD ise gerçekleşen muharebelerin KDHC Halk Ordusu ile ABD arasında olduğunu gizleyememiştir. ABD’li yetkililer de Kore’deki olayların yıldırım hızıyla bitirilemeyeceğini, Kore’nin istedikleri yönde normalleşmesinin uzun süreceğini dile getirdikleri yazarlar tarafından vurgulanmıştır. ABD finans piyasaları tarafından yoğun bir şekilde ön plana taşınan şovenist propagandanın artık karşılık bulamayacağı ancak bu propagandanın sürdürülmesi hâlinde dünya genelindeki barış destekçilerinin kendilerine daha da fazla cephe alacakları yazarlar tarafından yazının sonunda belirtilmiştir.¹⁹⁴

Pravda’nın Kore’de bulunan muhabirlerinden Kornilov, *Kore’de Amerikan Canavarları* başlıklı bir yazı kaleme almıştır. Yazısında huzurlu ve sakin bir şekilde evlerinde otururken 23 Temmuz tarihinden bu yana ABD Hava Kuvvetlerine bağlı

¹⁹³ **Pravda**, 19 Temmuz 1950, s.4.

¹⁹⁴ G. Rassadin-İ. Flippov, *Po Stopam Gitlerovtsev*, **Pravda**, 27 Temmuz 1950, s.4.

uçakların KDHC'nin başkenti Pyongyang üzerinde uçtuklarını ve şehri bombaladıklarını yazmıştır. Bombalamaların sadece Pyongyang'ı hedef almadığını Kuzey Kore'de yer alan ve sivillerin yaşadığı birçok şehri de hedef aldığını belirten yazar, Amerikalıların Kore'de kiminle savaştığı sorusunu yönelterek Amerikan askerlerinin kuzey ve güneyde savunmasız şehir ve köylere saldırdığını belirtmiştir. Kadınları, yaşlıları ve çocukları bombalamaları sonucunda hedef aldıklarını ve sivil halkın ABD askerlerini vahşetiyle karşı karşıya kaldığını belirterek yazısını noktalamıştır.¹⁹⁵

Pravda adına Birleşmiş Milletler Genel Kurulu toplantısını takip eden Rassadin ve Filippov, ABD'nin Kore'de yürütmüş olduğu saldırgan tutumun arkasında ABD'li silah üreticilerinin olduğunu ve onların barış istemeyerek BM nezdinde savaşı desteklediklerini ileri sürmüşlerdir. Ayrıca yazarlar, ABD'li temsilcilerin iki yüzlü davrandıklarını iddia ederken savaşın sürdürülmesi noktasındaki taleplerini başka hedeflerle sakladıklarını bu bağlamda da MacArthur'un, Kore'deki “polis” görevi için en az 100 bin ABD askeri talep ettiğini belirtmişlerdir. Rassadin ve Flippov, SSCB'nin BM delegesinin Kore Meselesi'ni barışçıl yollarla çözülmesi yönündeki görüşünün karşılık bulacağını umarak böyle bir barış çağrısıyla meselenin arzu edilen şekilde çözüleceğini umduklarını belirterek görüşlerini açıklamışlardır.¹⁹⁶

Kuzey Kore basını bu süreçte Güney Kore ordu kaynaklarından elde edildiği ileri sürülen ve Güney Kore tarafından Kuzey Kore'ye müdahalenin detaylarının yer aldığı belirtilen bir belgeyi yayınlamıştır. İddiaya göre belge; yıkım, kundaklama, bakteriyel saptırma, ekonomik saptırmalar ve önde gelen kişilere suikast gibi bölümler içermektedir. Ayrıca bu faaliyetlerin ne şekilde gerçekleştirileceği gibi bilgilere de bu belgede yer almıştır. Belgenin devamında ise Kuzey Kore hakkında bilgi toplamak için görevlendirilen casuslar ile bunların ne şekilde sızma gerçekleştirecekleri açıklanmıştır. Kornilov'a göre bu belge ABD'nin kontrolünde

¹⁹⁵ B. Kornilov, *Amerikanskiye İzvergi v Koreye*, **Pravda**, 01 Ağustos 1950, s.4.

¹⁹⁶ G. Rassadin-İ. Flippov, *Amerikanskaya Diversiya v Organizatsii Ob'yedinennykh Natsiy*, **Pravda**, 08 Ağustos 1950, s.4.

Güney Kore'nin, Kuzey'i işgal etmek için geçmişten beri yapmış olduğu planların somut bir örneğidir.¹⁹⁷

Güvenlik Konseyi'nde 2 haftadır tartışılmaya devam eden Kore sorunu hakkında iki farklı görüşün ortaya çıktığı yönündeki fikrini öne sunan Mayevski, Sovyetler Birliği'nin Kore'deki çatışmaların barışçıl yöntemlerle çözülmesi amacıyla somut önlemler alınması gerektiği söylemiyle BM'nin gerçekten barış ve güvenlik için bir araç olmasını sağlamak için çaba sarf ettiğini belirtmiştir. Yazar, SSCB'nin bu yöndeki çabalarına karşılık ABD delegasyonunun yönettiği bazı diğer delegelerin ve bizzat ABD delegesinin oturumu sabote etmek amacıyla bazı yöntemlere başvurduğunu köşesinde belirtmiştir. ABD Hükûmeti'nin Kore'deki saldırganlığının arkasında ABD'li finans çevrelerinin bulunduğunu ve bu hareketlerin özgürlük karşıtı olduğunu söyleyerek Birleşmiş Milletler bayrağı altında gerçekleşen ABD saldırılarının devam edip daha da genişleyeceğini sorgulayarak makalesini bitirmiştir.¹⁹⁸

6 Ağustos tarihinde yapılan açıklamada 40 kadar ABD askerinin esir edildiği¹⁹⁹ 11 Ağustos'ta yapılan açıklamalarda ise düşman kuvvetlerine Daegu, Busan, Miryan ve Haju bölgelerinde karşı saldırı düzenlenerek askerî yapılarının ve iletişim hatlarının kesildiği açıklanmıştır. Ayrıca düşman kuvvetlerine ait gemi ve uçaklar aracılığıyla sürekli yerleşim yerlerinin bombalandığı, sivil binaların zarar gördüğü ve birçok sivil kaybının yaşandığı bilgisi de verilmiştir.²⁰⁰ 15 Ağustos tarihinde gerçekleştirilen açıklamada; Halk Ordusu'nun desteklediği gerilla birliklerinin cephe gerisinde yer alan Koren, Miryan, Haeju ve Ulsan'da yol ile askerî öneme sahip yapılara zarar vermeye devam ettikleri belirtilmiştir. Güney kıyılarında ilerlemesini sürdüren Halk Ordusu birlikleri ise Koson şehrinin elde edilebilmesi için giriştiği muharebelerde çok sayıda askerî mühimmatı ele geçirmiştir.²⁰¹ 19 Ağustos itibarıyla Gunya bölgesini ele geçiren ve güneye doğru ilerlemesini sürdüren Halk Ordusu birlikleri, Güney Kore ordusunun 5. tümenine ağır kayıplar verdirmiştir. ABD ve

¹⁹⁷ V. Kornilov, *Taynaya Voyna Protiv Korei*, **Pravda**, 11 Ağustos 1950, s.4.

¹⁹⁸ V. Mayevskiy, *Mezhdunarodnoye Obozreniye*, **Pravda**, 14 Ağustos 1950, s.4.

¹⁹⁹ **Pravda**, 07 Ağustos 1950, s.4.

²⁰⁰ **Pravda**, 12 Ağustos 1950, s.4.

²⁰¹ **Pravda**, 16 Ağustos 1950, s.4.

Güney Kore ordularının ABD Hava Kuvvetleri tarafından desteklendiğini belirten KDHC Genelkurmay'ı, Halk Ordusu birliklerinin güney ve doğu kıyıları boyunca yer yer direnç gösteren düşman kuvvetleri karşısında ilerlemeye devam ettiğini bildirmiştir.²⁰² ABD ve Syngman Rhee ordusunun karşı saldırıları karşısında ilerleyişini sürdüren Halk Ordusu askerleri arasında şiddetli çarpışmalar devam ederken 24 Ağustos'ta iki, 26 Ağustos'ta ise üç Amerikan avcı uçağının vurulduğu bilgisi 27 Ağustos tarihinde açıklanmıştır.²⁰³

Ağustos ayı boyunca KDHC Genelkurmayı tarafından yapılan açıklamalar incelendiğinde Kuzey Kore ordusunun ilerlemesinin yavaşladığı görülmektedir. Ancak KDHC Halk Ordusu'nun Kore Yarımadası'nın güney kıyılarına ulaştıkları da görülmektedir. Bu süreçte ortaya çıkan en belirgin ifade, Halk Ordusu askerlerinin tüm cephelerde ABD Silahlı Kuvvetleri ile mücadelelerinin sert bir şekilde devam ettiği bilgisidir. Bu süreçte ABD Hava Kuvvetlerinin, kara muharebelerine havadan destek verdiği bilgisi de sıklıkla aktarılmıştır.

Eylül ayının başı itibariyle de KDHC Halk Ordusu birlikleri güney yönünde ilerlemeye ve ABD ile Güney Kore ordusu karşısında küçük çaplı da olsa taarruz harekâtlarını sürdürmektedir. 3 Eylül tarihinde KDHC Genelkurmayı tarafından yapılan açıklamaya göre doğu kıyısında düşman savunma hattına karşı gerçekleştirilen muharebeler sonucunda 2300 düşman askeri yok edilmiş, 200 düşman askeri de esir alınmıştır. Ayrıca çok sayıda silah ve mühimmat da Halk Ordusu birlikleri tarafından ele geçirilmiştir. KDHC Genelkurmayı'na göre düşman asker ve subaylarının savaş kapasitesi sürekli olarak azalmakta ve “kukla” idarecilerine karşı inançlarını kaybetmektedirler. 80 kadar Güney Koreli askerin Halk Ordusu saflarına katıldığının açıklanmasının yanı sıra 600'den fazla ABD askerinin Halk Ordusu tarafından yok edildiği de mezkûr açıklamaya eklenmiştir.²⁰⁴ 7 Eylül'de sabah ve akşam saatlerinde yapılan iki ayrı açıklamada toplamda 2.000'den fazla düşman askerinin öldürüldüğü, 600'den fazla askerin ise esir alındığı, 8 tankın yanı sıra çok sayıda silah ve mühimmatın da ele geçirildiği

²⁰² **Pravda**, 20 Ağustos 1950, s.4.

²⁰³ **Pravda**, 28 Ağustos 1950, s.4.

²⁰⁴ **Pravda**, 04 Eylül 1950, s.4.

açıklanmıştır. Yapılan açıklamaya ABD Hava Kuvvetlerinin de Pyongyang'ı “barbarca” bombaladığı bilgisi de eklenmiştir. Aynı gün ise Halk Ordusu Başkomutanlığı tarafından Kore’de ABD kayıpları hakkında bir açıklama gerçekleştirilmiştir. ABD ordusu ile gerçekleştirilen muharebeler gün gün verilirken öldürülen veya esir alınan askerlerin hangi cephede savaştıkları ile hangi birliğe ait oldukları da aktarılmıştır. Gerçekleştirilen açıklamaya göre ABD ordusu temmuz ve ağustos ayları boyunca Kore’de 15 bin 176 asker kaybederken 1736 ABD askeri de Halk Ordusu tarafından esir alınmıştır. İlaveten, bu süreçte 45 bin ABD askeri ise yaralanmış ve savaşa devam edememiştir.²⁰⁵

Çinli *Xinhua* Ajansı’nın Çin Dışişleri Bakanlığında almış olduğu bilgiyi aktaran *Pravda*, Çin sınırlarının Kore’de saldırgan eylemlerine devam eden ABD uçakları tarafından taciz edildiğini belirtmiştir. Çin Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı En Lai’nin²⁰⁶ hem Kore’de hem de bölgede barışın sağlanması amacıyla Amerikan birliklerinin Kore’den çekilmesi için Birleşmiş Milletlere çağrı yaptığı da gazete tarafından aktarılmıştır.²⁰⁷

İki ülke arasındaki savaş hâlinin başlamasını takip eden 2 buçuk aylık süreç içerisinde KDHC ilerlemesi sürekli olarak devam etmiş ve Güney Kore ile ABD askerleri Kore Yarımadası’nın güneydoğusunda yer alan Pusan şehri yakınlarına kadar çekilmişlerdir. 13-14 Eylül tarihleri itibarıyla ABD birliklerinin önce güçlü savunma hatları oluşturduğu, yer yer de Halk Ordusu’na karşı saldırılar gerçekleştirdiği bu süreçte KDHC Genelkurmayı tarafından aktarılmıştır. Güney Kore ve ABD askerlerinin Pusan şehri civarında mevzilendiği süreçte, KDHC birliklerinin yer yer ilerlemeleri kaydedilmiş olsa da ele geçirilen bölgeler oldukça küçük yerleşim birimlerini kapsadığı yapılan açıklamalardan çıkarılmaktadır. Yapmış olduğu resmî açıklamalarda kendi kazanımları hakkında KDHC Genelkurmayı’nın detaylı açıklamalar yaptığı görülmektedir. KDHC verilerine göre

²⁰⁵ *Pravda*, 08 Eylül 1950, s. 4.

²⁰⁶ **Zhou En Lai:** 1898 ile 1976 yılları arasında yaşamış Çinli diplomat ve siyaset adamı. Çin İç Savaşı’nda aktif görev aldı. Çin Halk Cumhuriyeti kurulduğunda Başbakan ve Dışişleri Bakanlığı görevlerini üstlendi. Kore Savaşı süresince görevlerine devam etti. ABD’nin 38. Paralel’i geçmesini önlemek amacıyla özellikle BM nezdinde girişimlerde bulundu. 1952 yılında savaşın sonlanmasının ABD’nin Kore ve Tayvan’dan çekilmesiyle sağlanacağını öne sürdü. Edwards, **a.g.e.**, s.60.

²⁰⁷ *Pravda*, 09 Eylül 1950, s.4.

1500 düşman askeri ile pek çok tank ve benzeri ağır savaş silahı etkisiz hâle getirilmiş, belirli miktarda silah ve mühimmatın da ele geçirildiği belirtilmiştir.²⁰⁸

2.3. Türkiye'nin Kore'ye Asker Gönderme Kararı

Demokrat Parti, 14 Mayıs 1950 tarihinde gerçekleşen genel seçimler sonucunda Türkiye'de iktidara gelmiştir. Bu gelişmenin üzerinden çok kısa bir zaman geçmiş olmasına rağmen 25 Haziran 1950'de Kuzey Kore ile Güney Kore arasında savaş başlamıştır. İkinci Dünya Savaşı sonrası gelişen konjonktür çerçevesinde Türkiye, Batı yanlısı bir dış politika benimsemiştir. Bu bağlamda Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü olarak bilinen NATO'ya girmek için müracaatlarda bulunmasına rağmen Türkiye'nin bu isteği NATO Bakanlar Kurulu tarafından reddedilmekteydi. Oluşan savaş hâli BM Güvenlik Konseyi tarafından tedirginlikle karşılanmış ve 27 Haziran 1950 tarihinde BM, üyelerine Kore'de barışın tesis edilmesine yardım etmek amacıyla bir çağrı göndermiştir.²⁰⁹

Kore'deki savaş hâli, Türkiye tarafından da tedirginlikle karşılanmış ve DP Hükûmeti bu durumu Uzak Doğu'da beliren komünizm tehdidi olarak yorumlamıştır. Böylece hükûmet tarafından BM'nin yapmış olduğu çağrının destekleneceği de belirtilmiştir.²¹⁰ Ayrıca Türkiye, tekrardan çıkabilecek yeni bir dünya savaş durumunda yalnız kalmamak ve savaş döneminden zararlı çıkmamak için konumunu Batılı devletler yanında güçlendirmek istiyordu. Yeni kurulan Demokrat Parti Hükûmeti'nin Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü yapmış olduğu açıklamasında, oluşan savaş durumundan Kuzey Kore'yi sorumlu tutmuş ve Kuzey Kore'nin tutumunu eleştirmiştir.²¹¹

Türkiye'nin, Batı Bloğunda yer almak istemesinin ardında ekonomik ve askeri gelişiminin desteklenmesinin yanı sıra güvenliğinin de garanti edilecek olması

²⁰⁸ **Pravda**, 14 Eylül 1950, s.4; **Pravda**, 15 Eylül 1950, s.4.

²⁰⁹ Güven, **a.g.t.**, ss.133-134.

²¹⁰ Mete Kaan Kaynar, *Türkiye'nin Ellili Yılları Üzerine Bazı Notlar, Türkiye'nin 1950'li Yılları*, Haz. Mete Kaan Kaynar, İletişim Yayınları, İstanbul, 2016, s.22.

²¹¹ Ahmet Avcı, **Kore Savaşı'nda Türk Ordusu**, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir, 2015, ss. 28-29.

yatmaktaydı. Demokrat Parti Hükûmeti, Batı Bloğunda yer alarak gönderilecek yardımlar sayesinde ülkenin kalkınmasının sağlanabileceğini de düşünmekteydi.²¹²

DP Hükûmeti, Türkiye'nin SSCB ile sınır komşusu olması dolayısıyla SSCB'yi ve komünizmi kendisi için bir tehdit unsuru olarak görmekteydi. Bu bağlamda DP Hükûmeti, NATO'ya üyeliği bu tehditten korunma olarak görmüş ve millî bir mesele olarak değerlendirmiştir. Ayrıca Başbakan Adnan Menderes, Kore Savaşı'nı NATO'ya üyelik hususunda önemli bir fırsat olarak görmüştür.²¹³

Cumhurbaşkanı Celal Bayar başkanlığında, 25 Temmuz 1950 tarihinde toplanan Bakanlar Kuruluna TBMM Başkanı Refik Koraltan ile Genelkurmay Başkanı Nuri Yamut da katılmıştır. Gerçekleştirilen toplantı sonrasında BM Genel Sekreteri'ne Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü tarafından telgraf gönderilmiş ve “*Barışı korumak ve Kore’de hizmet etmek üzere 4500 mevcutlu silahlı savaş birliğinin Birleşmiş Milletler emrine verilmesi.*” kararı bildirilmiştir.²¹⁴ Böylelikle Türkiye, BM'nin Güney Kore'ye yardım çağrısına, TBMM onayı olmaksızın, 4500 kişilik askerî birliği Kore'ye göndereceğini resmî olarak cevap veren ikinci ülke olmuştur.²¹⁵ Alınan bu karar sonucunda Türkiye Cumhuriyeti, bir savaşta fiilen ilk kez yer almış ve böylelikle konumunu Batı Bloğu içerisinde belirlemiştir.²¹⁶

Alınan karar sonrasında, 3 piyade taburu, 1 topçu taburu ve yardımcı birliklerden oluşan 4500 kişilik tugay oluşturulmuş ve Kore’de, BM emrinde savaşmak üzere tugay hazırlanmaya başlamıştır. Ancak daha sonra tugay, 259 subay, 18 askerî memur, 4 sivil memur, 395 astsubay ve 4414 er olmak üzere 5090 mevcuda ulaşmıştır.²¹⁷

²¹² Nur Seda Temür, **The Korean War and Turkish-American Relations**, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2019, s.105.

²¹³ Nurullah Haşimi, **Türkiye'nin Kore Savaşına Katılmasının Siyasi Nedenleri ve Sonuçları**, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Batman 2014, s.32.

²¹⁴ Sedef Bulut, 38. *Enlemde Güç Mücadelesi: Kore Savaşı ve Türkiye'deki Tezahürleri*, **Mavi Atlas**, C. 6 S.1, 2018, s.191.

²¹⁵ Erkan, **a.g.t.**, ss.80-82.

²¹⁶ Mustafa Arıkan – Ramazan Yaman, *Karamanlı Kore Gazisi Hüseyin Özgül'ün Hatıraları*, **Karaman Araştırmaları – I**, Ed. Hüseyin Muşmal-Erol Yüksel-Mehmet Ali Kapar, Palet Yayınları, Konya 2019, s.229.

²¹⁷ **Kore’de Türk Muharebeleri**, s.27.

Kore'ye asker gönderilmesi kararı Türkiye'de bazı kesimler tarafından tepkiyle karşılanmıştır. Türk Barışseverler Derneği tarafından verilen tepki *Pravda* tarafından Sovyet kamuoyu ile paylaşılmıştır. Behice Boran'ın başkanlığını yaptığı Türk Barışseverler Derneği, Bakanlar Kurulunun almış olduğu Kore'ye asker gönderme kararını eleştiren bir açıklama kaleme alarak Türkiye Büyük Millet Meclisine göndermişlerdir. Meclise gönderilen açıklamada, alınan kararın hem Türk anayasasına hem de BM tüzüğüne aykırı olduğu belirtmiş ve Türkiye'nin savaşın tarafı olmaktan ziyade savaşın sona erdirilmesi için çaba gösteren tarafta olması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca dernek yöneticileri Behice Boran ile Adnan Cemgil imzalı bildiride alınan kararın kaldırılması için Meclisin olağanüstü toplanması gerektiği de belirtilmiştir. *Pravda*, Kudret gazetesinin alınan kararı eleştiren bir yazı neşrettiğini de yukarıda bahsi geçen açıklamanın devamında aktarmıştır.²¹⁸

TASS'ın 16 Ağustos tarihinde Beyrut'tan aktardığına göre *Rakib Al Ahval* gazetesi tarafından Türk Hükûmeti'nin almış olduğu Kore'ye asker gönderme kararını değerlendiren makalesi *Pravda* tarafından aynen yayınlanmıştır. Makalenin içeriğinde, Menderes Hükûmeti'nin ABD baskısıyla savaşa katılma kararını aldığını ve ülkenin politik çevreleri ile halk tabakasında bu kararın ulusal çıkarlara aykırı olduğunun vurgulandığı belirtilmiştir. Ayrıca *Pravda* tarafından aktarılan söz konusu makalede, ABD tarafından Türkiye'ye sağlanan silah yardımları karşılığında bu kararın alındığı ancak söz konusu kararın mecliste alınmaması dolayısıyla hükümsüz sayılabileceği aktarılmıştır. ABD tarafından Türkiye'ye silah yardımının eski silahlar ile sağlanmasının, Türk ordusunu moral yönünden olumsuz etkileyebileceği de mezkûr gazete tarafından kaleme alınmıştır.²¹⁹

2.4. BM Kuvvetlerinin Karşı Taarruzu Sonrası Yaşanan Gelişmeler

Çinli generaller Kore'nin batı kıyılarına özellikle de İnchon bölgesine BM güçlerinin bir karşı saldırıda bulunabileceğinden endişe etmişlerdir. Mao, ağustos ayı

²¹⁸ *Pravda*, 30 Temmuz 1950, s. 4; Kore'ye asker gönderilmesi kararına verilen tepkilerin detayları için bk. Bulut, 38. *Enlemde Güç Mücadelesi*.

²¹⁹ *Pravda*, 17 Ağustos 1950, s.4.

sonunda Stalin ve Kim İl Sung’a ordu mensuplarının endişelerini iletmiştir. Ancak her iki lider de bu uyarıyı dikkate almamıştır.²²⁰

General MacArthur, Çinli generalleri haklı çıkartacak bir şekilde İnchon’dan bir çıkartma yapmayı 22 Temmuz’dan beri planlıyordu. MacArthur’un İnchon’u seçmesinin nedeni bu bölgenin çıkartma yapmak için coğrafi açıdan uygun olmaması dolayısıyla KDHC birlikleri tarafından savunma anlamında ön planda tutulmadığını düşünmesiydi. ABD Genelkurmayı’na mensup deniz subaylarının ikna olmaması üzerine 23 ve 24 Ağustos 1950’de MacArthur, deniz ve kara kuvvet komutanları ile bir araya gelerek 15 Eylül’de İnchon’a çıkartma yapacağını kendilerine bildirmiştir. Uzun süren görüşmelerden sonra 28 Ağustos’ta Amerikan Genelkurmayı MacArthur’un planını onaylamıştır. 4 Eylül’de çıkartmanın tüm safhaları detaylandırılmıştır. 7 Eylül’de Amerikan Genelkurmayı MacArthur’dan planlarını gözden geçirmesini talep etmiş ancak MacArthur buna yanaşmamıştır.²²¹

Eylül ayı başında Japon istihbaratı, Japonya’da yakalanan Kuzey Kore casuslarının üzerinde İnchon çıkartmasının planlarını bulmuştur. Mao; Stalin ve Kim İl Sung’u Kore’nin batı kıyılarında bir çıkartma yapılabileceği hususunda uyarılmış ancak bu uyarı Kim İl Sung tarafından dikkate alınmamıştır.²²²

Çıkartma harekâtı planlandığı gibi 15 Eylül tarihi sabah erken saatlerde başlamış, 15 Eylül gecesi Amerikan birlikleri İnchon’un 3’te birlik bölümünü ele geçirmiştir. Çıkartmanın gerçekleştiği gün sabah erken saatlerde durum hakkında Seul’de bulunan Kuzey Kore karargâhı bilgilendirilmiş, Pyongyang’da bulunan genelkurmaya kendilerine gelen istihbarat bilgisi gönderilmiş ancak genelkurmay gerçekleştirilen çıkartmanın bir savaş hilesi ve yanıltma harekâtı olduğunu düşünerek yardım gönderilmesi hususunda yavaş davranmıştır. İnchon BM kuvvetleri tarafından çıkartma harekâtının gerçekleştirilmesinden sonra Kuzey Kore Genelkurmayı durumun ciddiyetini fark ederek destek gönderme kararı almıştır. 16 ve 17 Eylül’de Kuzey Kore kuvvetleri, BM kuvvetlerine karşı saldırıya geçmiş ancak tank birlikleri tarafından gerçekleştirilen bu saldırı harekâtı, ABD Deniz Piyadeleri

²²⁰ Stueck, **a.g.e.**, ss.78-79.

²²¹ Sandler, **a.g.e.**, ss.85-87; Stueck, **a.g.e.**, ss.85-86.

²²² Sandler, **a.g.e.**, s.89.

tarafından püskürtülmüştür. 19 Eylül'de Amerikan birlikleri Seul'un dışına gelmiş, 20-21 Eylül'de güneyden gelen kuvvetler ile Han Nehri'ni geçmişler, 22 Eylül'de Seul şehrini almak için BM kuvvetleri saldırıya geçmiş, yoğun sokak savaşları sonrasında 26 Eylül'de Seul tamamen BM güçlerinin denetimine girmiştir.

Gerçekleştirilen çıkartma harekâtı diplomatik düzlemde de kendisine karşılık bulmuş, SSCB Dışişleri Halk Komiseri Vişinskiy, BM'ye Kore konusunda görüşmeye hazır olduklarını bildirmiştir. Amerikan diplomatları ise Sovyetlerin görüşme teklini kabul etmenin Kore'deki Amerikan ilerlemesini yavaşlatacağı düşüncesindeydi. 25 Eylül'de Amerikan Genelkurmay'ı, MacArthur'a Kuzey Kore askerî güçlerinin yok edilmesi yönünde bir emir göndermiş, söz konusu bu emir ile ayrıca Mançurya ve Sovyet topraklarına saldırı da kesinlikle yasaklanmıştır.²²³

KDHC Genelkurmayı tarafından 15 Eylül tarihinde yapılan resmî iki açıklamada da ABD tarafından gerçekleştirilen İnchon çıkarması hakkında herhangi bir bilgi verilmemiştir. Daha çok önceki günlerde güney bölgesinde ABD ve Güney Kore birlikleri ile girilen çatışmalar hakkında bilgi verildiği görülmektedir. Bu tarihte KDHC Genelkurmayı'nın vermiş olduğu en önemli bilgi ABD ve Güney Kore birliklerinin KDHC birliklerine karşı saldırı gerçekleştirdiği bilgisidir.²²⁴ 16 Eylül tarihli resmî açıklamada ise Güney Kore'de yer alan Taegu bölgesinde gerçekleşen muharebeler hakkında bilgi verilirken yaklaşık 1250 düşman askerinin etkisiz hâle getirildiği ve çok sayıda teçhizatın ele geçirildiği bilgisi açıklanmıştır. Yapılan açıklamada daha da ilginç olan bir diğer bilgi 9 ve 10 Eylül tarihlerinde Güney bölgelerinde gerçekleşen muharebeler hakkında bilgi verilmiş, bu muharebelerde 660 düşman askerinin öldürüldüğü, 20'si ABD'li olmak üzere 620 askerin esir alındığı paylaşılmıştır.²²⁵ Güney bölgelerinde ABD ve Güney Kore birliklerinin karşı saldırıya kalktıkları her iki haberde verilse de yapılan açıklamalar tüm saldırıların KDHC Halk Ordusu birlikleri tarafından püskürtüldüğü yönündedir. Her iki günde yapılan açıklamalarda İnchon çıkarması hakkında bilgi verilmemesi dikkate değer bir husustur.

²²³ Stueck, **a.g.e.**, ss.88-90; Sandler, **a.g.e.**, ss.91-96

²²⁴ **Pravda**, 16 Eylül 1950, s.4.

²²⁵ **Pravda**, 17 Eylül 1950, s.4.

KDHC Genelkurmayı'nın 17 Eylül'de yapmış olduğu ilk açıklamada da İnchon çıkarması hakkında herhangi bir açıklama yapmamış aksine güneyde devam eden muharebeler hakkında detaylar vermiştir. Yapılan açıklamada 3500 kadar KDHC Halk Ordusu askerinin etkisiz hâle getirildiği bildirilirken 1000 kadar düşman askerinin esir alındığı, çok sayıda askerî araç ve teçhizatın ele geçirildiği, 7 ABD uçağının vurulduğu açıklanmıştır. 16 Eylül tarihinde 50'den fazla ABD uçağının Pyongyang ve çevresindeki yerleşim yerlerini bombaladığı, sivil halka zarar verdiği de bu açıklamada yer almıştır. Ancak aynı gün TASS, KDHC Halk Ordusu Başkomutanlığından elde ettiği bilgide 15-16 Eylül tarihlerinde 300'den fazla Amerikan ve İngiliz gemisiyle İnchon'a çıkartma yaptığı, yapılan çıkartmanın 500'den fazla savaş uçağı tarafından desteklendiğini ve 40.000'den fazla piyadenin tank ve topçu desteğiyle İnchon'a çıktığı belirtilmiştir. İnchon bölgesinde bulunan Kore Halk Ordusu birliklerinden 20 kat daha fazla üstün bir güçle saldıran ABD birlikleri 17 Eylül itibariyle Seul yönünde 12 km ilerlemiştir. Elde edilen bilginin gazeteye yansıyan kısmında dikkat çeken husus ise ABD'nin tüm Uzak Doğu'daki gücüyle İnchon'a saldırdığı ve bu gösterişli saldırının sebebinin *“özgür Koreliler ile Kore'deki savaşlarda almış olduğu büyük ve acı yenilgiler”* olduğudur.²²⁶

Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Pak Hon-yong, Pyongyang'ın ABD uçakları tarafından barbarca bombalanması üzerine BM Genel Sekreteri Lee'ye ve Güvenlik Konseyi başkanlığına konu hakkında bir telgraf göndermiştir. Telgrafta; 16 Eylül'de ABD Hava Kuvvetlerine bağlı uçakların Kuzey Kore'nin başkenti Pyongyang şehrini bombaladıkları, bombalama esnasında açıkça Kızıl Haç işaretleri olmasına rağmen düşen 172 bombanın birçoğunun hastaneleri isabet aldığını çok sayıda insanın öldüğü ve yaralandığını belirtmiştir. Telgrafın devamında ise bu saldırının Cenevre Sözleşmesi'nin ve uluslararası hukukun kabul edilen normlarının açık bir ihlali olduğu, bu tür kasıtlı bombalamalara karşı güçlü bir protesto yapıldığı beyan edilmiştir. Bu telgraftan tüm üyelerin haberdar edilmesini ve bu tür saldırıların önüne geçebilmek için önlem alınmasını ve bu husustan kendisinin bilgilendirilmesini talep etmiştir.²²⁷

²²⁶ **Pravda**, 18 Eylül 1950, s.4.

²²⁷ **Pravda**, 18 Eylül 1950, s.4.

KDHC Genelkurmayı 17 Eylül açıklamalarında; tüm cephelerde ABD güçleriyle çetin muharebelerin sürdüğünü, İnchon'un doğusunda ve Kimpo Havaalanı'nda Seul'e doğru ilerlemek isteyen ABD güçleriyle savaşların devam ettiğini, 2 Amerikan uçağının ve 1 ABD gemisinin vurulduğunu açıklamıştır. Ayrıca Çin Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Zhou En Lai de BM Genel Sekreterliğine ve Güvenlik Konseyi Başkanlığına bir telgraf göndererek Çin hava sahasının ve sınırlarının ABD uçakları tarafından taciz edildiğini, bu konuda bir gündem maddesi oluşturarak konuyu tartışıp bir çözüm bulunmasını talep etmiştir.²²⁸

BM kuvvetlerinin Seul kuşatması süreci de *Pravda*'da kendisine yer bulmuştur. Daha önce olduğu gibi KDHC Genelkurmayı tarafından yapılan resmî açıklamaları sayfasına taşıyan gazete, bu süreçte de aynı yolu izlemiş ve süreci gün be gün okuyucusuyla paylaşmıştır. 19 Eylül'de yapılan açıklamada İnchon'un doğusunda Seul istikametinde muharebelerin sürdüğü aktarılırken 20'sinde yapılan açıklamada düşman birliklerinin Seul'e doğru ilerlemeye devam ettiği ve Han Nehri'ni zorladıkları bildirilmiştir. 22'sinde yapılan resmî açıklamada ise BM kuvvetlerinin tüm cephelerde karşı taarruza geçtiği ve Halk Ordusu birliklerinin özellikle Seul yönünde şiddetli savunma savaşı verdiği aktarılmıştır. 23 Eylül'de KDHC Genelkurmayı'nın yapmış olduğu açıklamada ise Seul şehrinin, Halk Ordusu birlikleri ile Seul halkı tarafından şehri almak için saldıran BM kuvvetlerine karşı vatansever bir şekilde savunulmaya devam edildiği açıklanmıştır.²²⁹ 24 Eylül'de gerçekleştirilen resmî açıklamada Seul'ün doğusunda ve batısında savunma savaşının devam ettiği ve bu süreçte BM kuvvetlerinin çok sayıda teçhizatıyla birlikte 1200 civarında askerini de kaybettiği bilgisi yer almıştır. KDHC Genelkurmayı 26 Eylül 1950 tarihinde gerçekleştirmiş olduğu açıklamada Amerikan kuvvetlerinin aynı gün sabah saatlerinde Seul'e doğru yöneldikleri açıklanmış, günlerdir Seul merkezinde mücadele eden Halk Ordusu birliklerinin ise bu süreçte 2500 askerini kaybettiği belirtilmiştir.²³⁰

²²⁸ **Pravda**, 19 Eylül 1950, s.4.

²²⁹ **Pravda**, 20 Eylül 1950, s.4; 21 Eylül 1950, s.4; 23 Eylül 1950, s.4; 24 Eylül 1950, s.4.

²³⁰ **Pravda**, 25 Eylül 1950, s.4; 27 Eylül 1950, s.4.

SSCB'nin Kuzey Kore Büyükelçisi Ştkov, İnchon çıkarması ile ilgili *Pravda* gazetesinde yayınlanmış bir makalenin yazarının, halkı paniğe sevk etmekten dolayı tutuklanmasını ve yargılanmasını Stalin'e önermiş, Stalin ise bunun üzerine 27 Eylül'de Ştkov ve Kore'deki Sovyet askerî danışmanlarını istihbarat konularında bilgisiz olmakla ve körlükle suçlamıştır.²³¹

Kore'deki durumu görüşmek amacıyla 29 Eylül 1950 tarihinde BM Genel Kurulu toplanmıştır. Gerçekleştirilen toplantıda Kore'nin geleceği hakkında Genel Kurula, Kore'nin tamamında barış koşullarının sağlanması ve yeni bir hükûmet kurularak seçimlerin gerçekleştirilmesi yönünde kendi çıkarlarına uygun bir önerge sunmuş ancak 30 Eylül'de Hindistan bu önergeyi reddetmiştir. 2 Ekim'de Çin Dışişleri Bakanı En Lai, Hindistan Büyükelçisine, ABD kuvvetlerinin 38. paraleli geçmesi hâlinde Çin'in bu duruma kayıtsız kalmayarak müdahale edeceğini bildirmiştir. 30 Eylül tarihinde ABD Savunma Bakanı Marshall, General MacArthur'a 38. paralelin kuzeyine ilerlemesi hususunda serbest olduğunu bildirmiştir.²³²

Pravda'nın 27 Eylül ile 1 Ekim 1950 tarih aralığı incelendiğinde KDHC Genelkurmayı'nın yapmış olduğu açıklamalara paralel bir şekilde Seul'ün savunmasının hâlâ devam ettiği gazetenin haberlerine yansımaktadır. Ancak ilgili haberler incelendiğinde cephenin tüm bölgelerinde savunma savaşının sürdüğü bilgisi verildiği görülmektedir, buradan da Seul şehir merkezinin BM kuvvetleri kontrolüne geçerken şehrin dışında kalan bölgelerde KDHC Halk Ordusu'nun savunma savaşına devam ettiği düşünülmektedir.²³³ Bu düşünceyi kanıtlar nitelikteki haber ise *Pravda* tarafından 2 Ekim tarihinde yayınlanmıştır. Pyongyang yönetiminin 1 Ekim tarihli açıklamasında 29 Eylül tarihi itibarıyla Halk Ordusu birliklerinin Seul'ün merkezinden çıkarak 1-2 km kuzey ve kuzeydoğusundaki mevzilere çekildiği bilgisi olmuştur.²³⁴ Böylece Seul şehrinin BM kuvvetlerinin kontrolüne

²³¹ **Wilson Center Digital Archive**, Telegramm From Feng Xi (Stalin) to Matveyev (Razovayev V. N.) and T.F. Ştkov, 27 Eylül 1950; Sandler, **a.g.e.**, s.101.

²³² Stueck, **a.g.e.**, ss.91-94.

²³³ **Pravda**, 1 Ekim 1950, s.4.

²³⁴ **Pravda**, 2 Ekim 1950, s.4.

geçtiği dolaylı bir şekilde hem Kuzey Kore hem de Sovyet kamuoyuyla paylaşılmıştır.

SSCB delegesi Malik ve SSCB'nin müttefikleri tarafından BM Genel Kuruluna daha önce sunulan İngiltere-ABD önergesine karşı yeni bir önerge sunulmuştur. Mezkûr önergede Kore'de ateşkesin ilan edilmesi, yabancı birliklerin Kore'den çekilmesi, Kuzey ve Güney Kore'nin ortaklaşa kuracağı bir komisyon kontrolünde seçimlerin gerçekleştirilmesi ve BM'nin bu süreci denetlemek için ayrı bir komite kurması sunulmuştur. Bunun üzerine Hindistan'ın BM delegesi, ABD ve Sovyet önergelerinin beraber değerlendirilmesi ve gerekirse iki önerge arasında birliktelik sağlanması için ayrı bir komite kurulması yönünde başka bir önerge sunmuştur. 6 Ekim'de BM, ABD'nin çabaları ile hem Sovyet önergesinin hem de Hindistan önergesinin reddi sağlanmıştır. Bunun üzerine ABD'nin BM birliklerini Kuzey Kore topraklarına sokması önünde herhangi bir engel kalmamıştır.²³⁵

Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti lider Kim İl Sung, 11 Ekim 1950'de radyo aracılığıyla halka ve orduya seslenmiştir. Konuşmasına Amerikan emperyalizminin Kore'yi kolonisi hâline getirmek için uğraştığını belirterek başlayan Sung, ordunun vatan topraklarını savunmak için geri çekilmek zorunda kaldığını, vatanın çok tehlikeli bir durumla karşı karşıya kaldığını belirtmiştir. Savaşı başlatan ve kendilerinin barışçıl yollarla birleşme teklifini reddedenin Syngman Rhee olduğunu da söyleyen Kim İl Sung, Rhee'yi kardeş katiliği ile suçlamış ve savaşın akıbeti hakkında bilgiler vermiştir. Düşman kuvvetlerinin 38. paralele ulaştığını ve kuzeye doğru saldırdığını da belirten Kim İl Sung, tüm Kore halkına birlik çağrısı yaparak konuşmasını sonlandırmıştır.²³⁶

ABD Başkanı Truman ile General MacArthur 15 Ekim'de Wake Adası'nda görüşmüştür. İkilinin görüşeceği bilgisi Pravda'nın 13 Ekim tarihli sayısında Truman'ın, MacArthur ile Pasifik Okyanusu'nda gerçekleştireceği görüşme için Washington'dan ayrıldığı şeklinde yansımıştır. MacArthur görüşme esnasında Kore'de devam etmekte olan savaş hâline Çin veya SSCB'nin müdahale etme

²³⁵ Stueck, a.g.e., s.94.

²³⁶ **Pravda**, 12 Ekim 1950, s.3.

ihtimalinin çok düşük olduğunu belirtmiş, Kuzey Kore yönetiminin de kasım sonuna kadar tamamen yenileceğini iddia etmiştir. Bu görüşmede MacArthur, Koreli olmayan askerlerin de 38. paralelin ötesine geçeceğini Başkan Truman'a ima etmiş, olumsuz bir tepki ile karşılaşmaması üzerine 17 Ekim'de BM kuvvetleri kuzeye doğru 50 mil ilerleme kaydetmiştir. 24 Ekim'de ise bütün birliklere Yalu Nehri'ne doğru ilerlenmesi emrini iletmiştir. ABD Genelkurmayı'nın konu ile ilgili açıklama talebi üzerine MacArthur, ilerlemenin askerî bir gereklilik olduğunu, Koreli olmayan birliklerin kullanılmaması emrinin geçici olduğunu ve ABD Savunma Bakanı Marshall'ın bu hususta kendisine onay verdiğini ifade etmiştir. Ayrıca, Başkan Truman'ın da konu hakkında bilgisi olduğunu iddia etmiştir.²³⁷

BM kuvvetleri, 17 Ekim'de Hamhung ve Hungnam şehirlerini ele geçirmiştir. 19 Ekim'de ABD ve Güney Kore kuvvetleri Pyongyang'a saldırı başlatmış ve 20 Ekim'de Pyongyang'ı ele geçirmişlerdir. Pyongyang'ın ele geçirilmesinden sonra Güney Kore ve ABD arasında, Kuzey Kore'nin ele geçirilen topraklarının kim tarafından yönetileceği hususunda tartışmalar da başlamıştır. Güney Kore'ye göre Kore'deki tek yasal hükûmet kendileri olduğu için ele geçirilen Kuzey Kore topraklarının da kendileri tarafından idare edilmesi gerektiği savunulmuştur. ABD ise Kuzey Kore'de demokratik hükûmetin BM gözetiminde kurulması gerektiğini savunmuştur.²³⁸

BM kuvvetlerinin Pyongyang'a karşı taarruza geçtiği bilgisi *Pravda*'da ilk kez 21 Ekim tarihinde yayınlanan nüshasında verilmiştir. KDHC Genelkurmayı tarafından 20 Ekim'de yapılan açıklamaları sayfasında yayınlamaya devam eden gazete, ABD ve Güney Kore birliklerinin kuzeye doğru ilerlemeye devam ettiğini ve Halk Ordusu birliklerinin de savunma savaşına devam ettiğini aktarmıştır. ABD ve Güney Kore birliklerinin Pyongyang'a doğru ilerlemeye çalıştığı bilgisi de ilgili haber içerisinde yer almıştır.²³⁹ Bir sonraki gün yapılan açıklamaya göre Halk Ordusu birlikleri ABD ve Güney Kore ordularının gerçekleştirdiği saldırılara karşı Pyongyang şehri yakınlarında savunma mevzileri kurduğunu, Pyongyang'ın

²³⁷ Stueck, a.g.e., ss.106-107; *Pravda*, 13 Ekim 1950, s.4.

²³⁸ Wada Haruki, *The Korean War An International History*, Rowman & Littlefield, Maryland, 2014, ss.139-140.

²³⁹ *Pravda*, 21 Ekim 1950, s.4.

kuzeyine de ABD askerlerinin hava saldırısı gerçekleştiği burada Halk Ordusu'nun çok sayıda zayıat verdiğini ve Hamhung bölgesinde karşı taraf ordularının üstün olduğu açıklanmıştır.²⁴⁰ 22 Ekim tarihinde ise Pyongyang'ın kuzeydoğu ve kuzeybatı bölgelerinde Halk Ordusu'nun savunma savaşlarının devam ettiği ayrıca Pyongyang sokaklarında da Halk Ordusu tarafından muharebelerin sürdüğü aktarılmıştır.²⁴¹ Böylece Pyongyang şehrine ABD ve Güney Kore ordularına bağlı birliklerin girdiği teyit edilmiştir. Ayrıca bu süreçte dikkat çeken bir diğer husus ise daha önce resmî yayınların veriliş noktası olarak Pyongyang verilirken KDHC Genelkurmayı tarafından yapılan açıklamaların elde edildiği yer konusunda *Pravda* tarafından herhangi bir bilgi paylaşılmamıştır. Kuvvetle muhtemeldir ki Pyongyang şehri yönetim kademeleri tarafından boşaltılmıştır.

26 Ekim tarihinde yapılan açıklamada Pyongyang'ın kuzey ve kuzeydoğu bölgelerinde Halk Ordusu birliklerinin savunma pozisyonunu devam ettirdiği, Hamhung'un kuzeyinde yer alan doğu kıyılarında da durumun aynı şekilde sürdüğü belirtilmiştir.²⁴² Böylelikle Pyongyang şehrinin ABD ve Güney Kore denetimine girdiği dolaylı olarak gazete aracılığıyla aktarılırken Hamhung şehrinin coğrafi konumu da düşünüldüğünde ABD ve Güney Kore birliklerinin Kuzey Kore içerisinde kuzeye doğru ilerlemesinin sürdüğü ve Çin sınırına yaklaştığı açıkça görülmektedir.

²⁴⁰ *Pravda*, 22 Ekim 1950, s.4.

²⁴¹ *Pravda*, 23 Ekim 1950, s.4.

²⁴² *Pravda*, 26 Ekim 1950, s.4.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇİN'İN SAVAŞA GİRMESİ SONRASI YAŞANAN GELİŞMELER

3.1. Çin'in Savaşa Girmesi

ABD'li istihbarat örgütleri 1950'nin Eylül ve Ekim aylarında Çin'in savaşa girmeyeceğini düşünüyorlardı. Her ne kadar Çinli gönüllülerin Kuzey Kore'ye yardıma geleceği veya Mançurya'nın işgal edilmesinden korkan Çin'in Kuzey Kore'ye girme ihtimali tartışılsa da Çin'in büyük bir askerî operasyon yapacağı ABD'liler tarafından tahmin edilmemekteydi. Bu düşüncenin oluşmasındaki temel neden Moskova'nın olası bir dünya savaşından korkması ve bu sebeple de Çin'e savaşa girmemesi yönünde baskı yaptığının düşünülmesidir.²⁴³ Ancak Washington'daki İngiliz büyükelçisi, Amerikan Dışişleri Bakanlığı Müsteşarına Hindistan'da elde edilen ve Çin Halk Cumhuriyeti Genelkurmay Başkan Vekili Nie Rongzhen ve Dışişleri Bakanı En Lai'nin görüşmelerinin olduğu bir telgrafı iletmiştir. Mevzubahis telgraf içerisinde General Rongzhen'in Amerikan uçaklarının Mançurya'yı bombalamasından çok rahatsız olduğu, En Lai ise Birleşmiş Milletlerin Çin'e karşı bir yükümlülüğünün olmaması dolayısıyla Çin'in de BM'ye karşı herhangi bir yükümlülüğünün olmadığını belirtmiştir.²⁴⁴ Sandler'e göre Çin Kore'ye müdahale için asker göndermeyi kabul edene kadar Stalin, Kim İl Sung'tan ve hükûmetinden umudu kesmişti.²⁴⁵

Kore Savaşı'nın başlamasını takip eden ilk üç haftalık süreç içerisinde, Çinli askerî istihbarat grubu KDHC'nin başkenti Pyongyang'a gelmiş, 4 Ağustos'tan itibaren de Çin Halk Cumhuriyeti lideri Mao da Kuzey Kore'ye gönüllü adı altında toplanacak ordu ile yardım etmeyi göz önünde bulundurmıştır. BM kuvvetlerinin 15 Eylül tarihinde gerçekleştirdiği İnchon çıkarması esnasında yüksek rütbeli Kuzey Kore subayları, Çin'den askerî destek talep etmiştir. Kim İl Sung, 29 Eylül'de Stalin ile bir görüşme gerçekleştirir ve kendisinden doğrudan askerî yardım talebinde bulunmuştur. Stalin, daha fazla silah ve teçhizat göndereceği hususunda teminat

²⁴³ Cumings, **a.g.e.**, s.35.

²⁴⁴ Stueck, **a.g.e.**, s.91.

²⁴⁵ Sander, **a.g.e.**, s.109.

vermiş, asker gönderilmesi hususunda da bunun resmî olmasından ziyade halk gönüllüleri şeklinde olması gerektiğini ancak bu mesele hakkında Çin ile görüşme yapması icap ettiğini kendisine belirtmiştir. 30 Eylül'de Mao, Stalin'e Kuzey Kore'ye 12 tümen asker göndermeye karar verdiğini söylemiş, Stalin ise Amerikalılara saldırmanın bir dünya savaşı çıkarma ihtimalinden duyduğu endişe neticesinde Mao'ya engel olmuştur. 1 Ekim'de Kim İl Sung, Çin büyükelçisi ile görüşmüş ve Çin askerlerinin Yalu Nehri'ni en kısa sürede geçmesini istemiştir. 2 Ekim'de Mao, Çin Komünist Partisi Politbürosunda Kore'ye asker gönderilmesi hususunda toplantı düzenlemiştir. Zhou En Lai ve General Limbiao, Çin'in ABD'ye müdahale edecek kadar güçlü olmadığını ve dışarıya müdahale etmeden önce içteki sorunların çözülmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Mao ise buna karşılık komşularına yardım etmemenin utanılacak bir şey olduğunu ve ABD ile savaşın kaçınılmaz olduğunu belirtmiştir. Bunun üzerine Politbüro, SSCB hava desteği ve askerî mühimmat sağladığı sürece Çin askerlerinin Kore'ye girmesini onaylamıştır.²⁴⁶

SSCB'nin Çin Büyükelçisi Nikolay Roshchin aracılığıyla Mao, Stalin'e 2 Ekim'de, Kuzey Kore'ye yardım amacıyla birkaç tümen asker göndermeyi düşündüğünü ancak daha detaylı incelemelerde hem Kore Meselesi'nin askerî olarak çözülmesinin zor olacağı hem de bu durumun Çin, ABD ve SSCB'yi bir dünya savaşına sürükleme ihtimali olduğunu fark ettiğini bildirmiştir. Ayrıca Merkez Komitedeki bazı yoldaşların temkinli olunması gerektiği yönündeki uyarıları hususunda Stalin'den fikir istediğini ve bunun için En Lai ve Limbiao'yu SSCB'ye göndermek istediğini belirten bir telgraf göndermiştir. Büyükelçi Roshchin, telgrafi Stalin'e iletmış ve Çin'in söylediğinden daha fazla asker gönderebileceğini ancak Çin Halk Cumhuriyeti ordusunun teçhizat sıkıntısı çektiğini ve telgrafın asıl gönderilme amacının SSCB'den teçhizat yardımı almak olduğu yönündeki düşüncesini ilgili telgrafa eklemiştir. SSCB yöneticileri de büyükelçinin eklemiş

²⁴⁶ Cumings, **a.g.e.**, ss.35-36; Stueck, **a.g.e.**; ss.92-95. BM kuvvetlerine bağlı istihbaratçılar Yalu nehri civarında 24 Çin tümeninin, onun dışında Mançurya içerisinde 14 Çin tümeninin bulunduğunu tespit etmiş, ancak CIA komünist tehdidinin görüldüğünden daha düşük olduğunu ve bir müdahale olma ihtimalinin yüksek olmadığını iddia etmiştir. bk. Sandler, **a.g.e.**, ss.111-112.

olduğu düşünceler ile aynı fikirde olduklarını beyan etmişlerdir. Onlara göre En Lai, Stalin ile pazarlık etmek amacıyla SSCB'ye gelecekti.²⁴⁷

Ekim ayının başında Tokyo'ya giden ABD donanmasının Uzak Doğu'da bulunan filo sorumlularından Amiral Arleigh Burke, Japon amiraller ile görüşerek En Lai'nin tehdidi hakkında görüşlerine başvurmuştur. Japon amiraller, tehdidin ciddi olduğunu ve Koreli olmayan birliklerin 38. paraleli geçmesi durumunda Çin'in müdahale edebileceğini kendisine belirtmişlerdir. Amiral Burke bunun üzerine MacArthur'un istihbarat sorumlularıyla görüşmüş, onlar ise Japon amirallerin görüşlerinin kanıta dayanmadığını belirtmişlerdir. Diğer bir taraftan ABD Dışişleri Bakanlığı içindeki Çin uzmanları, tehdidin ciddiye alınması gerektiğini ve harekâtın bu bağlamda değerlendirilmesi gerektiğini Acheson'a bildirmişlerdir. Ancak o askerî hazırlıkların devam ettiğini ve planda herhangi bir gecikme olamayacağını, gecikme olması hâlinde Çin müdahalesi riskinin daha da artacağını söylemiştir.²⁴⁸

Bruce Cumings'e göre Kuzey Kore ve Çin arşiv belgeleri, Çin'in savaşa sadece sınırlarını korumak için girmediğini düşündürmektedir. Savaşın başında Mao, Kuzey Kore'nin zayıflaması hâlinde Çin'in Kore'ye yardım etme mecburiyetinin olduğunu, zira Çin İç Savaşı ve Japon işgali dönemlerinde çok sayıda Kuzey Korelinin kendilerine yardım ettiğini vurgulamıştır. 1 Ekim tarihinde, ABD güçlerinin 38. paraleli geçmesi üzerine Mao müdahale etme kararı almış ve ertesi gün durum hakkında Stalin'e bilgi vermiştir. Aynı gün MacArthur, kendi üstlerine askerî operasyonlarının genişliğinin, askerî yükümlülüklerine ve Kore'nin uluslararası sınırlarına bağlı olduğunu, 38. paralelin kendisi için hiçbir anlam ifade etmediğini iletmiştir. Cumings, Çin'in savaşa müdahil olmasının sebebinin ABD'nin Yalu Nehri'ne gelmesi değil ABD'nin 38. paraleli geçmesi olarak yorumlamaktadır. Stueck'e göre ise Politbüroda daha sonra gerçekleşen ikinci bir oylamada alınan karar gereğince Güney Kore birliklerinin 38. paraleli geçmesi durumunda Çin tarafından herhangi bir müdahale olmayacaktır.²⁴⁹ CIA raporlarına göre Ekim ayında Çin ile Sovyetler Birliği arasında gizli bir antlaşma imzalanmıştır. Bu antlaşmaya

²⁴⁷ Wada Haruki, **The Korean War**, ss.129-130.

²⁴⁸ Stueck, **a.g.e.**, s.97.

²⁴⁹ Cumings, **a.g.e.**, s.36, Stueck, **a.g.e.**, s.98.

göre BM kuvvetlerinin 38. paraleli geçmesi üzerine Çin komünistleri, Sovyet birliklerinin doğrudan yardımını talep edecektir. Ayrıca bu belgede, olası bir dünya savaşı çıkma ihtimaline karşı Çin'in doğu bölgelerine asker yığmaya devam ettiği bilgisi de paylaşılmıştır. CIA'in raporunda yer alan bir diğer ilginç nokta ise farklı kaynaklardan aldıkları ve güvenilirlik olarak nitelendirdikleri Ekim 1950'de Çin-Sovyet Antlaşması imzalanmış olduğu bilgisidir.²⁵⁰

Kore'de nükleer ve biyolojik silah kullanımı yönünde ilk iddialar henüz savaşın ilk safhası döneminde ortaya atılmaya başlanmıştır. Çinli lider Mao, Çin'in Kore'ye müdahale etmesi hâlinde ABD'nin atom bombaları ile Çin'e saldırması ihtimalini düşünmektedir.²⁵¹

Kore Savaşı'nda karşılıklı, biyolojik ve kimyasal silah kullanıldığı iddiasıyla taraflar birbirlerini suçlamıştır. Çinli gazeteler bu süreçte ABD Hava Kuvvetlerine ait uçaklar tarafından kolera virüsü taşıyan böcekleri Kuzey Kore topraklarına attıklarının yetkililer ve yerel halk tarafından görüldüğünü iddia etmişlerdir. Ayrıca SSCB'nin BM Delegesi Jakov Malik, BM Genel Kuruluna ABD'nin Kuzey Kore'de zehirli gaz kullandığını sunmuştur. 1950 yılının sonbaharında Pyongyang'ı ele geçiren BM yetkilileri Kim İl Sung Tıp Okulu'nda, çok sayıda mikrop kültürü bulmuşlardır. Ayrıca 8. ordunun Halk Sağlığı ve Refahtan sorumlu komutanı Kim İl Sung Tıp Okulu'nun yanı sıra diğer tıp tesislerinde de çalışan işçilerin sorgulandığını ve anlattıklarından Kuzey Kore'de biyolojik araştırmalar yapıldığı sonucunun çıkarılabileceğini belirtmişlerdir.²⁵²

Mao 7 Ekim'de, Stalin'e Kuzey Kore'ye 9 tümen birlik göndereceğini ancak gönderdiği asker sayısının çok olmasından dolayı bir gecikme yaşanacağını ve En Lai'yi de görüşmeler için SSCB'ye göndereceğini iletmıştır. Stalin ise 8 Ekim'de Kim İl Sung'u durum hakkında bilgilendirmiş ve Kuzey Kore güçlerinin geri çekilmemesini tavsiye etmiştir. Aynı gün Mao da Kim İl Sung'a durum hakkında bilgi vermiştir. Zhou En Lai 10 Ekim'de Sochi'de Stalin ile görüşmüştür. Bu görüşmede En Lai, Çin'in askerî teçhizatının yetersizliğinden bahsetmiş; Stalin ise

²⁵⁰ CIA Digital Library, General CIA Records, 27 Mart 1951, CIA-RDP82-00457R007300450009-7.

²⁵¹ Stueck, *The Korean War*, s.121.

²⁵² Sandler, *a.g.e.*, ss. 207-208.

SSCB ve Çin'in ABD ve İngiltere'den daha güçlü olduğunu ama SSCB'nin yeni bir dünya savaşına hazır olmadığını kendisine iletmiştir. Çin kuvvetlerinin Kore'ye girmesi hâlinde Stalin, Çin'e büyük miktarda askerî teçhizat göndereceğini vaat etmiştir. Gerçekleştirilen bu görüşmede En Lai Stalin'den, Sovyet Hava Kuvvetlerinin Çin kıyılarını korumasını talep etmişse de Stalin, Sovyet Hava Kuvvetlerinin Çin kuvvetlerine destek vermek için hazır olmadığını belirtmiştir. Stalin ile En Lai, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne durumu anlatan bir telgraf göndermiştir. Bunun üzerine Mao, Mançurya'daki askerî birliklerin hareketinin durdurulmasını emretmiş ve Mançurya'da görev yapan komutanları Pekin'e çağırmıştır. 13 Ekim'de Çin Komünist Parti Politbürosu yeniden toplanmış ve Kore'ye müdahale edilmesine karar verilmiştir. 19 Ekim tarihi itibarıyla Çin kuvvetleri Yalu Nehri'ni geçmeye başlamışlardır.²⁵³

3.2. Çin'in Savaşa Girmesi Sonrası Yaşanan Gelişmeler

Yalu Nehri'ni 19 Ekim tarihi itibarıyla geçmeye başlayan Çin kuvvetleri; 26 Ekim'e kadar 18 tümen ve 260 bin askeri Kuzey Kore topraklarına sokmuştur. Çin ordusuna mensup birlikler 25 Ekim tarihinde ilk kez ABD kuvvetlerine saldırmışlar ve çok sayıda ABD askerini etkisiz hâle getirmeleri sonrasında geri çekilmişlerdir. Çin'in gerçekleştirmiş olduğu bu saldırının sebebi, ABD'nin kendi sınırlarına doğru ilerlemesini durdurmaktır. 27 Ekim'de Amerikalılar tekrar kuzeye doğru ilerlemeye başlamışlar ve bunun üzerine Çin güçleri, Amerikan askerlerini Kuzey Kore'nin içlerine doğru çekip ikmal hatlarını keserek lojistik sıkıntı yaşamalarını ve böylelikle kış aylarında da karşı saldırıya geçmeyi planlamışlardır. 6 Kasım'da MacArthur, Çin askerlerinin Kore'ye girişini durdurmak için Kore sınırındaki köprülerin bombalanmasını emretmiş, Amerikan Genelkurmayı ise duruma müdahale ederek emrin uygulanmasını engelleyerek Çin sınırına 5 mil mesafede hava operasyonu yapılmasını yasaklamıştır.²⁵⁴

Kore'de konuşlu ABD 8. ordusunun komutanı, 30 Ekim tarihine kadar 10'dan fazla Çin askerinin esir alındığını, sorgulama esnasında esirlerin şu an Kore'de

²⁵³ Haruki, **a.g.e.**, ss.131-133; Stueck, **a.g.e.**, s.101

²⁵⁴ Cumings, **a.g.e.**, ss.36-37; Stueck, **a.g.e.**, s.111; Haruki, **a.g.e.**, s.144.

bulunan 39. ordunun farklı birliklerine ait olduğunu tespit edildiğini rapor etmiştir. Ancak CIA, Mançurya-Kore sınırında büyük Çin kuvvetlerinin hazır olmasına rağmen henüz Kore’de Çin birliklerinin varlığını doğrulayamadığını, Çin’in Kore’ye doğrudan müdahalesinin hâlihazırda olası olmadığı görüşünü savunmaktadır. Ayrıca CIA, alınan esirlerin BM kuvvetlerinin yavaşlatmak ve Kuzey Kore birliklerinin toparlanmak için lazım olan süreyi kazanmalarını sağlamak için yalan ifade verebilecekleri yönündeki olasılığı da göz önünde bulundurmaktadır.²⁵⁵

Çin’de bulunan partiler Kore Savaşı hakkında 4 Kasım’da ortak bir açıklama yapmışlardır. *Çin Demokratik Partilerinin Ortak Beyanı* başlığıyla *Pravda*’nın sütunlarına taşıdığı haberde, ABD’nin başını çektiği saldırgan hareketlerin Çin’in güvenliğini ciddi şekilde tehdit etmeye başladığı kara, hava ve deniz sınırlarını ihlal eden saldırıların gerçekleştirildiği yer almıştır. Yapılan açıklamada, 25 Haziran’da ABD’nin desteğiyle Kore’de saldırıların başladığı böylelikle özellikle ABD’nin sadece Kore Demokratik Halk Cumhuriyetini değil aynı zamanda tüm Kore’yi, Çin’i ve hatta Asya üzerinde hâkimiyet kurarak dünyayı fethetmek istedikleri belirtilmiştir. Açıklama içerisinde Zhou Enlai’nin daha önce yapmış olduğu 475 milyon Çin vatandaşının ne yabancı saldırılarına ne de komşularının kendi kaderiyle baş başa kalmalarına tahammül edemeyeceği bilgisi paylaşılmıştır. Çin halkının barıştan yana olduğu ve Kore Meselesi’nin de barışçıl yollarla çözülmesi gerektiği de açıklama içerisinde yer almıştır. Ancak ABD ve müttefikleri meselenin barışçıl yollarla çözülmesi yerine, güçlerini artırarak 38. paraleli Çin sınırında bulunan Yalu ve Tumingjiang’a kadar getirmişlerdir. Açıklamanın sonunda Çin’de bulunan tüm demokratik partilerin, Çin halkının adalet talebine arka çıkacaklarını ve gönüllü olarak ABD’ye direnme, Kore’ye yardım etme, vatanlarını koruma görevini üstlenen tüm Çin halkını destekleyeceklerini belirtmişlerdir.²⁵⁶

Sandler, 6 Kasım’da gerçekleşen Çin saldırısının Çin’in savaşa müdahil olduğu ilk saldırı olmadığını aksine Çin’in gerçekleştirmiş olduğu ilk dalga saldırılarının

²⁵⁵ CIA Digital Library, Baptism By Fire: CIA Analysis of the Korean War Overview, 30.10.1950, CIA-RDO78-01617A006100020051-3.

²⁵⁶ *Pravda*, 5 Ekim 1950, s.4.

bitişi olduğunu iddia etmektedir. Çünkü saldırıdan sonra Çin güçleri, Kuzey Kore'deki kırsal kesimlere çekilmiştir.²⁵⁷

Çin kuvvetlerinin Kuzey Kore'de girmiş oldukları mücadeleler hakkında 6 Kasım ile 10 Kasım tarihleri arasında yayınlanan *Pravda*'nın sayılarında herhangi bir bilgi yer almamaktadır. Bu süreçte sadece Halk Ordusu birliklerinin muharebelere devam ettiği bilgisi kısaca verilmiştir.

General MacArthur, 7 Kasım günü Washington'a gönderdiği bir mesajda BM kuvvetlerinin korunması için BM Hava Kuvvetlerinin, Çin Hava Kuvvetleri ile Çin sınırları içinde de çatışma izni istemiştir. 8 Kasım'da ABD Genelkurmayı, MacArthur'a, daha önce verilen Kuzey Kore silahlı kuvvetlerini yok etme görevinin yeniden değerlendirilmesi gerektiğini iletmiştir. MacArthur'un 9 Kasım'da vermiş olduğu cevapta, verilen emirde yapılacak herhangi bir değişikliğin Çin kuvvetlerinin Kuzey Kore'ye yerleşmesi ve çok sayıda Amerikan askerinin uzun bir süre boyunca Kore sınırında tutulması gerekliliğini ortaya çıkaracağını ve bu durumda da Güney Koreliler nezdinde Amerikalılara karşı düşmanlık yaratacağını belirtmiştir.²⁵⁸

Pekin'de 9 Kasım tarihinde 700 kişinin katıldığı *Evrensel Barışı Koruma Komitesi* toplantısı gerçekleştirilmiş ve ABD'nin saldırgan tutumları eleştirilmiştir. Gerçekleşen toplantıda oy birliği ile evrensel barışı korumak için gerekli koşulun olduğu ve Kore halkına verilecek yardımların destekleneceği ile Amerikan saldırganlığına karşı mücadele kararı çıkmıştır. Ayrıca toplantıda Çin'de yer alan partilerin daha önce yapmış olduğu açıklamaların destekleneceği de belirtilmiştir.²⁵⁹

Çin'in gönüllüler olarak savaşta yer aldığı bilgisi *Pravda*'da ilk kez 11 Kasım tarihinde yer almıştı. 9 Kasım tarihinde KDHC Genelkurmayı tarafından yapılan açıklamada 25 Ekim ile 4 Kasım tarihleri arasında gerçekleşen muharebelerin bir bilançosu ortaya konmuştur. İlgili açıklamada Halk Ordusu birliklerinin belirtilen tarihler arasında cephelerde önemli başarılar elde ettiği belirtilmiştir. Gönüllü Çin birliklerinin ABD saldırganlıklarıyla mücadele etmek, Kore halkına özgürlük

²⁵⁷ Sandler, **a.g.e.**, s.120.

²⁵⁸ Stueck, **a.g.e.**, ss.113-114.

²⁵⁹ **Pravda**, 10 Kasım 1950, s.4.

mücadelesinde destek vermek ve vatanlarını korumak için Kore'deki savaşa müdahil oldukları bilgisi aktarılmıştır. Gönüllü Çin birliklerinin KDHC Halk Ordusu Genel Komutanlığı altında Halk Ordusu ile muharebelere katıldığı da belirtilmişti. Açıklamanın devamında 25 Ekim'den 4 Kasım'a geçen süreç içerisinde 460 Amerikalı ve 2180 Güney Koreli askerin öldürüldüğü veya yaralandığı, 270 Amerikalı ve 3778 Güney Koreli askerin esir alındığı, çok sayıda askerî mühimmatın da ele geçirildiği bildirilmiştir. Çin sınırına yakın Chosan gibi şehirlerin de düşman kuvvetlerinden tekrar alındığı KDHC yetkilileri tarafından açıklanmıştır.²⁶⁰ 16 Kasım'da yapılan açıklamada ise 25 Ekim ile 8 Kasım tarihleri arasında 13150 askerin etkisiz hâle getirildiği, bu sayının içerisinde 4348'inin esir olduğu, bunların arasında 497 Amerikalı ve 3 de Japon askerin yer aldığı paylaşılmıştır. Yapılan açıklamada düşman kuvvetleri olarak adlandırılan BM kuvvetlerinin güneye doğru geri çekildiği de bildirilmiştir.²⁶¹

Çin, 9 Kasım tarihinde saldırılara ara vererek bir nevi geri çekilme hâline geçmiştir. CIA Başkanı Walter Smith'e göre tahmini sayı olarak yaklaşık 40 bin Çin askeri Kore'de bulunmaktadır. CIA tarafından tam sayı verilememesinin temel sebebi Çin ordusunun ABD ile temasını kesmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Bunun dışında Mançurya'daki Çin askerleri ile Kuzey Kore ordusunun toplam mevcudu 350 bin kişi olarak tahmin edilmiştir. Ancak Haruki'ye göre 19 Kasım tarihine kadar Kuzey Kore topraklarına 380 binden fazla Çin askeri girmiştir. Sandler göre Çin ve Kuzey Kore'nin 300 binden fazla askeri olmasına rağmen BM kuvvetlerinin toplam mevcudu 553 bin kişiden oluşuyordu. 9 Kasım'da ABD Millî Güvenlik Konseyi'nde düzenlenen toplantıda ABD ordusuna bağlı kuvvetlerin komutanları, General MacArthur'un Kore'de uygun gördüğü şekilde hareket edebileceğini diğer bir taraftan ise ABD Dışişleri Bakanlığının Çin ile temasa geçmesi, Çin'in niyetlerini öğrenerek gerekirse bir antlaşma sağlanması gerektiğini bu toplantıda beyan etmişlerdir. Bunun üzerine Acheson, 2 hafta boyunca İsveç üzerinden Çin ile temas kurmaya çalışmış, Zhou En Lai'den almış olduğu olumsuz cevap üzerine bu girişim başarısız olmuştur. 24 Kasım'da New York'a bir Çin heyeti

²⁶⁰ **Pravda**, 11 Kasım 1950, s.4.

²⁶¹ **Pravda**, 18 Kasım 1950, s.4.

gönderilmiş ancak Kore’de BM kuvvetlerini yöneten MacArthur’un yeniden operasyon düzenlemesi üzerine görüşmeler sonuçsuz kalmıştır. Gerçekleştirilen operasyonda, 7 ABD tümeni, 6 Güney Kore tümeni ile İngilizler ve Türklerin 3 tugayından oluşan BM askerî kuvveti, Çin birliklerine saldırmıştır. O esnada Çin birliklerinin mevcudu ise 30 tünden oluşmaktadır. 25-26 Kasım’da Çin kuvvetleri karşı saldırıya geçerek BM kuvvetlerini geri çekilmeye zorlamıştır.²⁶²

Kasım ayı başlarında BM kuvvetleri, farklı birliklere mensup Çin askerlerini esir almış ve sorgulamıştır. Bunun sonucunda Kore’deki bazı ABD subayları, Kore’deki Çinli askerlerin sayısını tahmin edilenden daha fazla olduğunu düşünmüş ancak General MacArthur ve çevresindeki istihbarat subaylarını ikna edememişlerdir. 8 Kasım’da CIA tarafından hazırlanan bir rapora göre 30 ile 60 gün içinde Çin, Kuzey Kore’ye yaklaşık 350 bin asker gönderileceği belirtilmiştir.²⁶³

Vsokov’un kaleme almış olduğu *Çinli Gönüllüler Kore’ye Gidiyor* başlıklı yazıda, ABD’nin Çin sınırını tehdit eden bir noktaya gelmesi sonucunda halkın Kore’deki savaşa katılmak için gönüllü olduğu belirtilmiştir. Yazı içerisinde halkın görüşlerine de yer veren Vsokov, bazı şehirlerde her gün 1300’den fazla kişinin gönüllü olduğunu, bu şekilde Kore’ye savaşa gidecekler halktan bazı kesimlerinde maddi destek vereceklerini aktarmıştır.²⁶⁴

ABD Dışişleri Bakanlığı, Kore’de operasyonların durdurulması ve BM güçlerinin Pyongyang-Wonsan hattına çekilmesini öneren bir tasarı hazırlamıştır. ABD Genelkurmayı’nın planlama teşkilatı ise BM güçlerinin Kuzey Kore’de herhangi bir noktayı ele geçirebileceğini, komünistler ile pazarlık etmenin sonuç vermeyeceğini ve genelkurmayın MacArthur’a verilen emirleri değiştirecek herhangi bir tasarıyı reddetmesi gerektiğini belirtmiştir. Acheson 21 Kasım’da ABD Savunma Bakanlığı ile yapmış olduğu görüşmede, BM içerisindeki müttefik devletlerin uzun süreli bir savaştan rahatsızlık duymaya başladıklarını ancak kendisinin İngiltere’nin MacArthur’u durdurmak için önermiş olduğu bir tasarıyı engellediğini belirtmiştir.

²⁶² Stueck, *The Korean War*, ss.115-116; Haruki, *a.g.e.*, ss.144 – 145; Sandler, *a.g.e.*, s.114.

²⁶³ William Stueck, *Rethinking The Korean War A New Diplomatic and Strategic History*, Princeton University Press, New Jersey, 2002, ss.113-114

²⁶⁴ İ. Vsokov, *Kitayskiye Dobrovol'tsi Yedut v Koreyu*, *Pravda*, 13 Kasım 1950, s.4.

24 Kasım'da ABD Dışışleri Bakanlığının sunmuş olduğu tasarı, tavsiye olarak MacArthur'a gönderilmiş fakat MacArthur gelen tasarıyı reddederek Yalu Nehri'nin güneyindeki herhangi bir hatta durmanın mümkün olmayacağını söylemiştir. 28 Kasım'da 200 binden fazla Kuzey Kore ve Çin askeri, güçlü bir şekilde karşı saldırıya geçmiş ve MacArthur ise bunun üzerine savaşta yeni bir aşamanın başladığını, vaziyetin kontrolden çıktığını açıklamıştır. 29 Kasım'da MacArthur, Tayvan'da bulunan milliyetçi Çin birliklerinin kullanılabilmesi için Tayvan Hükûmeti ile temas kurma yetkisi talep etmiştir. Ancak bu talep ABD Genelkurmayı tarafından hızlıca ve kesin bir şekilde reddedilmiştir.²⁶⁵

KDHC Dışışleri Bakanı Pak Hon-yong 27 Kasım tarihinde BM Genel Kuruluna bir telgraf göndermiştir. Gönderilen telgrafta Hon-yong; Amerikan ve Syngman Rhee'ye bağlı birlikler tarafından Güney ve Kuzey Kore'nin işgal edilmiş toprakları içerisinde çok sayıda katliamın gerçekleştiğini ve bu hususta ellerinde çok sayıda istatistiki bilginin olduğunu iletmiştir. Hon-yong'un telgrafında sadece katliamlar değil aynı zamanda onların gözünde işgalci konumda bulunan ABD ve Syngman Rhee'ye bağlı birliklerin soygun, işkence, hapis gibi çeşitli eylemlerde de bulunduğu BM Genel Kuruluna bildirilmiştir. Ayrıca belirtilen hususlarda çeşitli istatistiki bilgiler de telgraf içerisinde verilmiştir.²⁶⁶

ABD Millî Güvenlik Konseyi'nde 28 Kasım tarihinde gerçekleştirilen toplantıda Acheson, BM kuvvetlerinin Kore'den hemen çekilmesinin felaket ile sonuçlanacağını söylemiş, Savunma Bakanı Marshall ile ABD Genelkurmayı askerî bakımdan mecbur kalınmadığı sürece Kore'den geri çekilmenin Amerika'nın prestijine darbe vuracağını belirtmişlerdir. Toplantıda Kore'den çekilmeyi savunan tek kişi CIA Başkanı Smith olmuştur. Ona göre birkaç yıl içerisinde Sovyetler, Avrupa'da ABD'den daha kuvvetli bir hâle gelecektir ve bunu engellemek için de ABD'nin ilgisini Avrupa'ya yoğunlaştırması gerektiğini öne sürmüştür. Toplantıda, Çin sınırları içerisinde herhangi bir savaşa girilmemesi, Kore'ye yeni askerî

²⁶⁵ Stueck, **The Korean War.**, ss.118-119; Haruki, **a.g.e.**, ss.149-150.

²⁶⁶ **Pravda**, 29 Kasım 1950, s.4.

birliklerin gönderilmemesi ve atom bombasının yakın bir zamanda kullanılmaması kararlaştırılmıştır.²⁶⁷

Geçen süreçte taarruz harekâtlarına devam eden Halk Ordusu birlikleri ile Çin gönüllü birliklerinin ilerlemesi hakkında günlük açıklama yapan KDHC Genelkurmayı 29 Kasım'da gerçekleştirdiği açıklamada; tüm cephelerde Halk Ordusu tarafından taarruzların sürdürüldüğü bildirilmiştir. Anju'nun kuzeyi ile Tokusen'in güneyinde düşman kuvvetlerine karşı başarılı karşı taarruz harekâtlarının gerçekleştiği de belirtilmiştir.²⁶⁸ Ancak bu süreçte Çin gönüllü birliklerinin durumu hakkında hiçbir açıklama yapılmamıştır. *Pravda*'nın günlük olarak bilgi edindiği KDHC Genelkurmayı'na göre taarruzlar Halk Ordusu birlikleri tarafından gerçekleştirilmektedir.

ABD Başkanı Truman, 30 Kasım 1950'de gerçekleştirmiş olduğu bir açıklamada, Kore'de atom bombası kullanılması üzerinde düşünüldüğünü ve bunun yetkisinin cephe komutanında yani General MacArthur'da olduğunu açıklamıştır. Bu kararın gerçekleştirilebilme ihtimali üzerine Avrupa'dan gelen yoğun tepki üzerine atom bombası kullanma yetkisinin sadece ABD Başkanı'nda olduğu belirtilmesine rağmen tepkiler yatışmamıştır. Avustralya Dışişleri Bakanı, atom bombasını sadece bütün seçeneklerin tükenmesi sonrasında kullanılması gerektiğini söylemiştir.²⁶⁹

KDHC Genelkurmayı tarafından 30 Kasım'da yapılan açıklamada; Anju'nun Kuzeyi ile Tokusen'de gerçekleştirilen taarruz harekâtının başarıyla sürdüğü, düşman kuvvetlerinin 20–30 km geriye çekildiği bildirilmiştir. Çin'de yayın yapan *Dongbejibao* gazetesi tarafından 27 Kasım tarihinde yapılan çok sayıda ABD uçağının Çin sınırını taciz ettiği ve bazı bölgelere bomba bıraktığı haberi TASS aracılığıyla *Pravda*'da yayınlanmıştır. *Xinhua Ajansı* da Pekin'den ilgili taciz uçuşlarının detaylarını aktarmıştır.²⁷⁰

²⁶⁷ Stueck, *The Korean War*, s.133.

²⁶⁸ *Pravda*, 30 Kasım 1950, s.4.

²⁶⁹ Stueck, *The Korean War*, ss.131-132.

²⁷⁰ *Pravda*, 1 Aralık 1950, s.4.

Kasım ayı sonlarından itibaren ABD Başkanı Truman ile ABD Savunma Bakanı Marshall, Kore’de ateşkes imzalanabilmesi için zemin aramışlardır. Ancak Çin’in talepleri kabul edilemez bulunmuştur. Çin, ABD’nin kendisine teklif etmiş olduğu 38. paralele çekilme karşısında, ABD’nin Tayvan ve Güney Kore’den çekilmesini, komünist Çin’in Birleşmiş Milletlere alınmasını ve Japonya’da Çin çıkarlarının gözetilmesini talep etmiştir. Acheson bu maddelerin kabul edilmesi hâlinde, ABD’nin daha önce yaptığı her şeyin yanlış olduğunu kabul etmesi anlamına geleceği için açıkça reddetmiştir. Pentagon ise Tayvan’dan geri çekilmeyi tartışamaz bulmuştur. General MacArthur 3 Aralık’ta ABD Genelkurmayı’na yeni bir telgraf göndermiş ve kendisinin bütün Çin ile karşı karşıya geldiğini, en kısa sürede önlem alınmadığı takdirde BM kuvvetlerinin yok olma ihtimalinden bahsetmiştir.²⁷¹

Mao, 4 Aralık tarihinde Çin karargâhına göndermiş olduğu bilgide, savaşın uzama ihtimaline karşı savaşın hızlıca bitirilebileceği, ABD ile görüşmelerin kendilerinin Kore’den çekilmeyi kabul ettikten sonra başlanabileceğini ve Çin ile Kuzey Kore güçlerinin sadece Pyongyang ile yetinmeyip Seul’u de almaları gerektiği belirtilmiştir. Stalin de kısa bir süre sonra bu fikri desteklediğine dair bir telgraf göndermiştir.²⁷²

KDHC Genelkurmayı tarafından 4 Aralık’ta yapılan açıklamaya göre muharebelerin Anju’nun güneyine indiği, Halk Ordusu birliklerinin taarruzları neticesinde ABD ve Güney Kore birliklerinin Pyongyang yönüne doğru geri çekildikleri belirtilmiştir. Ayrıca doğu kıyılarında da ABD ve Güney Kore birliklerinin güney yönünde çekilmelerinin sürdüğü açıklanmıştır. TASS’ın Reuters’ten aldığı bilgiye göre ABD Genelkurmay Başkanı Collins, 3 Aralık’ta Tokyo’ya gelmiş ve burada MacArthur ile görüşmüştür. Haberin devamında 4 Aralık’ta Collins ve beraberindekilerin Kore’ye geçecekleri bildirilmiştir.²⁷³

Çin ve Kuzey Kore ordularının gerçekleştirdiği taarruz karşısında, BM kuvvetleri geri çekilmeye başlamıştır. Kasım ayı sonuna kadar çekilmesini sürdüren

²⁷¹ Stueck, **The Korean War**, s.134-135.

²⁷² Stueck, **Rethinking**, s.119.

²⁷³ **Pravda**, 5 Aralık 1950, s.4.

BM kuvvetleri, 5 Aralık itibariyle Pyongyang'dan da çekilerek aralık ayı ortasına kadar İmjin Nehri'ne kadar çekilmesini sürdürmüştür. 6 Aralık'ta BM kuvvetlerinin boşalttığı Pyongyang, Kuzey Kore ve Çin kuvvetleri tarafından ele geçirilmiştir. 7 Aralık'ta Kim İl Sung, Çin birliklerine geri çekilen BM askerlerine saldırı emri vermiştir. Ertesi gün, Çin birliklerinin komutanı General Peng, Mao'ya birliklerinin 38. paraleli geçmeyeceğini belirterek yeni emirlerin beklendiği iletmıştır. Aynı gün Mao, General Peng'e Amerika hakkında ele geçirilmiş istihbarat raporlarını göndererek bunların doğruluğunun teyit edilmesini talep etmiştir.²⁷⁴

KDHC Genelkurmayı'nın 6 Aralık tarihli açıklamasında Halk Ordusu'nun şiddetli taarruzları sonucunda muharebelerin sürdüğü tüm cephelerde ABD ve Güney Kore birliklerinin geri çekildikleri belirtilmiştir. *Xinhua Ajansı* tarafından aktarılan bilgiye göre ise Halk Ordusu ile Çin gönüllü birliklerinin, ABD'nin ikinci ve yirmi beşinci tümenleri, Güney Kore'nin yedinci ve sekizinci tümenleri ile bir Türk tugayı karşısında şiddetli taarruzlar gerçekleştirdiği aktarılmıştır. Bu taarruzlar sonucunda Pyongyang'ın kuzey ve kuzeydoğusunda bulunan birçok şehir Halk Ordusu ve Çin gönüllü birlikleri tarafından ele geçirilmiştir. Kuzeydoğu Kore'de bulunan Hamhung ve Wonsan bölgesinde de ABD ve Güney Kore askerlerinin çekildiği bahsi geçen haberde bildirilmiştir.²⁷⁵ Çinli ajansın aktarmış olduğu bu haber, Türkiye'nin fiili savaş içerisindeki durumu hakkında *Pravda*'da yer alan ilk haber olmuştur.

Pyongyang'ın Halk Ordusu ve Çin gönüllü birlikleri tarafından tekrar alınması haberi *Pravda*'da, KDHC Genelkurmayı'nın 7 Aralık tarihli açıklamasıyla yer bulmuştur. Yapılan açıklamada Halk Ordusu ve Çin gönüllü birliklerinin tüm cephelerde geri çekilen ABD ve Güney Kore birliklerini takibe devam ettiği belirtilirken KDHC Genelkurmayı, Halk Ordusu ve Çin gönüllü birliklerinin de Pyongyang şehrini ele geçirdiğini bu açıklamasında duyurmuştur. İlgili süreçte *Pravda*'ya yansıyan haberler göz önüne alındığında, KDHC Genelkurmayı'nın yapmış olduğu resmî açıklamalarda daha önce hiçbir şekilde Çin gönüllü birlikleri

²⁷⁴ Stueck, *The Korean War*, s.128.

²⁷⁵ *Pravda*, 7 Aralık 1950, s.4.

telaffuz edilmezken ilk kez bu haber ile resmî açıklamada kendisine yer bulmuştur.²⁷⁶

Yukarıda bahsi geçen resmî açıklamada Türk tugayının durumu hakkında da bilgi verilmiştir. KDHC Genelkurmayı “*Kore’de faaliyet gösteren Türk sözde gönüllü tugayının neredeyse tamamı yok edildi.*” şeklinde yapmış olduğu açıklama *Pravda* tarafından aynen yayınlanmıştır. Ayrıca *Pravda*, Türk tugayı hakkında ABD ve Türk basınına yansıyan haberleri de kendi sayfasına taşımıştır. Gazete tarafından, ABD’de yayın yapan New York Herald Tribune ve New York Journal and American’a yapılan atıflarda Türk tugayının ağır zayıatlar verdiği ve bu kayıpların yaklaşık 2 bin asker ve subay olduğu belirtilmiştir. Türk tugayının vermiş olduğu ağır kayıplar neticesinde Türk tugayının komutanı Tahsin Yazıcı’nın hayatına son verdiği söylentisi de Agence France-Press’in muhabiri tarafından ortaya atılmış ve *Pravda*’da yayınlanmıştır. *Pravda*’ya göre Türk basını bu ağır kaybı kendi kamuoyundan saklamaya çalışmıştır. Ancak *Pravda*’nın Telepress Ajansı tarafından elde ettiğini iddia ettiği bilgiye göre Ankara Radyosu’ndan Arzu Şerif, Türk tugayının yüzde 40’ının kaybedildiğini duyurmuştur. Kuzey Kore lideri Kim İl Sung da Pyongyang şehrinin BM kuvvetlerinden geri alınması üzerine radyo aracılığıyla Kuzey Korelilere açıklamalarda bulunmuştur. Konuşmasının içeriğinde Sung, Halk Ordusu ve Çin gönüllü birlikleri ile partizanları Pyongyang’ın tekrar ele geçirilmesi dolayısıyla tebrik etmiştir.²⁷⁷

Ancak *Pravda* tarafından Türk tugayının kayıpları hususunda ortaya atılan haberlerin gerçeği yansıtmadığı, Türk Genelkurmayı tarafından açıklanan sayılar incelendiğinde görülmektedir. Türk Genelkurmayı, 26 Kasım ile 6 Aralık 1950 tarihleri arasında gerçekleştirilen Kunuri Muharebeleri neticesinde asker kaybının mevcudun yüzde 15’i olduğunu belirtmiştir. Türk tugayı söz konusu muharebelerde 218 şehit, 94 kayıp ve 455 yaralı olmak üzere toplam zayıatını 767 asker olarak açıklamıştır.²⁷⁸ Agence France-Press muhabirinin ortaya atmış olduğu söylentinin de

²⁷⁶ *Pravda*, 8 Aralık 1950, s.4.

²⁷⁷ *Pravda*, 8 Aralık 1950, s.4.

²⁷⁸ *Kore’de Türk Muharebeleri*, s.71.

doğru olmadığı bilinmektedir. Zira Tümgeneral Tahsin Yazıcı, Kore Türk Silahlı Kuvvetler Komutanlığı görevini 16 Kasım 1951 tarihine kadar sürdürmüştür.²⁷⁹

Birkaç gün sonra *Pravda*'dan Polikanov bu hususta, *Ankara'da Heyecan* başlıklı bir yazı kaleme almıştır. Yazısına Ankara'da gerçekleşen gösteride Türk tugayının Kore'deki başarılarının kutlandığını belirterek başlayan Polikanov, kutlanan başarıların yanında Halk Ordusu ve Çinli gönüllüler tarafından beş bin kişilik tugayın yok edildiğini belirtmiştir. 17 Ekim'de Kore'ye ulaşan Türk tugayının cephe gerisinde bir ay boyunca görev yapmasının ardından artık cephede ABD birliklerinin kurtarılmasına yardımcı olduğunu ileri süren Polikanov, gerçekleştirilen gösteriyi de *faşizanca* olarak yorumlanmıştır. Yazar, yazısını Türk halkının gerçekte olanları bilmediğini, hükûmetin gerçekleri halkından sakladığı yönündeki düşüncesiyle sonlandırmıştır.²⁸⁰ Sovyet yazar, Türk tugayının yok edildiği yönündeki asılsız iddiası ile kanımızca kendi kamuoyunda algı yaratma eğilimi içerisinde olmuştur. Zira Türk tugayının ateşkesin imzalanacağı 27 Temmuz 1953 tarihine kadar vermiş olduğu toplam zayıat, yazarın sadece bu muharebelerde verdiği iddia ettiği sayı kadar dahi yoktur. Türk Genelkurmayı tarafından açıklanan verilere göre Türk tugayı 27 Temmuz 1953 yılına kadar muharebe içi veya muharebe dışı, şehit, yaralı ve kayıp olmak üzere toplam 2999 zayıat vermiştir.²⁸¹

General MacArthur 8 Aralık'ta, Hungnam çevresinin boşaltılması emrini vermiş bunun üzerine 11 Aralık'ta Hungnam'a çekilen BM kuvvetleri deniz yoluyla tahliye edilmişlerdir. 9 Aralık tarihinde General MacArthur, ABD Hava Kuvvetlerinin yetersiz olduğunu düşünerek atom bombası kullanma yetkisi talep etmiştir. 24 Aralık'ta ise ABD Genelkurmayı'na atom bombası atılabilecek hedeflerin tam listesini gönderen MacArthur, 26 adet atom bombası talep etmiştir.²⁸²

KDHC Genelkurmayı tarafından 12 Aralık'ta yapılan açıklamada, cephenin Pyongyang'ın güney ve güneydoğusu istikametinde 50 ile 70 km arasında ilerlediği belirtilmiştir. Ayrıca Hamhung şehrinin doğusunda bulunan kıyıların da ele

²⁷⁹ **Kore'de Türk Muharebeleri**, s.144.

²⁸⁰ A. Polikanov, *Mezhdunarodnyye Zametki: Vostorgi v Ankare*, **Pravda**, 15 Aralık 1950, s.4.

²⁸¹ **Kore'de Türk Muharebeleri**, s.172.

²⁸² Haruki, **a.g.e.**, ss.150-151.

geçirildiği açıklanmıştır. KDHC Genelkurmayı 25 Kasım ile 1 Aralık döneminde BM kuvvetlerinin zayıatları hakkında da bir açıklama yapmıştır. Bu süreçte BM kuvvetlerini; 7 ABD tümeni, 6 Güney Kore tümeni, 1 Avustralya tugayı ve 1 Türk tugayı oluşturmuştur. BM kuvvetleri bu süreçte 15 bin 932 asker kaybetmiş, bunun 8085'ini Amerikalı, İngiliz ve Türk askerleri oluşturmuştur. 7625 BM askerî Halk Ordusu tarafından esir alınmıştır. Bunun 2272'sini yine Amerikalı, İngiliz ve Türk askerleri oluşturmuştur. Ayrıca 1 Japonya kökenli Amerikalı danışman ile 12 binbaşidan yüksek rütbeli subay da esir alınmıştır. 143 ABD askeri ise kendi rızası ile teslim olmuştur. KDHC Genelkurmayı, BM kuvvetlerinin vermiş olduğu teçhizat zayıatları hakkında detayları da açıklamıştır.²⁸³

13 Aralık'ta Mao, General Peng'e 38. paraleli geçmesini emretmiştir. 14 Aralık itibariyle KDHC Genelkurmayı, BM kuvvetlerinin çekilme sonucunda 38. paralele yaklaştığını ve hatta bazı birliklerin 38. paralelin altına çekildiğini açıklamıştır. 2 gün sonra General Peng, 38. paralelin güneyine ilerleme emrini birliklerine ilettiğini söylemiştir. 19 Aralık'ta General Peng, Mao'ya uzun bir telgraf göndererek ilerlemenin yavaşlatılmasını, Amerikan ordusunun henüz tamamen yenilmediğini belirterek birliklerinin dinlenmesi gerektiğini söylemiştir. Mao da 21 Aralık'ta verdiği cevapta 38. paralelin geçilmesi gerektiğini, ancak ordunun dinlenmesi hususunda kendisi ile hem fikir olduğunu yazmıştır.²⁸⁴

Kuzey Kore Komünist Partisi Merkez Komitesinin 3. Genel Kurulu 21 Aralık'ta toplanmıştır. Kim İl Sung toplantıda savaşın genel gidişatı hakkında bilgi vermiş, çarpışmalarda zafer kazanan birliklerini ve komutanlarını tebrik ettikten sonra savaşta alınan yenilgilerden başkomutan olması dolayısıyla bizzat sorumlu olduğunu ama yenilgilerin asıl sorumlusunun savunma bakanı ve cephe komutanları olduğunu söylemiştir. Kim İl Sung toplantıda komutanların birçoğunun bozguncu olduğunu ve hava kuvvetleri olmadan savaşamadıklarını da söylemiştir. Ayrıca Kim İl Sung, güneydeki partizanların da Syngman Rhee Hükûmeti'ne karşı koyamadıklarını belirtmiştir. Kısacası BM karşı taarruzu döneminde yaşanan

²⁸³ **Pravda**, 12 Aralık 1950, s.4.

²⁸⁴ Stueck, **The Korean War**, ss.128-129; **Pravda**, 15 Aralık 1950, s.4.

mağlubiyetler dolayısıyla kendisi ve yardımcısı dışında savaşan tüm unsurları sorumlu tutmuştur.²⁸⁵

KDHC yetkililerince 28 Aralık'ta yapılan açıklamalarda Halk Ordusu birliklerinin tüm cephelerde ABD ve Güney Kore birlikleri ile mücadeleye devam ettiği açıklanmıştır. Ayrıca “özgürleştirilen” Pyongyang'da yakında gazetelerin tekrar çıkmaya başlayacağı, kitap mağazalarının açılacağı, 1 Ocak'tan itibaren tiyatro ve 2 sinemanın da tekrar faaliyete geçeceği açıklanmıştır.²⁸⁶

Kore'de BM Komutanlığı bünyesinde görev yapan Türk tugayının büyük çoğunluğunu girdiği muharebede kaybettiği haberi daha önce *Pravda*'da yer almıştı. Ayrıca bu bilginin halktan gizlendiğini de Polikanov daha önce ileriye sürmüştü. Konu hakkında *Pravda*'nın 30 Aralık'ta yayınladığı Telepress Ajansı muhabirinin Kahire'den aktardığı bir haber dikkat çekicidir. İlgili habere göre Türk tugayının ağır zayıat verdiği yönündeki haber Türk halkı tarafından öğrenilmiş ve hükûmete karşı büyük protestolar gerçekleşmiştir. Ancak haberi ileten ajans yetkilisinin Kahire muhabiri olması ve *Pravda*'nın haberi TASS'tan Prag aracılığıyla alması, haberin doğruluğu üzerinde düşünülmesi gereken bir husustur.²⁸⁷

ABD Başkanı Truman 15 Aralık'ta TV ve radyo aracılığıyla ABD halkına Kore'deki durum hakkında bilgi vermiştir. Bir sonraki gün, Kore'deki durumun ABD'nin ulusal güvenliğini tehdit ettiğini ilan etmiş ve komünist emperyalizme karşı mücadele edileceğini duyurmuştur. Ancak ABD Savunma Bakanlığı ve ABD Genelkurmayı, Japonya'ya karşı bir Sovyet saldırısı ihtimali üzerinde durmakta ve bu yüzden de Kore'deki ABD birliklerinin Japonya'ya konuşlandırılmasını istemektedir. 29 Aralık'ta ABD Genelkurmayı, MacArthur'a yeni talimatlar göndererek düşmana karşı savunmayı sert bir şekilde sürdürmeye devam etmesini ancak düşman karşısında geri çekilmenin Güney Kore'nin ortalarında yer alan Kun Nehri'nin güneyine sıçraması durumunda, Güney Kore'den tamamen çekilerek birliklerin Japonya'ya tahliye edilmesi iletilmiştir. Ancak bu talimat MacArthur tarafından savunmacı ve olumsuz olarak değerlendirilmiştir. 30 Aralık'ta savaş

²⁸⁵ Haruki, a.g.e., ss.155-156.

²⁸⁶ *Pravda*, 29 Aralık 1950, s.4.

²⁸⁷ *Pravda*, 30 Aralık 1950, s.4.

yanlısı Japon politikacıların desteğini de alan MacArthur, ABD Genelkurmayı'na ya Kore'den çekilip Japon savunmasının tahkim edilmesi ya da Çin ana karasına sınırlı ölçüde bir saldırı gerçekleştirme seçenekleri arasında seçim yapmaları gerektiğini iletmiştir. 9 Ocak'ta ABD Genelkurmayı, Çin ana karasına saldırı teklifini reddeder. 10 Ocak'ta MacArthur verdiği cevapta ABD'nin asıl niyetinin Kore'den çekilmek mi olduğu sorusunu yöneltmiş, ABD'nin şu anki politikasının Kore'de askerî birlik tutmak mı yoksa en kısa sürede çekilmek mi olduğunu anlayamadığını eklemiştir.²⁸⁸

KDHC Genelkurmayı 1 Ocak 1951'de 38. paralel bölgesinde Çin gönüllü birlikleri ile düşman savunmasının kırıldığını ve ilerlemeye devam edildiğini, bu bölgede bulunan Kaesong başta olmak üzere birçok şehrin ele geçirildiğini açıklamıştır. Kuzey Kore lideri Kim İl Sung, 1 Ocak'ta Pyongyang radyosu aracılığıyla Halk Ordusu ve Çin gönüllü birliklerine hitaben yeni yıl mesajı yayınlamıştır. Yapılan açıklamada sürmekte olan savaşın Sung tarafından kurtuluş savaşı olarak nitelendirilmesi dikkatleri çekmiştir.²⁸⁹

4 Ocak 1951 tarihinde tekrar karşı saldırıya geçen Kuzey Kore ve Çin kuvvetleri Seul'u ele geçirerek 38. paralelin 70 mil güneyine kadar ilerlemişlerdir. 7 Ocak 1951 tarihinde Çin ve Kuzey Kore öncü kuvvetleri 37. paralele kadar ilerlemişlerdi. Aynı gün General Peng hücumu durdurmuştur. Ocak ayının ikinci haftası itibariyle BM Hava Kuvvetleri karşısında savunmasız kalan Çin ikmal hatlarının sürekli bombalanması dolayısıyla birliklerin ihtiyaçlarının sağlanmasında sorunlar yaşanmaya başlamıştır. Ayrıca ocak ayından itibaren cephelerde alınan başarılı sonuçlar neticesinde BM kuvvetlerine mensup askerlerin moralleri de yükselmeye başlamıştır. Ocak ayı sonu itibariyle BM kuvvetleri küçük çaplı bazı taarruz harekâtları gerçekleştirerek Seul yönünde ilerlemeye başlamışlardır. Bunun üzerine Batılı diplomatlar BM kuvvetlerinin 38. paralele ulaşmaları hâlinde oluşabilecek senaryolar üzerine düşünmeye başlamışlardır.²⁹⁰

KDHC Genelkurmayı'nın 4 Ocak tarihli açıklamasında, 3 Ocak itibariyle Halk Ordusu ile Çin gönüllü birliklerinin 38. paralelin 20 ila 30 km güneyine ilerledikleri

²⁸⁸ Haruki, **a.g.e.**, ss.157-160.

²⁸⁹ **Pravda**, 2 Ocak 1951, s.4.

²⁹⁰ Stueck, **The Korean War**, ss.129-130; Haruki, **a.g.e.**, ss.151-156.

bildirilmiştir. Önce 38. paralelin güneyinde yer alan Munson şehri daha sonra da Seul'un kuzeyindeki Uijongbu ve Donduchen şehirleri ele geçirilmiştir. Seul'un Halk Ordusu birlikleri tarafından 4 Ocak'ta ele geçirilmesi *Pravda* tarafından “*Bugün saat 12’de, Kore’nin başkenti Seul, Kore kuvvetleri tarafından kısa süren muharebeler sonucunda ele geçirilmiştir.*” şeklinde duyurulmuştur.²⁹¹

Seul'un ele geçirilmesi dolayısıyla Kim İl Sung 5 Ocak'ta bir açıklama yayınlamıştır. Seul, Kim İl Sung'un yapmış olduğu açıklamada “*başkentimiz*” ve “*kurtarılmış*” olarak vurgulanmıştır. Seul'un “*kurtarılmasının*” önemli bir siyasi zafer olarak değerlendiren Kim İl Sung, ABD emperyalistlerinin Seul'de büyük yıkımlara neden olduğu da belirtmiştir. Açıklama Kim İl Sung'un tüm ordu mensuplarına ve Kore halkı adına Çinli gönüllülere teşekkürlerini ilemesiyle sonlanmıştır. Ayrıca Seul'un kurtarılması onuruna Kim İl Sung tarafından 5 Ocak günü Pyongyang saatine göre akşam sekizde hem Pyongyang'da hem de Seul'de 240 silahtan 24 pare atış gerçekleştirilmesi de emredilmiştir.²⁹²

ABD Deniz Kuvvetleri Harekât Başkanı Amiral Forrest Sherman, ABD Genelkurmayı'na 3 Ocak'ta göndermiş olduğu mesajda, MacArthur'un haklı olduğunu belirterek Kore operasyonlarındaki sınırlamaların kaldırılmasını talep etmiştir. Ayrıca Çin'in de deniz yoluyla abluka altına alınmasını, göndermiş olduğu mesajda belirtmiştir. 12 Ocak'ta genelkurmay, Sherman'ın önerilerini geçici olarak kabul ettiğini ve 17 Ocak tarihinde Savunma Bakanı Marshall ile düzenlenecek toplantıda bu planın görüşüleceğini bildirmiştir. 13 Ocak'ta Başkan Truman MacArthur'a bir telgraf göndermiş ve eğer BM güçleri Kore'den çekilecekse bunun askerî zorunluluklar dolayısıyla gerçekleşmesi gerektiğini iletmıştır.²⁹³

ABD Kara Kuvvetleri Komutanı General Collins, 15 Ocak'ta Başkan Truman ile Kore hakkında hazırladıkları programı görüşmek amacıyla General MacArthur ile bir araya geldi. General Collins bu konuşmada Japonya'nın güvenliği veya Kore'deki ABD askerlerinin hayatı tehlikeye girmediği sürece geri çekilme olmayacağını, geri çekilme olduğu takdirde ise Güney Kore yönetiminin de Amerikalılarla birlikte

²⁹¹ **Pravda**, 5 Ocak 1951, s.4.

²⁹² **Pravda**, 6 Ocak 1951, s.4.

²⁹³ Stueck, **Rethinking**, ss.123-124.

gideceğini kendisine belirtmiştir. Collins daha sonra Kore'deki ordu komutanları ile görüşmüş, komutanların da savaşıma istekli olduğunu fark etmiştir.²⁹⁴

Öte yandan KDHC Genelkurmayı tarafından 15 Ocak'ta açıklandığına göre ocak ayı boyunca gerçekleştirilen taarruzlar neticesinde 4681 Güney Kore, 1118 ABD ile İngiliz askeri personeli etkisiz hâle getirilmiş ve 6558 Güney Kore, 472 İngiliz askeri esir alınmıştır. Bu süreçte Halk Ordusu ve Çin gönüllü birlikleri tarafından Seul'un yanı sıra Kimpo, İnchon, Suwon, Hanson gibi şehirler ile havaalanları, limanlar, tren yolu hatları da ele geçirilmiştir. Ayrıca Aralık 1950'de 38. paralel bölgesinde gerçekleşen çatışmalar sonucunda da yaklaşık 50 bin ABD, Güney Kore ve İngiliz askerinin etkisiz hâle getirildiği de bildirilmiştir. KDHC Genelkurmayı daha önce yapmış olduğu açıklamalarda olduğu üzere, ele geçirilen veya etkisiz hâle getirilen askerî ekipmanlar hakkında da detaylı bilgileri paylaşmıştır.²⁹⁵

Kore'deki Çin kuvvetlerinin komutanları ile Kuzey Kore Komünist Partisi'nin liderleri yapılacak bir sonraki saldırı hakkında 25 Ocak'ta toplantı gerçekleştirmişlerdir. Gerçekleşen toplantıda Çin kuvvetlerinin komutanı General Peng, üçüncü saldırı hakkındaki raporunu sunmuştur. Saldırıyı büyük bir başarı olarak nitelendiren General Peng, Amerikan emperyalizminin zayıflığını ve Çin'in millî savunmasının üçüncü saldırı ile görüldüğünü ancak ikmal ve nakliye konusunda sıkıntılar yaşandığını ve bu yüzden geri çekilen BM güçlerini yeterince hızlı bir şekilde kovalayamadıklarını belirtmiştir. Bu yüzden General Peng'e göre uzun süreli bir savaş için kapsamlı planlar hazırlanmalıdır. Ancak söz konusu toplantının başladığı gün Amerikan kuvvetleri; Suwon yönünde Çin ve Kuzey Kore kuvvetlerine karşı saldırıya geçerek Suwon şehrini almış, buradaki birliklerin hazırlıksız yakalanması üzerine kuzeye doğru ilerlemesini sürdüren ABD kuvvetleri Seul'e ulaşarak burayı da ele geçirmişlerdir. 28 Ocak'ta BM kuvvetlerin gerçekleştirmiş olduğu son saldırıdan endişelenen General Peng, Mao'ya bir telgraf göndererek

²⁹⁴ Haruki, a.g.e., s.162.

²⁹⁵ **Pravda**, 16 Ocak 1951, s.4.

ateşkesin gündeme alınmasını istemiştir. Aynı gün Mao ve Kim İl Sung, Peng'in teklifini reddetmiş ve karşı saldırı için kendisine yeni bir emir göndermişlerdir.²⁹⁶

Şubat ayı başında, Çin kuvvetlerinin ikmal hattı zorlanmaya başlamış ve BM kuvvetlerinin gerçekleştirdiği hava saldırıları sonucunda büyük kayıplar vermeye başlamışlardı. 8 Şubat tarihinde, özellikle Suwon şehri civarında ABD kuvvetlerinin uçaklar ve tanklarla destekledikleri saldırılar neticesinde Halk Ordusu ve Çin birliklerinin ağır kayıplar verdikleri Kuzey Koreli yetkililer tarafından açıklanmıştır. Bunun sonucunda BM Kuvvetler Komutanlığı, kuzeye doğru yoklama taarruzları gerçekleştirme emri vermiş, 10 Şubat'ta İnchon ABD birlikleri tarafından ele geçirilmiş, aynı gün Güney Kore birliği Seul'un dış sınırlarına kadar gelmiş olsa da Kuzey Kore kuvvetleri tarafından geri püskürtülmüştür. 11 Şubat itibariyle karşı saldırıya geçen Kuzey Kore birlikleri, Güney Kore'nin 8. tümenini imha etmiş, bunun üzerine ABD kuvvetleri 13 mil kadar geri çekilmiştir. Daha sonra ABD kuvvetleri tekrar bir karşı taarruz yaparak 14 Mart'ta Seul'u tekrar ele geçirmiş akabinde Çin ve Kuzey Kore birlikleri 38. paralelin arkasına çekilmiştir.²⁹⁷

Pravda, savaşın başladığı andan itibaren gelişmeleri KDHC Genelkurmayı'nın savaş hakkında yaptığı günlük açıklamalar doğrultusunda yapmaktadır. Seul'un BM kuvvetlerince tekrar alınması hususunda yapılan açıklamalar ile daha önce Pyongyang'ın BM kuvvetlerince alınması üzerine yapılan açıklamalar aynı doğrultudadır. Gazetenin bu dönem haberleri incelendiğinde 14 Mart tarihi öncesinde yapılan açıklamalarda Seul bölgesinde şiddetli çarpışmalar gerçekleştiği bilgisinin paylaşıldığı görülmüştür. Yine KDHC Genelkurmayı'nın sürekli yapmış olduğu şekilde BM kuvvetlerinin vermiş olduğu kayıplar hakkında bu süreçte günbegün tüm detaylar aktarılmıştır. 15 Mart 1951 tarihli açıklamada Seul bölgesinde çatışmaların devam ettiği ve düşman olarak nitelendirilen BM kuvvetlerinin Han Nehri'ni geçmek ve kuzeye doğru ilerlemek amacıyla taarruzlar gerçekleştirildiği bilgisi verilmiştir.²⁹⁸ 16 Mart tarihli açıklamada ise Seul yönündeki savaşların Seul'un kuzey ve

²⁹⁶ Haruki, **a.g.e.**, ss.163-164.

²⁹⁷ **Pravda**, 9 Şubat 1951, s.4; Sandler, **a.g.e.**, ss.132-134.

²⁹⁸ **Pravda**, 16 Mart 1951, s.4.

kuzeydoğusunda sürdüğü bildirilmiştir.²⁹⁹ 19 Mart tarihinde ise muharebelerin Seul'un kuzeyinde geçtiği açıklanmıştır.³⁰⁰ Yukarıda da bahsedildiği üzere Seul'un kaybedilmesi bilgisi, tıpkı Pyongyang'ın kaybedilmesinde olduğu gibi KDHC Genelkurmayı tarafından açıkça kamuoyuna duyurulmamıştır. *Pravda* tarafından da bu minvalde haberler yapıldığı görülmüştür.

KDHC Genelkurmayı savaşın 25 Haziran 1950'de başlamasının üzerinden geçen 6 aylık süreçte yani 25 Aralık tarihine kadar karşı tarafın tüm kayıpları hakkında açıklama gerçekleştirmiştir. Buna göre 169.700'den fazla asker öldürülmüş ya da yaralanmış, 38500 asker ise esir alınmıştır. Yapılan açıklamaya göre 97 Tank ve 273 araç etkisiz hâle getirilmiş, 137 tank, 112 zırhlı araç, 2485 çeşitli kalibrede top silahı, 4833 araç ile on binlerce tüfek, makineli silah ve diğer askerî gereçler ele geçirilmiştir. 60 adet B-29 bombardıman uçağı, 60 adet farklı bombardıman uçakları, 267 avcı uçak ile çeşitli tiplerde 134 düşman uçağının düşürüldüğü açıklanmıştır.³⁰¹

General MacArthur, 15 ve 24 Mart tarihlerinde basına verdiği demeçlerde Çin güçlerinin askerî olarak başarısız olduğunu, BM kuvvetlerinin Çin'in askerî güçlerini imha edebilecek kadar güçlü olduğunu iddia etmesi ve Kore'nin birleştirilmeden ateşkes olmaması gerektiğini söylemesi üzerine kendi hükûmeti tarafından tepkiye maruz kalmıştır. Dışişleri Bakanı Acheson, MacArthur'un yapmış olduğu açıklamayı barış görüşmelerini sabote etmek olarak yorumlamıştır. MacArthur, 5 Nisan'a kadar basına 3 demeç daha vermiş bu demeçlerde de hükûmetin fikirleri ile uyuşmayan yorumlarda bulunmuş, bunun üzerine de MacArthur'un görevden alınmasına ilişkin tartışmalar ABD yetkilileri arasında başlamıştır. Aynı gün, ABD Genelkurmayı MacArthur'a başkanın onayı olduğu takdirde Mançurya'ya operasyonlar düzenlenebileceğine dair bir emir hazırlamış ancak Washington'da MacArthur'un bu emrini kullanarak savaşı gereksiz yere uzatabileceği düşünülmüş ve emir gönderilmemiştir. ABD'nin almış olduğu bu karar önce İngiliz Hükûmeti tarafınca benimsenmiş olsa da alınan bu kararın BM kuvvetleri başında General MacArthur'un olduğu sürece uygulanmaması gerektiği yönünde görüşünü ABD yetkilileri ile

²⁹⁹ *Pravda*, 17 Mart 1951, s.4.

³⁰⁰ *Pravda*, 20 Mart 1951, s.4.

³⁰¹ *Pravda*, 10 Nisan 1951, s.4.

paylaşmıştır. 8 Nisan'da da ABD Genelkurmayı ve Savunma Bakanı Marshall, ABD Başkanı Truman'a ya emrin gönderilmesini ya da MacArthur'un görevden alınmasını tavsiye etmişlerdir. Ertesi gün Truman, Acheson ve danışmanları ile bu konuyu görüşmüştür. 11 Nisan 1951'de General Douglass MacArthur, Başkan Truman tarafından görevden alınmıştır.³⁰²

General MacArthur'un görevden alınması haberi *Pravda*'ya da yansımıştır. *Pravda*, TASS'ın New York'tan aktardığı bilgiyi sayfasına taşımıştır. Başkan Truman tarafından görevden alınan MacArthur'un görevden alınma sebebinin basına açıklanmadığını ancak kendisinin Kore'deki durumu idare edememesi dolayısıyla görevden alındığının düşünüldüğü gazete tarafından aktarılmıştır.³⁰³

19 Nisan'da Çin kuvvetlerinde görev yapan subaylar kendi birliklerini yakın zamanda bir taarruz harekâtı gerçekleştirecekleri konusunda bilgilendirmişlerdir. Gerçekleştirilecek olan bu harekâtı, Kore Savaşı'nın kaderini ve süresini etkileyecek bir harekât olarak değerlendirmişlerdir. 22 Nisan'da Çin saldırıları başlamış ve Güney Kore birlikleri düzensiz bir şekilde geri çekilmiştir. ABD ve Türk kuvvetleri düzenli bir şekilde geri çekilirken İngiliz ve Belçika taburları dağılmışlardır.³⁰⁴

Bu süreç *Pravda*'ya, KDHC Genelkurmayı tarafından yapılan açıklamalar doğrultusunda yansımıştır. 19 Nisan tarihli açıklamada, 38. paralelin kuzeyinde Halk Ordusu ve Çin birliklerinin birlikte doğu ve merkez cephelerinde BM kuvvetlerine karşı mücadeleye devam ettikleri açıklanmıştır.³⁰⁵ Bir gün sonra gerçekleştirilen açıklamada ise BM kuvvetlerinin, kuzey istikametinde 38. paraleli 25 km geçtikleri açıklanmıştır.³⁰⁶ 23 Nisan'da ise muharebelerin devam ettiği ve BM kuvvetlerine ağır kayıplar verdirildiği KDHC Genelkurmayı tarafından belirtilmiştir.³⁰⁷ 29 Nisan tarihli resmî açıklamada ise Halk Ordusu ve Çin gönüllü birliklerinin muharebelere

³⁰² Stueck, **Rethinking**, ss.130-131; Sandler, **a.g.e.**, ss.136-137.

³⁰³ **Pravda**, 12 Nisan 1951, s.4.

³⁰⁴ Sandler, **a.g.e.**, s.139.

³⁰⁵ **Pravda**, 20 Nisan 1951, s.4.

³⁰⁶ **Pravda**, 21 Nisan 1951, s.4.

³⁰⁷ **Pravda**, 24 Nisan 1951, s.4.

yoğun bir şekilde devam ettiği, batı cephesinde ise Seul'un 20 km kuzeyine kadar ilerlendiği iletilmiştir.³⁰⁸

Nisan sonu itibarıyla Çin kuvvetlerinin *Bahar Taarruzları* kapsamında gerçekleştirdiği saldırıların sonu yaklaşırken bu taarruzlar sürecinde Çin kuvvetlerinin tahmini kaybı 45 bin kişidir. Kayıpların daha da artması sonucu General Peng, en kısa sürede geri çekilme emri vermiştir. Verilen emir o kadar hızlı bir şekilde uygulanmış ki karşı saldırıya geçen BM kuvvetleri, Çin birliklerinin hızına yetişememiştir. Bununla birlikte Çin kuvvetleri içerisinde toplu hâlde teslim olmalar başlamış ve yaklaşık 38 bin Çin askeri teslim olmuştur. Bu saldırıda alınan yenilgi, Mao başta olmak üzere Çin Komünist Parti liderlerinin ateşkes için pazarlıkları ve gerekirse Güney Kore'den tamamen geri çekilmeyi düşünmelerine sebep olmuştur. Kim İl Sung, buna karşı çıkmış olsa da Çinli yetkililerin düşüncelerinde bir değişiklik olmamıştır.³⁰⁹

3.3. Ateşkes Görüşmeleri Dönemi ve Ateşkesin İmzalanması

Çin Dışişleri Bakanı Zhou En Lai 7 Aralık 1950'de, SSCB'nin Çin Büyükelçisi Roshchin'e ateşkes için şartlarını sunmuştur. Çin'in olası bir ateşkes için talepleri; bütün yabancı askerî birliklerin Kore'den çekilmesi, ABD askerî kuvvetlerinin Tayvan Boğazı'ndan çekilmesi, Kore sorununun Kore halkı tarafından çözülmesi, Çin Halk Cumhuriyeti'nin BM'ye kabul edilerek Tayvan'ın BM'den ihraç edilmesi, Japonya ile bir barış antlaşması için 4 büyük devlet adamının ortaklaşa bir konferans düzenlemesi şeklindedir. Roshchin'in, Çin taleplerini Stalin'e iletmesi üzerine Stalin tasarıya tamamen katıldığını ancak Çin'in niyetlerini gizlemesi için ABD'nin ya da BM'nin de kendi ateşkes koşulları hakkında Çin tarafından bilgi talep edilmesi gerektiğini iletmıştır. Buna karşın aynı gün Stalin, SSCB Dışişleri Bakanı Vışinski'ye sadece birinci ve üçüncü maddenin ateşkes görüşmeleri esnasında değerlendirilmesi talimatını vermiştir. 16 Aralık'ta BM'de konuşan Çin'in BM

³⁰⁸ **Pravda**, 30 Nisan 1951, s.4.

³⁰⁹ Sandler, **a.g.e.**, ss.139-143.

temsilcisi Wu Xiuquan sadece birinci, ikinci ve beşinci maddeleri Genel Kurul'a sunmuştur.³¹⁰

BM Genel Kurulu, 13 Ocak 1951'de bir ateşkes taslağını kabul etmiş, 17 Ocak'ta ise Çin Dışişleri Bakanı En Lai kabul edilen taslağı reddederek kendi taslak metinlerini sunmuştur. Acheson ise bunun üzerine Çin'i protesto etmiştir.³¹¹

1 Mayıs'ta ABD Genelkurmayı 8. ordunun ilerlemesini yasaklamış, ordu içinde de Pyongyang-Wonsan hattına ilerlemek isteyen subaylara engel olunmuştur. 16 Mayıs'ta ABD Millî Güvenlik Konseyi ABD Genelkurmayı'nın tavsiyesi ve Başkan Truman'ın onayıyla ABD'nin Kore'deki savaşı uygun bir ateşkes ile sonlandıracağını resmî olarak ilan etmiştir. Bu esnada ABD Dışişleri Bakanlığı yetkilileri ile SSCB'nin BM delegesi Malik birkaç kez bir araya gelmişler, 22 Haziran'da ABD Dışişleri Bakanlığı radyosunda Malik'in ateşkes görüşmelerini başlatması hususunda gerekeni yapması kendisinden istenmiştir. 23 Haziran 1951'de Sovyetlerin BM delegesi Malik, New York'ta bir radyo röportajı vermiş ve burada savaşı sona erdirmenin ilk aşaması olarak bir ateşkes ile her iki tarafın güçlerinin 38. paralel sınırına çekilmesi gerektiğini belirtmiştir. 25 Haziran'da ABD Başkanı Truman yapmış olduğu bir açıklamada, SSCB'nin BM Temsilcisi Malik'in Kore Meselesi'ni barışçıl yollarla çözmek ve askerî çatışmaların sona erdirilmesi önerisine katıldığını deklare etmiştir. 1951 yılının Haziran ayı sonunda Dışişleri Bakanı Acheson, Kore'de erken bir ateşkesin imzalanma ihtimalinin yüzde 50 olduğunu söylemiş, temmuz ayının başında ise Mao, 14 gün içinde pazarlıkların başlayabileceğini belirtmiştir. ABD Savunma Bakan Yardımcısı Lovett, General Ridgeway'e, Başkan Truman tarafından da onaylanmış ateşkes görüşmeleri hakkındaki genel talimatların gönderildiğini açıklamıştır. General Ridgeway ise 29 Haziran'da New York radyosunda yapmış olduğu açıklamada, ateşkes görüşmeleri için Wonsan Limanı'nda bulunan Danimarka'ya ait bir hastane gemisini önermiştir.³¹²

³¹⁰ Haruki, **a.g.e.**, s.154.

³¹¹ Haruki, **a.g.e.**, s.162.

³¹² Stueck, **Rethinking**, ss.124;143-145; **Pravda**, 26 Haziran 1951, s.4; **Pravda**, 30 Haziran 1951, s.4.

Ateşkes görüşmeleri hakkında ilk görüşlerin ortaya çıktığı bu süreçte, tarafların birbirlerini yeneceklerine dair inançları kalmamıştır. Buna ek olarak taraflar, savaş esnasındaki kazanımlarını kaybetmek de istememişlerdir. Bunun üzerine çatışmalarda hâkim olan topyekûn muharebe anlayışı yerini, bir sonuca varılamayacak ve çok daha masraflı olan cephe savaşlarına bırakmıştır.³¹³

8 Temmuz'da ateşkes görüşmelerini gerçekleştirecek delegasyon heyetleri 38. paralelin yakınlarındaki Kaesong'a gelmişler, 10 Temmuz'da ise Kore'de savaşan taraflar burada ateşkes görüşmelerine başlamışlardır. Görüşmeler, 22 Ağustos'ta komünistler tarafından sonlandırılmış, 10 Eylül'de görüşmeler yeniden başlamış ve heyetler Kaesong'a 5 mil mesafedeki Panmunjom köyünde toplanmaya başlamışlardır. BM kuvvetlerinin bu dönemde başlattığı saldırılar sonucunda yeniden kesilen görüşmeler, SSCB sınırındaki askerî hedeflerin bombalanması üzerine 25 Ekim 1951'de yeniden başlamıştır. Bu esnada komünistler görüşmelerin bir yıl daha sürebileceğini düşünmüşler ve görüşmeleri uzun bir döneme yaymaya başlamışlardır. Bu dönemde BM güçleri 38. paralelin sınır bölgesi olmasına yanaşmamış, BM'nin sınır değişimi tekliflerini ise Kuzey Kore kabul etmemiştir. Bunun üzerine görüşmeleri yürüten Çin ve Kuzey Kore heyeti hâlihazırdaki savaş alanını sınır olmasını kabul etmek durumunda kalmışlardır. Aralık ayında her iki tarafında ateşkese uyup uymadığını denetlemek için kurulacak bir heyet hakkında görüşmeler başlamıştır. Komünistler, heyette SSCB'nin de yer almasını istemiş ancak BM'nin bazı konularda geri adım atmasıyla bundan vazgeçerek Çekoslovakya'nın ve Polonya'nın komünist tarafı temsil etmesini istemişlerdir. Buna karşılık BM'de İsveç ve İsviçre'nin heyette yer almasını Çin ve Kuzey Kore heyetine kabul ettirmiştir.³¹⁴

Kaesong'da başlayan görüşmeler hakkında *Pravda*'da KDHC Genelkurmayı ile Çin tarafından yapılan açıklamalar yer almıştır. KDHC Genelkurmayı, 8 Temmuz tarihinde Kaesong'da Halk Orduları komutanı, Çin gönüllü birlikleri komutanı ve BM kuvvetleri komutanının ateşkes görüşmeleri için bir araya geldikleri duyurulmuştur. *Xinhua Haber Ajansı* da bu minvalde bir haber geçmiştir. Görüşmelerin başlaması öncesi heyetlerde yer alan kişiler hakkında detay da veren

³¹³ **Kore'de Türk Muharebeleri**, s.145.

³¹⁴ Sandler, **a.g.e.**, ss.244-246.

Çinli ajans, resmî görüşmelerin 10 Temmuz'da başlayacağını belirtmiştir.³¹⁵ Bir sonraki gün *Pravda*, KDHC resmî haber ajansından elde ettiği bilgiye göre görüşmelerin başladığını ABD heyetinin, ateşkesin sağlanması için her türlü çabanın gösterileceğini belirttiği konuşmasıyla görüşmelerin başladığını, KDHC delegasyonundan Nam İl ise ateşkesin sağlanması için askerî eylemlerin durdurulması, 38. paralelden uzaklaşılması ve yabancı birliklerin Kore'den çekilmesini heyetlere teklif etmiştir. Nam İl'in teklifi Çin heyeti tarafından desteklenirken ABD heyeti tarafından sadece askerî konuları görüşmekle yetkili oldukları politik meselelerin konuşulmaması gerekliliği vurgulanmıştır.³¹⁶

Görüşmelerin devam ettiği bu süreçte; BM kuvvetlerinin komutanı General Ridgway, ABD Genelkurmayı'na Pyongyang-Wonsan hattını 3 aşamada işgal edilmesi için 1 Eylül 1951'de başlatılacak bir plan sunmuştur. Ancak Çin ve Kuzey Kore kuvvetlerinde güç olarak büyük bir zayıflama görülmediği müddetçe bu emrin uygulanmayacağı fakat küçük saldırılar yapabileceği kendisine Genelkurmay tarafından bildirilmiştir.³¹⁷

Heyetler arasındaki ilk görüşmelerde Çin ve Kuzey Kore temsilcileri Kore'den tüm askerî birliklerin çekilmesini teklif etmiş olsalar da BM kuvvetleri Kore'de istikrarın sağlanmasına kadar kalmayı sürdüreceklerini belirtmişler ve akabinde BM'nin Kore'de bulunmasının bir tehdit oluşturmayacağı ABD tarafından garanti edilmiştir.³¹⁸ Sürmekte olan görüşmelerde taraflar; ateşkes hattının belirlenmesi, Kuzey Kore'deki hava üsleri, Koreli olmayan silahlı kuvvetlerin çekilmesi ve BM'nin güneyde kullanabileceği limanlar gibi konularda 27 Kasım 1951'de anlaşmış olsalar da esirler meselesi, görüşmelerin iki yıl daha uzamasına sebep olmuştur.³¹⁹

Geçici ateşkes görüşmelerinde Çin ve Kuzey Kore taraflarını, Çin'in Mançurya'daki istihbarat faaliyetlerinden sorumlu Tümgeneral Hsieu Fank, Kuzey Kore'nin Ticaret eski Bakanı Lee Sang Cho ve Kim İl Sung'un yardımcısı General

³¹⁵ *Pravda*, 10 Temmuz 1951, s.4.

³¹⁶ *Pravda*, 11 Temmuz 1951, s.4.

³¹⁷ Sandler, *a.g.e.*, ss.146-147.

³¹⁸ Ordu, *a.g.e.*, s.84.

³¹⁹ *Kore'de Türk Muharebeleri*, ss.146-147.

Nam İl temsil ediyordu. Birleşmiş Milletler tarafını ise ABD'nin Pasifik Donanma Komutanı Koramiral Turner Joy başkanlığında bir heyet temsil etmekteydi.³²⁰

Güney Kore Lideri Syngman Rhee, Haziran 1952'den itibaren yürütülmekte olan ateşkes görüşmelerini engelleyebilmek için taraftarlarına, sokağa çıkma çağrısı yapmış ve kendilerinden sürmekte olan ateşkes görüşmelerini protesto ederek Kuzey Kore ile kendi idareleri altında birleşmek istediklerini ve bu amaçla da muharebelerin sürmesi gerektiğini sloganlarla duyurmalarını istemiştir. Syngman Rhee'yi yatıştırmak için BM kuvvetleri Güney Kore ordusuna teçhizat desteği ve para yardımı vaat etmişse de başlangıçta bir sonuç alamamışlardır. Kuzey Kore güçlerinin Güney Kore birliklerine saldırımları ve bazı yerleri ele geçirmeleri üzerine Syngman Rhee ateşkes görüşmelerini sabote etmekten vazgeçmiştir.³²¹ Devam eden ateşkes görüşmeleri, Çin'e geri dönmek istemeyen ve komünist olmadıklarını iddia eden Çinli esirlerin durumu dolayısıyla 8 Ekim 1952 tarihinde tekrar kesilmiştir.³²²

Nihayetinde, Halk Ordusu'nu temsilen General Nam İl ve BM kuvvetlerini temsilen General Willim K. Harrison arasında 26 maddelik İngilizce, Çince ve Korece yazılan *Savaş Esirleri Antlaşması* 8 Haziran 1953'te Panmunjom'da imzalanmıştır. Antlaşmanın şartlarının yerine getirilmesini ise İsveç, İsviçre, Polonya, Çekoslovakya ve Hindistan tarafından oluşturulan *Esirleri İade Tarafsız Komisyonu* sağlayacaktır. Ateşkesin 18 Haziran'da imzalanacağı düşünülse de Syngman Rhee'nin kararlaştırılan şartları kabul etmeyeceğini deklare etmesi ve 27 bin Kuzey Koreli savaş esirini serbest bırakması gidişatı değiştirmiştir. Ayrıca ateşkesin gecikmesini sağlayan bir diğer olay da Kuzey Kore birliklerinin bu süreçte tekrardan muharebelere başlaması olmuştur.³²³

Önce Syngman Rhee'nin Kore'de ateşkesin sağlanmasına karşı çıkmayacağını açıklaması ardından da Kuzey Kore'nin 19 Temmuz'da ateşkes şartlarını konuşmaya hazır olduklarını bildirmelerinden sonra ateşkes görüşmeleri başlamıştır. Çin'in *Xinhua* Haber Ajansı 26 Temmuz'da, ateşkes görüşmelerini yürüten Çin ve Kore

³²⁰ Sandler, **a.g.e.**, ss.240-241.

³²¹ Sandler, **a.g.e.**, s.225.

³²² Sandler, **a.g.e.**, s.250.

³²³ Erkan, **a.g.t.**, s.161.

delegasyonunun açıklamasına yer vermiştir. İlgili açıklamada delegasyon 27 Temmuz 1953 tarihinde saat 10'da görüşmelerin yürütüldüğü Panmunjon'da ateşkesin imzalanacağını duyurmuştur. Kore'de 25 Haziran 1950 tarihinde başlayan ve üç yıl süren savaş neticesinde taraflar bir sonuca varamayacakları düşüncesiyle 27 Temmuz 1953'te önce saat 10'da Panmunjon'da daha sonra ise saat 13'te cephe karargâhında ateşkes antlaşmasını imzalamışlardır. Yapılan ateşkesin aynı gün saat 22 itibarıyla geçerli kılınacağı ve bu saatten sonra harekâtlara kesinlikle son verileceği açıklanmıştır. Ayrıca imzalanan ateşkes gereğince; Kore'ye asker ile teçhizat takviyesi yapılmayacak, hava harekâtları sonlandırılacak ve işgal edilen mevziler terk edilerek taraflar iki km geri çekileceklerdir.³²⁴

Pravda, 28 Temmuz tarihli nüshasında *Kore'de Ateşkesin İmzalanması* ana başlığıyla tam sayfada konu ile ilgili haberlere geniş bir şekilde yer vermiş ve ateşkesi Sovyet kamuoyu ile paylaşmıştır. Sayfa içerisinde ateşkesin imzalanması hakkındaki detaylar aktarılmış, ateşkesin Kim İl Sung ve BM Kuvvetler Komutanı General Clark tarafından da imzalandığı belirtilmiştir. Gazete daha sonra KDHC Halk Ordusu başkomutanı unvanına sahip olması dolayısıyla Kim İl Sung ve Çin kuvvetleri komutanı General Peng, ordularına ateşkes şartlarının oluşması için gerekli emirleri verdiğini yayınlamıştır. İlgili haberde Kim İl Sung, mareşal olarak nitelendirilmiştir. Ayrıca haberin içeriğinde ateşkes görüşmelerinin, kendi zaferleriyle sonlandırıldığı belirtilmiştir. Gazete 4 sütunda, imzalanan ateşkesin tam metnini yayınlamıştır.³²⁵

Pravda, 29 Temmuz tarihli nüshasında da gelişmeleri *Kore'de Askerî Harekâtlar Durduruldu* ana başlığı altında tam sayfada yayınlamıştır. Kore'de yayın yapan bir gazetenin *Kore Sorununun Barışçıl Yollarla Çözülmesinde İlk Adım* başlıklı makalesini kendi sayfasına ilgili ana başlık altına taşımıştır. İlya Erenburg'un *Barışın Zaferi* başlıklı makalesi de yine ilgili başlık altında yer almıştır. Erenburg makalesinde savaşın çıkmasından, ateşkesin imzalanmasına kadar geçen süreçte Syngman Rhee'nin tutumunu eleştirmiş ve olayların yaşanması dolayısıyla kendisini

³²⁴ Erkan, a.g.e., s.162.; *Kore'de Türk Muharebeleri*, s.173; *Pravda*, 27 Temmuz 1953, s.4.

³²⁵ *Pravda*, 28 Temmuz 1953, s.3.

suçlamış ancak imzalanan ateşkes ile de Kore’de barışın galip geldiğini belirtmiştir.³²⁶

Ateşkesin imzalanması dolayısıyla Pyongyang’da kalabalık mitingler ve gösteriler düzenlendiği de yine *Pravda* tarafından Sovyet kamuoyuna duyurulmuştur. Pyongyang’daki gösterilerin gerçekleştiği alanda Kim İl Sung ile KDHC siyasi yöneticilerinin bulunduğu da bildirilmiştir. Çin başta olmak üzere Polonya, Çekoslovakya, Demokratik Almanya Cumhuriyeti ve İngiltere’de ateşkesin imzalanması dolayısıyla çeşitli açıklamalar ve haberler kendi ülke basınlarında yer almış, *Pravda* da bu gelişmeleri kendi sayfasına taşımıştır.³²⁷

SSCB Bakanlar Konseyi Başkanı Malenkov, 27 Temmuz 1953’te Kim İl Sung’a, ateşkesin imzalanması ile kazanmış oldukları zaferin Sovyet halkı tarafından memnuniyetle karşılandığını, bundan sonra savaşın yaralarının sarılması ve karşılaşılabilecek sorunların çözümünde Sovyet Hükûmeti’nin her türlü desteği vereceğini bildiren bir telgraf göndermiştir.³²⁸

Aynı tarihte Kore Demokratik Cumhuriyeti Başkanı Syngmann Rhee, ABD Başkanı Eisenhower’a savaş boyunca vermiş oldukları destek dolayısıyla gizli ibareli bir teşekkür telgrafi göndermiştir. İlgili telgraf içerisinde Rhee, Uzak Doğu’nun hayal kırıklığına uğramış halklarının artık daha fazla Batı sömürgeciliğinden korkmalarına gerek olmadığını belirtmiş, ateşkesin imzalanmasında ve Kore’nin birleştirilmesinde devlet adamlığı vasfıyla yapmış olduklarından dolayı Eisenhower’a teşekkürlerini “*yenilenmiş takdir ve samimi dostluğun güvencesiyle*” sunmuştur.³²⁹

Ateşkesin imzalanması dolayısıyla Kim İl Sung, Sovyet Hükûmeti yetkililerine savaş boyunca vermiş oldukları destek dolayısıyla teşekkürlerini ileten bir telgraf göndermiştir. İlgili telgrafa Kim İl Sung, daha önce Malenkov’un göndermiş olduğu tebrik telgrafına hükûmeti ve halkı adına teşekkür ederek başlamıştır. Akabinde

³²⁶ *Pravda*, 29 Temmuz 1953, s.3.

³²⁷ *Pravda*, 29 Temmuz 1953, s.4.

³²⁸ *Wilson Center Digital Archive*, Letteer, G. Malenkov to Kim Il Sung, 27 Temmuz 1953.

³²⁹ *Wilson Center Digital Archive*, The President of the Republic of Korea (Rhee) to President Eisenhower, 27 Temmuz 1953.

Sovyetler halkının savaş boyunca vermiş oldukları desteğin, savaş sonrasında yaşanacak sıkıntıların çözümünde de destek olacaklarına dair bir garanti olduğunu belirtmiştir. Telgrafın sonunda, Malenkov'un iletmiş olduğu destek sözünün güvenlerini güçlendirdiği ve çalışmalarda daha fazla zafer kazanmak için kendilerine ilham kaynağı olduğunu iletmiştir.³³⁰

Ateşkesin imzalanmasında iki kritik dönüm noktası olduğu düşünülmektedir. Bunlardan ilki kasım ayında ABD'de gerçekleşen seçimler sonucunda Truman'ın yerine Dwight D. Eisenhower'ın seçilmesidir. Seçimlerde Truman'ın kaybetmesinin önemli sebeplerinden birisi Kore Savaşı'ndaki durumdur. Öte yandan Kore'de ateşkesin sağlanması, Eisenhower'ın iktidarda kaldığı süreçte en önemli başarısı olarak nitelendirilmiştir.³³¹ Stalin'in 5 Mart 1953'te ölmesi³³² de ateşkesin imzalanması yolunun açılmasında diğer kritik noktayı oluşturmaktadır. Zira SSCB'nin yeni yönetimi, Stalin'in ölümü sonrasında içerde yaşanan iktidar mücadelesinin de etkisiyle savaşın sonlandırılmasından taraftarlar.³³³

³³⁰ **Wilson Center Digital Archive**, Telegram, Kim Il Sung to The Chairman Of The Soviet Council of Ministers on the Occasion of The Signing of The Korean Armistice Agreement, 29 Temmuz 1953.

³³¹ Ordu, **a.g.e.**, ss.101-102.

³³² Çağatay Benhür, **Stalin Dönemi Türk-Rus İlişkileri (1924-1953)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2008, s.538.

³³³ Geoffrey Parker, **Cambridge Savaş Tarihi**, Çev: Füsun Tayanç-Tunç Tayanç, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2017, s.408.

SONUÇ

İlk insan yerleşimlerine çok eski dönemlerde rastlanan Kore, tarih boyunca Japonya ile Asya ana kıtası arasında bir köprü vazifesi görmüştür. Bu sebeple önce Çin ve Japonya daha sonra da Japonya ve Rusya arasında rekabet konusu olmuştur. Bölge sadece taşımış olduğu stratejik önemi için değil aynı zamanda sahip olduğu yer altı ve yer üstü kaynakları dolayısıyla da değerli bir konumda yer almıştır.

Japonya, Kore Yarımadası'nı 1905 yılında ele geçirmiş ve hâkimiyetini İkinci Dünya Savaşı sonrasına kadar sürdürmüştür. Bilindiği üzere İkinci Dünya Savaşı sonlandığında Japonya mağlup bir devlet olarak savaştan ayrılmıştır. Kore'nin kaderi de bu minvalde ilerlemiş, savaş sonrasında ilk etapta tam anlamıyla bağımsız bir devlet olarak ortaya çıkamamıştır. İkinci Dünya Savaşı'nın sonlanmasıyla birlikte dünyada iki kutuplu bir düzen hâkim olmuştur. Savaşın galip devletlerinden olan SSCB ile ABD, savaşın sonlanmasıyla birlikte süper güç hâline dönüşmüşlerdir. Diğer taraftan SSCB kendisini komünist dünyanın hamisi konumuna yerleştirirken ABD de Batı Bloğunun lider devleti konumuna geçmiştir. Bu bağlamda Kore de iki süper gücün çekişme noktası hâline gelmiştir. SSCB, kendi idaresi altında komünizmi benimsemiş bir Kore isterken ABD tam tersi düşüncede yer almıştır. Nihayetinde iki ülke aralarında 38. paralelin sınır kabul edildiği, kuzeyde SSCB kontrolünde komünist bir Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, güneyde ise ABD kontrolünde liberalizmi savunan bir Kore Cumhuriyeti kurulması yönünde anlaşmışlardır. Bu antlaşma Kore'deki sorunların çözümü olmamış aksine tarihsel ve kültürel olarak aynı milletin mensubu olan Korelileri, iki farklı ve iki düşman devlet sınırları içerisinde yaşamaya mecbur kılmıştır. Bu bölünme ile iki devlet arasında sürekli sınır çatışmaları vuku bulmaya başlamıştır. Nihayetinde 25 Haziran 1950 tarihinde ikiye bölünmüş ve Kore halkı arasında sıcak savaş hâli başlamıştır.

Pravda tarafından savaşın başladığı bilgisi, KDHC'nin 25 Haziran 1950 tarihli resmî açıklamasının, bir gün sonra basılan yani 26 Haziran 1950 tarihli nüshasıyla Sovyet kamuoyuna aktarılmıştır. Savaşın devam ettiği dönemde *Pravda* gazetesinde neşredilen haberlerin neredeyse tamamının imzasız yayınlandığı, görüş belirten makalelerin ise sadece yazarın soyadı ile verildiği ve sayılarının ise oldukça az

olduğu görülmüştür. Makale yazarlarının soyadlarının tam bir şekilde verilmemiş olması, Sovyet basını hakkındaki genel kanıya uygun olarak parti tarafından servis edilen yazılar olduğunu düşünmemize olanak sağlamaktadır. Süreç içerisinde *Pravda* genel olarak haberleri SSCB'nin resmî haber ajansı konumunda olan TASS aracılığıyla elde etmiştir. Savaşın gidişatı hakkında ise *Kore'deki Gelişmeler* başlığı altında KDHC Genelkurmayı tarafından günlük yapılan açıklamalar ile Sovyet kamuoyunu bilgilendirmiştir. Böylelikle dolaylı olarak savaşın taraflarından birisi olan Kuzey Kore'nin resmî açıklamalarına da ulaşarak savaşın takip edilmesi sağlanmıştır. *Pravda*, *Kore'deki Gelişmeler* bölümünde ara ara Batı Bloğu olarak adlandırılan ülkelerin haber ajanslarından haberlere de yer vermiştir. Ancak *Pravda*'nın, uluslararası ajansların servis etmiş olduğu haberlere genelde KDHC'nin lehine olması durumunda yer verdiği tespit edilmiştir. *Pravda*; savaş süresince genellikle dört sayfa olarak yayın yapmış, Kore'deki savaş durumu ile ilgili haberlere de genelde dördüncü sayfada yer vermiştir. Öte yandan gazetede yer alan haberlerin hacimleri, cephelerde süren çarpışmaların şiddetiyle ve Kuzey Kore ile Çin birliklerinin savaştaki durumuyla doğru orantılıdır.

Başlayan savaşın sebebinin hangi devlet olduğu muammalı bir konudur. Zira Batı Bloğu içerisinde yer alan ülkeler, savaşın KDHC tarafından başlatıldığını öne sürmektedirler. Çalışmamızın hazırlanması sürecinde incelenen Kore Savaşı'nı konu alan İngilizce ve Türkçe yayınlanmış çalışmalarda bu tez kabul edilmektedir. Ancak *Pravda* gazetesi ise tam tersini iddia etmekte, KDHC İçişleri Bakanlığının yapmış olduğu açıklamaya atıfta bulunarak savaşın Kore Cumhuriyeti tarafından çıkarıldığı tezini sayfalarına taşımaktadır. Sovyet Hükûmeti'ne yakınlığı ile bilinen hatta Komünist Parti Merkez Komitesi'ne bağlı olarak yayın yapan *Pravda*'nın bu minvaldeki açıklamaları bizim, Sovyet Hükûmeti'nin dolaylı yoldan savaş hakkındaki yorumlarını öğrenmemize olanak sağlamaktadır. Böylece Sovyet Hükûmeti'nin de bu doğrultuda düşündüğü kanısına varmaktayız.

Pravda, incelenen dönem içerisinde Kore Cumhuriyeti Başkanı Syngman Rhee Hükûmeti'ni sürekli olarak ABD kuklası olarak nitelendiren haberlere de yer

vermiştir. Ayrıca *Pravda*, savaşın çıkma sebebi olarak da ABD'nin Uzak Doğu'daki emperyalist emellerini göstermektedir.

Mezkûr gazetede yer alan haberler ışığında, ABD'nin savaşa girmesinden sonra SSCB'nin savaşı daha yakından takip ettiği tarafımızca düşünülmektedir. Ayrıca yine *Pravda*'da yer alan haberler değerlendirildiğinde görülmüştür ki kendisini komünist dünyanın hamisi olarak konumlandıran SSCB, ABD'nin savaşa girmesinin emperyalist amaçlar doğrultusunda gerçekleştiğini öne sürmüş ve sürekli bu minvalde yayınlar yapmıştır. Bu tarz eleştirel yorumlarla *Pravda*'nın, dolayısıyla da Sovyet Hükûmeti'nin kendi kamuoyunda ABD karşıtı propaganda yaparak algı yönetimi oluşturduğu tarafımızca düşünülmektedir.

ABD'nin savaşa girmesi sonucunda SSCB içerisinde yaşayan halk kitlelerinin bu durumu protesto etmeleri *Pravda*'nın sütunlarına yansımış ve bir süre ilk sayfadan kamuoyu ile paylaşılmıştır. Ancak SSCB Dönemi'nin genel yapısı incelendiğinde ve protesto gösterilerinin genelde devlete ait kurum ve işletmelerde gerçekleştirildiği göz önünde bulundurulduğunda, bu tarz gösterilerin devlet yönlendirmesi yoluyla yapıldığı izlenimi uyandırmaktadır.

KDHC Halk Orduları savaşın başlamasını takip eden iki buçuk aylık süreçte sürekli güney yönünde ilerlemiş, ABD ve Güney Kore birliklerini yarımadanın güneyinde küçük bir toprak parçasına sıkıştırmıştır. KDHC Genelkurmayı bu dönemde yapmış olduğu açıklamalarda yaşanan her türlü gelişmeyi detaylarıyla vermiş, *Pravda*'ya da bu minvalde haberler yansımıştır. Ancak 15 Eylül itibariyle Kore'deki savaş durumunda tam tersi istikamet görülmüş, süreç içerisinde KDHC Genelkurmayı, Halk Ordusu birliklerinin geri çekilmeleri hakkında detaylara yer vermezken olaylar genelde tüm cephelerde Halk Ordusu birliklerinin mücadeleye devam ettiği şeklinde mezkûr gazete aracılığıyla açıklanmıştır.

KDHC Halk Ordusu birliklerinin geri çekilmesi sürecinde genelkurmay tarafından yapılan açıklamalarda dikkat çeken bir diğer husus ise önce Seul sonrasında ise Pyongyang'ın kaybedilmesi haberlerine açıkça yer verilmemesi olmuştur. Gazete aracılığıyla takip ettiğimiz genelkurmay açıklamalarında; söz

konusu şehirlerin BM kuvvetleri tarafından ele geçirilmesinden önce geçen muharebelerden bahsedilirken şehirlerin kaybedildiğinden söz edilmemiş ve savaşın, adı geçen şehirlerin kuzeyinde devam ettiği belirtilmiştir.

Çin'in savaşa girmesi konusu da KDHC Genelkurmayı tarafından bir süre resmî olarak açıklanmamıştır. Çin gönüllü birliklerinin savaşa müdahil olduğu yönündeki ilk resmî açıklama 15 gün sonra yapılmıştır. 9 Kasım tarihinde ilk kez Çin'in fiilen savaşın içerisinde olduğu KDHC Genelkurmayı tarafından açıklanırken bu bilgi *Pravda*'ya iki günlük bir gecikmeyle 11 Kasım tarihinde yansımıştır.

Savaş boyunca KDHC Genelkurmayı tarafından Kuzey Kore ve Çin birliklerinin zayıatı hakkında hiçbir bilgi verilmezken Güney Kore, ABD ve BM kuvvetlerinin kayıpları hakkında detaylı bilgiler sıklıkla verilmiştir. Savaş boyunca olduğu gibi resmî KDHC Genelkurmay açıklamalarını temel alarak savaş hakkında detayları aktaran *Pravda*'ya zayıatlar konusundaki bilgiler de bu doğrultuda yansımıştır.

BM'nin yapmış olduğu yardım çağrısı doğrultusunda savaşa fiilen katılmış ve birçok cephede yer almış olan Türkiye hakkında ise *Pravda*'da yer alan haberlerin sayısı yok denecek kadar azdır. Türkiye'nin savaşa katılma kararının eleştirildiği sadece 2 haber yer alırken Kunuri Muharebeleri sonrasında Türk tugayının kayıplarına yer veren haber sayısı bir, makale sayısı da birdir. Ayrıca Türkiye'nin fiilen savaşta bulunduğu dair ilk bilgi de yine kayıplara yer verilen haberde yer almıştır. *Pravda*'nın karşı propaganda yoluyla algı yönetimi yaptığına dair bir başka dikkat çeken husus ise Türk tugayının Kore'de vermiş olduğu zayıatlar hakkında oldukça abartılı bir sayı belirtmiş olmasıdır. Zira *Pravda*'ya göre Türk tugayının neredeyse tamamı bu muharebelerde yok olmuştur.

Soğuk Savaş Dönemi'nde ortaya çıkan iki kutbun lider devletleri ilk kez sıcak bir çatışmada karşı karşıya gelmesi ihtimali Kore Savaşı ile olmuştur. Savaş, KDHC'nin taarruzları, ABD'nin savaşa müdahil olması ve devam eden süreçte Çin'in savaşa girmesi olmak üzere üç aşamada gerçekleşmiştir.

Sonuç olarak Kore Savaşı, Kuzey Kore ile Güney Kore arasında başlamış, üç yıl gibi uzun bir süre devam etmiş ve Doğu ile Batı bloklarını karşı karşıya getirmiştir. *Pravda*, savaşın başladığı ilk andan itibaren özellikle ABD nezdinde emperyalist Batı Bloğunun, masum Kore halkını sömürmek için böyle bir savaş yürüttüğü tezini savunmuş ve bu doğrultudaki haber ile köşe yazılarını sayfaları aracılığıyla kendi kamuoyuna duyurmuştur.

KAYNAKÇA

A. Arşivler

T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (BCA)

- Kararlar Daire Başkanlığı
- Başbakanlık Özel Kalem Müdürlüğü

Wilson Center Digital Archive

- Soviet Union - North Korean Relations Collection
- Korean War Origins, 1945-1950 Collection
- Korean War, 1950-1953

CIA Digital Library

- Baptism By Fire: CIA Analysis of the Korean War Overview
- General CIA Records

B. Süreli Yayınlar

Pravda (Haziran 1950 – Temmuz 1953)

C. Telif Eserler

ACAR Kezban, **Ortaçağ'dan Sovyet Devrimi'ne Rusya**, İletişim Yayınları, İstanbul 2014.

AĞAYEV Elnur, *Atatürk'ün Vefatının Sovyet Basınında Yansıması*, **Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi**, S.11, Ankara 2010, ss.131-156.

AKMAN Erdoğan, *Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın Sovyet Rusya Basınında Yansımaları (Pravda ve İzvestiya Gazeteleri Üzerinden Basın Analizi)*, **Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi**, C.3 S.3, Bışkek 2014, ss.19-45.

ALANOĞLU Hatice, **The Times Gazetesine Göre Demokrat Parti'nin Dış Politikası (1950-1960)**, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya 2018.

ARAS Emre- Çağatay BENHÜR, *İkinci Dünya Savaşı'nda Stratejik Mançurya Operasyonu ve Türk Basını*, **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, C.2 S.1, 2019, ss.65-83.

ARIKAN Mustafa – Ramazan YAMAN, *Karamanlı Kore Gazisi Hüseyin Özgül'ün Hatıraları*, **Karaman Araştırmaları – I**, Ed. Hüseyin Muşmal, Erol Yüksel, Mehmet Ali Kapar, Palet Yayınları, Konya 2019, ss.229-240.

ARMAOĞLU Fahir, **20. Yüzyıl Siyasi Tarihi 1914-1995**, Timaş Yayınları, İstanbul 2015.

ATAÖV Türkkaya, **Amerika Nato ve Türkiye**, İleri Yayınları, İstanbul 2006.

ATAY ÖZSAVAŞ Sibel, *Klasik Jeopolitik Yaklaşımlar ve Eleştirel Jeopolitik Söylem*, **Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, C.8 S.2, 2016, ss.144-155.

AVCI Ahmet, **Kore Savaşı'nda Türk Ordusu**, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir 2015.

BENHÜR Çağatay, **Stalin Dönemi Türk-Rus İlişkileri (1924-1953)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2008.

BENNETT A. LeRoy- James K. OLİVER, **Uluslararası Örgütler**, Çev. Nasuh Uslu, BB101 Yayınları, Ankara 2015.

BEST A.; J.M. HANHİMAKİ; J.A. MAİOLO; S K.E. CHULZE, **20. Yüzyılın Uluslararası Tarihi**, Çev. Taciser Ulaş Belge, Siyasal Kitabevi, Ankara 2015.

BİLGE A. Suat, *Jeopolitik*, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C.13 S.3, 1958, ss.150-174.

BULUT Sedef, 38. *Enlemde Güç Mücadelesi: Kore Savaşı ve Türkiye'deki Tezahürleri*, **Mavi Atlas**, C. 6 S.1, 2018, ss.185-204.

CARR Edward Hallett, **Sovyet Rusya Tarihi Bolşevik Devrimi 1917-1923**, C.1, Çev. Orhan Suda, Metis Yayınları, İstanbul 2012.

CUMİNGS Bruce, **The Korean War A History**, The Modern Library, New York 2010.

ÇINAR Burak, *Moğolların İkinci Japonya Seferi: Kyushu 1281*, **Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, S.10, Ankara 2009, ss.37-55.

DEFAY Alexandre, **Jeopolitik**, Çev. İsmail Yerguz, Dost Kitabevi, Ankara 2005.

DMYTRYSHYN Basil, **USSR A Concise History**, Charles Scribner's Sons, New York 1965.

EBERHARD Wolfram, **Çin Tarihi**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2019.

EBERHARD Wolfram, **En Eski Devirlerden Zamanımıza Kadar Uzak Doğu Tarihi**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2019.

EDWARDS Paul M., **Historical Dictionary of Korean War**, Scarecrow Press, Maryland 2010.

ENGEL Barbara A.- Janet MARTİN, **Rusya Tarihi**, Çev. Feyyaz Şahin, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 2020.

ENGERMAN David C., *Ideology and The Origins of The Cold War*, **The Cambridge History of The Cold War**, C.1, Ed. Melvyn Leffler-Odd Arne Westad, Cambridge University Press, Cambridge 2010, ss.20-43.

ERKAN Mehmet Sedat, **Türkiye Cumhuriyeti Tarihinde Kore Savaşı, Önemi, Öncesi ve Sonrası ile İlgili Değerlendirme**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2009.

EVTUHOV Catherine- Richard STİTES, **1800'den İtibaren Rusya Tarihi Halklar, Efsaneler, Olaylar, Güçler**, Çev. Ahmet Cevdet Aşkın, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2018.

GÜVEN Cüneyt, **Sebep ve Sonuçlarıyla Kore Savaşı ve Türkiye**, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli 2007.

HAJİ-HASANZADA Farid, **Pravda ve İzvestiya Gazetelerinde Türkiye ve Türklük İmgesi (1939-1946)**, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2014.

HAN Valeriy Sergeyeviç, **İstoriya Korei**, Baktriya Press, Taşkent 2013.

HART Basil Liddell, **İkinci Dünya Savaşı**, Çev. Kerim Bağrıaçık, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2016.

HARUKİ Wada, **The Korean War An International History**, Rowman & Littlefield, Maryland 2014.

HAŞİMİ Nurullah, **Türkiye'nin Kore Savaşına Katılmasının Siyasi Nedenleri ve Sonuçları**, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Batman 2014.

HOSKING Geoffrey, **Rusya ve Ruslar Erken Dönemden 21. Yüzyıla**, Çev. Kezban Acar, İletişim Yayınları, İstanbul 2015.

HWANG Kyung Moon, **Kore Tarihi**, Çev. Ayşe Su Doğru, Feylesof Kitap, Nisan 2018.

JIAN Chen, **China's Road to the Korean War The Making of the Sino-American Confrontation**, Columbia University Press, New York 1994.

JIRKOV Gennadiy Vasilyeviç, **Jurnalistika Rossii: Ot Zolotovo Veka do Tragedii. 1900-1918**, İjevsk, 2014.

KAYNAR Mete Kaan, *Türkiye'nin Ellili Yılları Üzerine Bazı Notlar, Türkiye'nin 1950'li Yılları*, Haz. Mete Kaan Kaynar, İletişim Yayınları, İstanbul 2016, ss.15-38.

KENEZ Peter, **The Birth of the Propaganda State Soviet Methods of Mass Mobilization 1917-1929**, Cambridge University Press, Cambridge 1985.

KİM Djun Kil, **The History of Korea**, Greenwood Press, ABD 2005.

KİM German Nikolayeviç, **Respublika Koreya**, Dayk Press, Almatı 2010.

KİM Jinwung, **A History of Korea From "Land of the Morning Calm" to States in Conflict**, Indiana University Press, Indiana 2012.

KLEİNER Juergen, **Korea A Century of Change**, World Scientific, Singapur 2001.

KOÇAK Mustafa, *Self Determinasyon Hakkı ve Self Determinasyon Hakkı Teorileri*, **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.23 S.38, 2018, ss.85-148.

Kore’de Türk Muharebeleri, Genelkurmay Başkanlığı ATASE Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara 2015.

KORNILOV B., *Amerikanskiye İzvergi v Koreye*, **Pravda**, 01.08.1950, s.4.

LACOSTE Yves, **Coğrafya Her Şeyden Önce Savaş Yapmaya Yarar**, Çev. Selim Sezer, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2014.

LEE Hee-Chul, **Siyasi, Ekonomik, Askeri ve Kültürel Açidan Türkiye-Kore İlişkileri**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2007.

LEFFLER Melvyn P., *The Emergence of an American Grand Strategy, 1945-1952*, **The Cambridge History of the Cold War**, C.1, Ed. Melvyn Leffler-Odd Arne Westad, Cambridge University Press, Cambridge 2010, ss.67-89.

MALKASIAN Carter, **The Korean War 1950-1953**, Osprey Publishing, Oxford 2001.

MARİNİN M., *Mezhdunarodnoye Obozreniye*, **Pravda**, 17 Temmuz 1950, s.4.

_____, *Zagovorşiki Protiv Mira, Protiv Organizatsii Ob’yedinnonnih Natsiy*, **Pravda**, 24 Haziran 1950.

MAYEVSKIY V., *Mezhdunarodnoye Obozreniye*, **Pravda**, 14.08.1950, s.4.

McMAHON Robert J., **Soğuk Savaş**, Dost Kitabevi, Ankara 2013.

OĞUZ Müge Kübra, *19. Yüzyılda Choson Krallığı’nın Yönetim Anlayışında Meydana Gelen Değişim ve Dış İlişkilerin Başlangıcı*, **ÇOMÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi**, C.4 S.1, 2019, ss.51-70.

ORDU Mehmet Kürşat, **Amerikan Kamuoyunda Kore Harbi**, Berikan Yayınları, Ankara 2009.

OVSEPYAN Rafail Pogosoviç, **İstoriya Noveyşey Oteçestvennoy Jurnalistiki**, İzdatelstva Moskovskovo Universiteta, Moskova 1996.

PARKER Geoffrey, **Cambridge Savaş Tarihi**, Çev: Füsün Tayanç-Tunç Tayanç, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2017.

PECHATNOV Vladimir O., *The Soviet Union and The World*, **The Cambridge History of the Cold War**, C.1, Ed. Melvyn Leffler ve Odd Arne Westad, Cambridge University Press, Cambridge 2010, ss.90-111.

PETERSON Mark- Phillip MARGULIES, **A Brief History of Korea**, Infobase Publishing, New York 2010.

POLİKANOV A., *Mezhdunarodniye Zametki: Vostorgi v Ankare*, **Pravda**, 15 Aralık 1950, s.4.

PRATT Keith, **Everlasting Flower A History of Korea**, Reaktion Books, Londra 2006.

Pravda, **Sovetskaya İstoriçeskaya Entsiklopediya**, C.11, Ed. E.M. Jukov, İzdatelstvo “Sovetskaya Entsiklopediya”, Moskova 1968.

RABİNOWİTCH Aleksander, **Bolşevikler İktidarda Petrograd’da Sovyet Yönetiminin İlk Yılı**, Çev. Can Saday, Hakkı Başgüney ve Nihan Elmas, Yordam Kitap, İstanbul 2016.

RASSADİN G.- İ. FLİPPOV, *Amerikanskaya Diversiya v Organizatsii Ob’yedinennykh Natsiy*, **Pravda**, 08 Ağustos1950, s.4.

_____, *Interventsiya Pod Flagom Organizatsii Ob’yedinonnih Natsiy*, **Pravda**, 10 Temmuz 1950.

_____, *Po Stopam Gitlerovtsev*, **Pravda**, 27 Temmuz 1950, s. 4.

RASSADİN G.- N. FLİPPOV, *Neukljiye Manevri*, **Pravda**, 30 Haziran 1950.

RIASANOVSKY Nicholas V.- Mark D. STEİNBERG, **Rusya Tarihi Başlangıçtan Günümüze**, Çev. Figen Dereli, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 2016.

SANDER Oral, **Siyasi Tarih 1918-1994**, İmge Kitabevi, Ankara 2016.

SANDLER Stanley, **The Korean War: No Victors, No Vanguished**, UCL Press, Londra 2003.

SETH Michael J., **A Concise History of Modern Korea From the Late Nineteenth Century to the Present**, Rowman and Littlefield Publishers, Plymouth 2010.

_____, **A History of Korea From Antiquity to the Present**, Rowman & Littlefield Publishers, ABD 2011.

SLİVKER V., *Pravda*, **Bolşaya Sovetskaya Ensiklopediya**, C.46, Ed. O. Yu. Şimidt, Gosudarstvennyy Institut “Sovetskaya Enstsiklopediya”, Moskova 1940.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi, Haz. Olcay Geridönmez, Kor Yayınları, İstanbul 2018.

SÖNMEZOĞLU Faruk, **Soğuk Savaş Döneminde Türk Dış Politikası 1945-1991**, Der Yayınları, İstanbul 2016.

STUECK William, **Rethinking The Korean War A New Diplomatic and Strategic History**, Princeton University Press, New Jersey 2002.

_____, **The Korean War An International History**, Princeton University Press, New Jersey 1995.

ŞARLAK Levent, **The Balkans Wars According to the Pravda Newspaper**, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2012.

TEMİZ Kadir, *Güney Kore*, **Dünya Siyasetinde Doğu Asya**, Ed. İsmail Ermağan, Nobel Kitap, Ankara 2016, ss.61-90.

TEMÜR Nur Seda, **The Korean War and Turkish-American Relations**, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2019.

TUNCER Hüner, **Türk Dış Politikası 2. Cilt Cumhuriyet Dönemi (1920-2002)**, Kaynak Yayınları, İstanbul 2017.

TÜRKÖZÜ KÖROĞLU Hatice, *Japon Sömürgeciliği Döneminde Kore Romanı Üzerine*, **Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C.31 S.43, 2017, ss.7-23.

UÇAROL Rifat, **Siyasi Tarih 1789-2014**, Der Yayınları, İstanbul 2015.

VASİLYEV V., *Mezhdunarodnoye Obozreniye*, **Pravda** 25 Haziran 1950.

VERNADSKY George, **Rusya Tarihi**, Çev. Doğukan Mızrak-Egemen Ç. Mızrak, Selenge Yayınları, İstanbul 2015.

VOROŞİLOV Valentin Vasilyeviç, **Jurnalistika**, İzdatelstvo KnoRus, Moskova 2010.

Voyna v Koree 1950-1953, Poligon, St. Petersburg 2000.

VSOKOV İ., *Kitayskiye Dobrovol'tsı Yedut v Koreyu*, **Pravda**, 13 Kasım 1950, s.4.

WESTAD Odd Arne, *The Cold War and the International History of the Twentieth Century*, **The Cambridge History of the Cold War**, C.1, Ed.

Melvyn Leffler ve Odd Arne Westad, Cambridge University Press, Cambridge 2010, ss.1-19.

YALÇIN E. Semih, **Türkiye Cumhuriyeti Tarihinin Kaynakları**, Berikan Yayınevi, Ankara 2017.

YENER Burcu, **Türk Basınında Kore Savaşı ve Türkiye**, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hatay 2019.

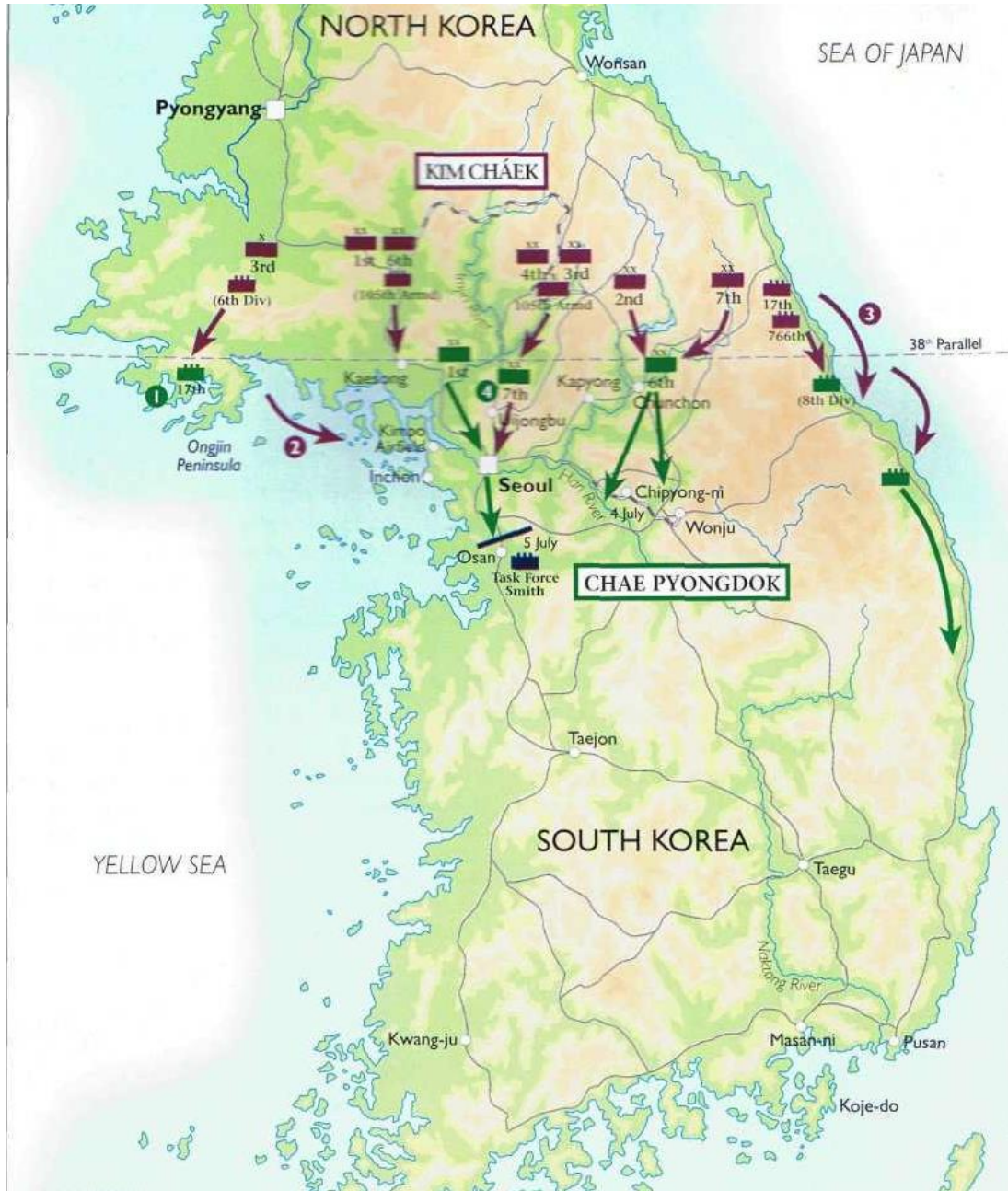
YURDİGÜL Aslı - Banu ERDOĞAN ÇAKAR, *Sovyet Basınında Türkiye ve Türkiye Cumhuriyeti'nin İlanı: Pravda ve İzvestiya Gazeteleri Örneği*, **Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, S.47, Konya 2019, ss.273-294.

D. İnternet Kaynakları

LENOE, Matthew E., *Pravda*, **Encyclopedia of Russian History** **Encyclopedia.com**, 20 Nisan 2020, <https://www.encyclopedia.com>, Erişim Tarihi 04 Mayıs 2020.

EKLER

Ek-1: 25 Haziran 1950'de başlayan Kuzey Kore taarruzunu gösteren kroki.

Kaynak: Carter Malkasian, **The Korean War 1950-1953**, Osprey Publishing, Oxford, 2001, s.22.

Ek-2: KDHC İçişleri Bakanlığı tarafından Kore'de sıcak savaş hâlinin başladığına dair 25 Haziran 1950 tarihli açıklamanın yer aldığı Pravda kupürü.

Заявление министерства внутренних дел Коре́йской народно-демократической республики

ПХЕНЬЯН, 25 июня. (ТАСС). Сегодня утром Пхеньянское радио передало следующее сообщение министерства внутренних дел Коре́йской народно-демократической республики:

Рано утром 25 июня войска так называемой национальной обороны марионеточного правительства Южной Кореи начали внезапное наступление на территорию Северной Кореи по всей линии 38-й параллели. Неожиданно напав на Северную Корею, противник вторгся на территорию Северной Кореи на глубину от 1 до 2 км. к северу от 38-й параллели в районе западнее Хяню и в районах Кымчон и Червон.

Министерство внутренних дел Коре́йской народно-демократической республики отдало охранным отрядам республики приказ отбить атаки противника, вторгшегося на территорию Северной Кореи. В настоящий момент охранные войска республики ведут ожесточенные оборонительные бои, оказывая упорное сопротивление противнику. В районе Янля охранные отряды республики отбили атаки противника, вторгшегося на территорию Северной Кореи.

Правительство Коре́йской народно-демократической республики поручило министерству внутренних дел республики предупредить власти марионеточного правительства Южной Кореи, что в случае, если они не прекратят немедленно свои авантюристические военные действия в районе 38-й параллели, будут приняты решительные меры для подавления противника, и южнокорейские власти будут нести полную ответственность за все серьезные последствия, которые могут повлечь за собой эти авантюристические военные действия.

ПХЕНЬЯН, 25 июня. (ТАСС). Министерство внутренних дел Коре́йской народно-демократической республики передало новое сообщение, в котором говорится:

В результате ожесточенных оборонительных боев против так называемой армии национальной обороны марионеточного правительства Южной Кореи, начавшей на рассвете 25 июня с. г. внезапное наступление на территорию севернее 38-й параллели, по всей линии параллели охранные отряды Коре́йской народно-демократической республики приостановили наступление противника. Действуя совместно с частями Народной армии, охранные отряды республики полностью отбили врагов, проникших на север от 38-й параллели, и перешли в контрнаступление. На 25 июня Народная армия и охранные отряды во многих местах перешли 38-ю параллель и продвинулись на территорию южнее параллели на глубину от 5 до 10 километров. Бои продолжаются.

СООБЩЕНИЕ СЕУЛЬСКОГО КОРРЕСПОНДЕНТА АССОШИЭТЕД ПРЕСС

НЬЮ-ЙОРК, 25 июня. (ТАСС). Корреспондент агентства Ассошиэтед Пресс сообщает из Сеула, что вооруженные силы Северной Кореи встречают незначительное сопротивление и продвигаются вдоль всей линии фронта. Два северокорейских самолета совершили полет над Сеулом. Корреспондент указывает, что войска Южной Кореи уже в беспорядке эвакуируют полуостров Онджин.

Агентство указывает, что войска Северной Кореи вошли в город Кайсон. По сообщению агентства, северокорейские войска оказали особенно сильный нажим в районе Чунчона.

КОРРЕСПОНДЕНТ АГЕНТСТВА ФРАНС ПРЕСС О ПОЛОЖЕНИИ В КОРЕЕ

ПАРИЖ, 25 июня. (ТАСС). Как передает сеульский корреспондент агентства Франс Пресс, в южнокорейском коммунике, опубликованном в Сеуле, говорится, что северокорейские войска пересекли 38-ю параллель в семи пунктах.

Военнослужащим, находящимся в отпуску, было приказано по радио вернуться на свои посты.

Улицы Сеула выглядят в основном так же, как и обычно, хотя можно видеть группы людей, читающих газеты и коммунике. В северном направлении по улицам Сеула мчатся грузовики с войсками.

АГЕНТСТВО РЕЙТЕР О СОБЫТИЯХ В КОРЕЕ

ЛОНДОН, 25 июня. (ТАСС). Как передает сеульский корреспондент агентства Рейтер, сегодня утром в районе 38-й параллели начались военные действия между войсками Южной и Северной Кореи. Как сообщают, военные действия происходят в районе Чунчона, Онджина и Кайсона.

Как сообщается, северокорейские силы заняли стратегический железнодорожный узел Кайсон, находящийся в 40 милях к северу от Сеула. Сообщается, что один северокорейский полк с 10 танками высадился с 20 судов в районе Каншуна.

По сообщению из Чунчона (в 60 милях северо-восточнее Сеула), в этом районе происходит ожесточенное сражение.

К СОБЫТИЯМ В КОРЕЕ

ЛОНДОН, 25 июня. (ТАСС). Как передает сеульский корреспондент агентства Рейтер, сообщают, что северокорейские войска сегодня во второй половине дня заняли город Онджин, расположенный в 92 милях северо-западнее Сеула. Далее к югу, указываются в сообщениях, южнокорейские войска все еще удерживают полуостров Онджин.

Сообщается, что северокорейские танки вошли в город Почон, находящийся в 45 километрах северо-восточнее Сеула. В Почоне горят полицейские участки и склады.

В других сообщениях говорится о высадке войск в пункте Пиндук, расположенном в 32 километрах севернее Почона, а также о сосредоточении партизан в Андонге, южнее 38-й параллели, в 175 километрах юго-западнее Сеула между Чунчонем и Каннином.

Kaynak: Pravda, 26 Haziran 1950, s.3.

Ek-3: KDHC Dışışleri Bakanı Pak Hon-yong'ın yapmış olduğu “ABD gangsterlerinin Koreli vatandaşların kafa derisini yüzerek vahşi töreleri canlandırıyor.” açıklamasına binaen Kukryniksı tarafından çizilen karikatür.

Kaynak: Pravda, 16 Şubat 1951, s.4

Ek-4: Savaşa aktif olarak katılan ülkelerin liderleri.

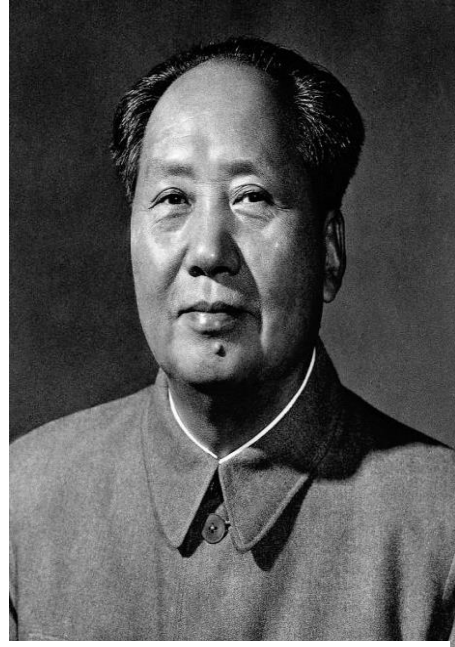
Syngman Rhee
Kore Cumhuriyeti
Cumhurbaşkanı

Kim İl Sung
Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti
Devlet Başkanı

Harry S. Truman
Amerika Birleşik Devletleri
Başkanı

Mao Zedong
Çin Halk Cumhuriyeti Başkanı

Ek-5: 27 Mart 1951 tarihli CIA istihbarat raporu.

CONFIDENTIAL

Approved For Release 2001/03/05 : CIA-RDP82-00457R007300450009-7

CLASSIFICATION ~~SECRET~~
CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY
INFORMATION REPORT

COUNTRY China/Korea

SUBJECT Chinese Communist Plans Concerning Korean War and World War III

REPORT NO. 25X1A

CD NO.

DATE DISTR. 27 March 1951

NO. OF PAGES 1

NO. OF ENCLS. (LISTED BELOW)

SUPPLEMENT TO REPORT NO. 25X1X

25X1A

25X1A

RETURN TO CIA LIBRARY

25X1X

THE FOLLOWING REPORT WAS PREVIOUSLY
DISTRIBUTED AS "CIA PRELIMINARY
SO DISSEMINATION NUMBERED :

25X1A

1. If the United Nations forces cross the 38th Parallel, the Chinese Communists will invoke a secret Sino-Soviet agreement signed in October 1950* and request the direct aid of Soviet troops. Soviet "volunteers" may resent this.
 2. If a world war breaks out, the Chinese Communists do not plan to abandon the China sea coast without a fight. Additional troops are now being sent to East China, and 300 planes recently arrived in Tsingtao.
- 25X1A **Comment.** Although this report varies from general opinion, it is believed to be entirely reliable. The recent buildup of troops in East China may cover the intention of a Taiwan attack. These plans, if made public, would also serve (a) to boost Chinese Communist Army morale, (b) back up diplomatic negotiations with a show of force, (c) divert the attention of the democratic countries from Europe and the Near East.
- 25X1A **Comment.** See [redacted] from the same source, and 25X1A [redacted] from a different source, concerning Sino-Soviet decisions in October 1950.

Document No. 8

No Change in Class. ☐

Declassified ☒

Class. Changed To: TS ☒ S ☒ C ☒

Auth: HR 70 2

Date: 31 JUL 1978 By: 034

BY CABLE

CLASSIFICATION ~~SECRET~~									
STATE	NAVY	NSRB	DISTRIBUTION	CINCPAC	CINCPACFLT	CINCPACFLT	CINCPACFLT	CINCPACFLT	CINCPACFLT
ARMY	AIR	FBI	COAST GUARD	COAST GUARD	COAST GUARD	COAST GUARD	COAST GUARD	COAST GUARD	COAST GUARD

CONFIDENTIAL

Approved For Release 2001/03/05 : CIA-RDP82-00457R007300450009-7

Ek-6: 30 Ekim 1950'de Kore'de yakalanan Çin askerleri hakkındaki CIA istihbarat raporu.

48051 66 30 OCT 1950
 Approved For Release 2003/05/28 : CIA-RDP78-01617A006100020051-3
 TOP SECRET

1432

GENERAL

1. POW reports of Chinese Communist forces in North Korea--
 The Commanding General of the US Eighth Army in Korea reports that the ten Chinese Communist prisoners of war captured as of 30 October have claimed during interrogations that the 119th and 120th divisions of the Chinese Communist 40th Army and the 117th division of the 39th Army are now in Korea.

(CIA Comment: Although there are major units of Chinese Communist forces along the Manchurian-Korean border, the presence of Chinese Communist units in Korea has not been confirmed. CIA continues to believe that direct Chinese Communist intervention in Korea is unlikely at this time. However, there is a strong possibility that the Peiping regime may move troops across the border in an effort to establish a "cordon sanitaire" around the Suiho hydroelectric plant and other strategic border installations essential to the Manchurian economy. There is also the possibility that these Chinese were sent into North Korea to plant reports of Chinese Communist forces in North Korea in the hope of slowing the UN advance, and thereby providing time for North Korean forces to reorganize. Ordinarily, privates in the Chinese army do not possess the detailed order-of-battle information which these POW's passed on to US field interrogators.)